آذرکارشناس

فصلنامه داخلی کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی

سال اول - شماره اول - زمستان ۱۳۹۶

نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی :

کارشناسان رسمی دادگستری، بازوی توانمند دستگاه قضایی و اجرای عدالت هستند

رئیس کل دادگستری آذربایجان شرقی:

بیش از ۷۰ درصد ابلاغ اوراق قضایی در استان الکترونیکی است

تلاش دادگستری آذربایجان شرقی درکاهش بزهکاری اجتماعی

کارشناسان رسمی دادگستری، بازوی نظام قضایی و اداری کشورند

فهرست مطالب

کارشناسان رسمی دادگستری، بازوی توانمند دستگاه قضایی و اجرای عدالت هستند/٤
بیش از ۷۰ درصد ابلاغ اوراق قضایی در استان الکترونیکی است/۶
کارشناسان رسمی دادگستری بازوی نظام قضایی و اداری کشورند/۷
بینشی جامعه شناختی به پدیده نزاع و درگیری/۸
گزارش عضو هیئت مدیره کانون از نتایج بازدید از کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان/۱۱
معرفی کتاب/۱۲
تلاش دادگستری آذربایجان شرقی درکاهش بزهکاری اجتماعی/۱٤
گزارشی از: نشست های اعضاء تحریریه آذر کارشناس /۱۸
خواهی نشوی بیمار، اول ایمنی بعد کار/۲۰
لزوم توجه همگان به مقوله محیط زیست/۲۳
نقش فن آوری سیستم خورشیدی و سایر منابع تجدیدپذیر و نامحدود
انرژی در توسعه‌ی پایدار و مقابله با حوادث غیرمترقبه/۲٤
جهانی سازی در عرصه حسابداری، فرصت ها و چالش ها/۲۶
شفافیت اطلاعات مالی و اقتصاد مقاومتی/۲۸
چرا دریاچه ارومیه پا به دوران افول گذاشته است؟/۳۱
کشاورزی درآذربایجان شرقی و غربی بایدها و نبایدها و ارتباط آن با اکو سیستم دریاچه ارومیه/۳۲
نگاهی بر نقش کارشناسان رسمی دادگستری در تحقق طرح تفرجگاه عینالی تبریز/۳۶
اهمیت قوانین مرتبط با آب و سیر تاریخی آن/۳٤
مشکلات فرش در تبریز، پایتخت فرش ایران/۳۹
هارپ امکان ایجاد زلزله مصنوعی را ندارد/٤۰
اگرایران به قانون WTOبپیوندد، مشکلات شکل گرفته در حوزه روزنامه نگاری در ایران چه خواهد بود؟/٤۲
لزوم برند سازی گردشگری تبریز کهن/٤۶
گزارشی از نحوه برنامه ریزی کمیته آموزش برای اجرای دوره های آموزشی/٤۸
نگاهی به ماهیت گزارش تأمین دلیل کارشناسی/٤۹
نگاهی به مقوله کارشناس و کارشناسی/۵۰
نگاهی به تاریخچه فشرده کانون کارشناسان رسمی کشور/۵۱
گفتگو با کارشناس پیشکسوت استاد سیروس قمری/۵۲
گفتگو با پیشکسوت کانون و از موسسین آن/۵۳
گفتگوی کوتاه با کارشناس پیشکسوت آقای احمد ابراهیم زاده/۵۳
جایگاه، اهمیت، وظایف و اختیارات شورای عالی کارشناسان/۵٤
صلاحیت‌های کارشناسان رسمی دادگستری گروه ٤ (امور مالی)/۵۶
دیدار شهردار تبریز با هیئت رئیسه کانون کارشناسان رسمی دادگستری/۵۸
تفرجگاه عینالی نمونه موفق در تامین و اصلاح الگوی مصرف آب/۵۹
لزوم گسترش ارتباطات برون سازمانی کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان/۶۰
دیدار هیئت رئیسه کانون کارشناسان رسمی دادگستری با شهردار منطقه دو تبریز/۶۱
آغاز کارگاه‌های تخصصی آموزشی کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی/۶۲
تخت مورب چیست؟/۶۳
با نگاه کردن به آیینه بیماری تان را تشخیص دهید/۶٤
یادداشت کمیسیون آموزش شورای عالی کارشناسان
رسمی دادگستری/۶۷-۶۹
اخبار داخلی کانون

فصلنامه آذر کارشناس

صاحب امتیاز:
کانون کارشناسان رسمی دادگستری
آذربایجان شرقی، مهندس عباس رنجبر

مدیر مسئول:
دکتر علی اکبر بالاگر

سردبیر:
دکتر صمد دربندی

مدیر اجرایی:
محمد فرج پور باسمنجی

هیئت تحریریه:
آقایان: دکتر دربندی، مهندس سیدحسنی،
مهندس میرشکاری، مهندس شجاعی
مهندس مومنی، مهندس سلطانی
مهندس زادکریم،مهندس عبدی، دکتر فضل زاده
فرج پور باسمنجی، دکتر بالاگر

طراح و صفحه آرا:
موسسه پژواک کتاب آذربایجان

آدرس: تبریز - سربالایی کوی ولیعصر - انتهای خیابان نظامی - میدان کارشناس - پلاک ٤۶
تلفن: ۳۳۳۳۷٤۸٤-۰٤۱ فکس: ۳۳۳۳٤۰۲۰-۰٤۱ کدپستی: ۵۱۵۷۶۹۶۷۹۷

سرمقـــــاله

به نام او که یادش آرامش بخش دلهاست

همراهان گرامی !

سلام

از اینکه با نشریه « آذر کارشناس » در حضور خانواده صمیمی کارشناسان هستیم به خود می بالیم و خدا را شاکریم و بر نعمت سلامتی سجده شکر بجا می آوریم.

راستی! به نظر شما جهت ارتباط با همکاران گرانقدر، جای نشریه خالی نبود؟ واقعیت این است که برخی از همکاران، در گذشته خیلی تلاش کردند تا این خلاء را پر نمایند ، لیکن متاسفانه بنا به دلایلی ، امکان انتشار ، فراهم نشد.

همکاران گرامی ! آنچه مسلم است ، اینکه اگر حضور مؤثر و مشارکت مستمر شما در این نشریه فراهم نشود ، انتشار نشریه ، ابتر بوده و به هدف موردنظرخود ، دست نخواهیم یافت.

انتظار بر این است که شما سروران گرامی ، در کلیهٔ صحنه ها و تصمیم گیری های کانون ، نقش داشته و به ما در تمامی حوزه ها کمک رسانی کنید . ما با رای شما انتخاب شده و به هیئت مدیره آمده ایم نه با انتصاب ! من و شما مسئولیت خطیری بردوش داریم . چرا که کانون ، نه بخش دولتی است و نه بخش خصوصی !

ناگفته پیداست که کانون ، رفتار و روش و ادبیات خاص خود را دارد. کانون، خانه ی تمامی اعضای خانواده کارشناسان است که به مثابه یک خانه پدری است . ما هم به عنوان منتخب و نماینده شما ، نیاز به راهنمائی و حتی تذکر داریم که همیشه منتظر پیشنهادها و نقد شما جهت اصلاح امور هستیم. اگر قدمی در جهت حفظ مصالح کانون کارشناسان و ارتقاء آن برداشته ایم ، وظیفه است و اگر امری ضروری جا مانده ، باید همکاران با نظرها و پیشنهادهای خود، ما را یاری رسانند.

دوستان! کانون از نظر منابع انسانی غنی بوده و انسان های فرهیخته، ارزشمند و با تجربه و متخصص را دارا می باشد. شاید بتوان گفت، کانون، عصاره منابع انسانی سازمان های مختلف، در سطح مدیران کلان است. پس، چنین سرمایه ارزشمند برای کانون یک فرصت طلائی است و ما باید ضمن قدردان بودن از این نعمت ارزشمند، در جهت ارتقاء کانون، تلاش نماییم.

همکارگرامی! همانطوری که همگی ما، در خانواده خودمان، فرزندانی با تفاوت ها و خصوصیات فردی و رفتاری گوناگون داریم، در کانون نیز، همکارانی، با تفکر و اندیشه و رفتارهای متفاوت را شاهد هستیم. لیکن تمامی آنها با همهٔ سلایق، عزیزان ما و اعضای جدایی ناپذیر خانوادهٔ ما هستند و طبیعی است که همواره تلاش ما باید بر این باشد که از اعضای خانواده خود، قدرتمندانه و محکم، حفاظت نموده و از حقوق آنها دفاع نماییم و حتی در صورتی که شکاف و دغدغه ای باشد، در جهت رفع و رجوع آن، اقدام جدی نماییم. و صد البته با ایجاد وفاق و همدلی بیشتر، در جهت ارتقاء کانون و مصالح همکاران، گام برداشته و شرمنده عزیزان نباشیم.

در پایان لازم می دانیم سر تعظیم به حضور پیشکسوتان و عزیزانی که از بدو تأسیس کانون و در رده های مختلف تا به امروز زحمات زیادی را متقبل شده اند تا کانون به این نقطه از فعالیت خود رسیده، فرود آورده و به روح بلند عزیزانی هم که امروز در میان ما نیستند، درود می فرستیم و رحمت واسعه را از ذات اقدس ربوبی، برای آن عزیزان، مسئلت می نماییم.

پیروز و مستدام باشید

خدمتگزار شما - بالاگر

نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی :

کارشناسان رسمی دادگستری، بازوی توانمند دستگاه قضایی و اجرای عدالت هستند

نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی گفت: کارشناسان رسمی دادگستری با رعایت اصل بی طرفی در اجرای امورات محوله بعنوان بازوان توانمند دستگاه قضایی و اجرای عدالت هستند.

به گزارش روابط عمومی دفتر نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی ، حجت الاسلام و المسلمین سید محمد علی آل هاشم در دیدار اعضای کارشناسان رسمی دادگستری استان با بیان کارشناسان رسمی دادگستری می‌توانند با نظریه‌های کارشناسی در جهت تحقق عدالت گام بردارند گفت: اگر کارشناس دادگستری با علم، مهارت و تخصص خود مسائل و مشکلات را به درستی تبیین کند در اجرای عدالت و ثواب آن سهیم و شریک خواهد بود.

امام جمعه تبریز افزود: قضات دادگستری برای رسیدگی به پرونده‌ها و ابعاد پرونده‌ها نیاز به استفاده از نظرات کارشناسان دارند و قضات بر اساس نظر کارشناسان نسبت به صدور حکم قضایی اقدام می‌کنند در نتیجه هر چه اطلاعات کارشناسان دقیق تر و علمی تر باشد به عدالت نزدیک تر است.

نماینده ولی فقیه در استان با تاکید بر تجهیز کارشناسان رسمی دادگستری به علوم و تجربیات روز و آشنایی با قوانین قضایی کشور گفت: رعایت اخلاق حرفه‌ای، عمل به قانون و پرهیز از سلایق شخصی، حرکت در مسیر احقاق حق و اجرای عدالت، ارتقاء آگاهی‌های علمی و تخصصی و آراسته شدن به زینت تقوی و ایمان و امانت داری و رازداری از مهمترین انتظارات ما از کارشناسان عزیزی است که در این حوزه فعالیت می‌کنند.

حجت الاسلام و المسلمین سید محمد علی آل هاشم تقوا و تخصص در کنار هم را لازمه کار کارشناسی دادگستری دانست و گفت: نظرات کارشناسی می‌تواند اعتماد عمومی و قضات را جلب کند و کارشناسان دادگستری می‌تواند به عنوان بازوی کارشناسی دادسراها، سازمان‌ها و نهادها نقش مهمی در کاهش اطاله دادرسی‌ها و تحقق عدالت ایفاء نمایند.

در این مراسم مهندس عباس رنجبر رئیس هیت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی نیز با بیان اینکه کانون تبریز با بهره گیری از نزدیک به یک هزار نفر کارشناس خبره می‌تواند به مطالبات کارشناسی نظام قضایی، اداری و بانکی آذربایجان شرقی پاسخ دهد، گفت: هیئت مدیره جدید کانون با عقل و انصاف و پیشی گرفتن از روش‌های معقول و منطقی به دنبال بالا بردن جایگاه کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی است.

وی افزود: کانون با بهره گیری از تجارب کانون‌های همتراز خود به دنبال ایفای نقش بیشتر بوده و اعزام تعدادی از کارشناسان برای بهره گیری از تجارب کانون کارشناسان اصفهان نیز در همین راستا بوده است.

مهندس رنجبر با اشاره به تاریخچه تشکیل کانون کارشناسان در دهه ۵۰ و ۶۰ گفت: کانون کارشناسان رسمی دادگستری در حال حاضر با بهره گیری از ۸۵۰ کارشناس در رشته‌های علمی و فنی بازوی توانمند نظام اداری، قضایی و بانکی است و با افزایش این تعداد به یک هزار نفر در آینده نزدیک، پتانسیل خوبی برای نظام کارشناسی استان خواهد بود.

وی به روند انتخاب کارشناس اشاره کرد و گفت: شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری با نیازسنجی استان‌ها هر چند سال یکبار به انتخاب کارشناسان از میان شرکت کنندگان و علاقمندان و دانش آموختگان رشته‌های مرتبط با در نظر گرفتن سوابق علمی و سابقه کار اقدام می‌نماید و هم اکنون نیز با برگزاری امتحان سراسری سال گذشته، یک صد نفر نیز به جمع اعضای کانون افزوده خواهد شد.

مهندس رنجبر همچنین با اشاره به بکارگیری کارشناسان خبره این کانون در بدنه نظام اداری استان اشاره کرد و گفت: جمعی از کارشناسان رسمی دادگستری استان با داشتن توانمندی‌های علمی، فنی و آموزشی منشا خدمات زیادی در جامعه هستند به طوری که تعداد زیادی از کارشناسان در پست‌های مدیریتی و کارشناسی سازمان‌ها و نهادها به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران خدمت می کنند.

مهندس رنجبر با اشاره به فعالیت‌های گسترده هیئت مدیره جدید کانون گفت: راه اندازی و تجهیز واحد روابط عمومی، طراحی و انتشار اولین نشریه تخصصی،آموزشی و اطلاع رسانی کانون، تشکیل کمیته آموزش برای به روز کردن اطلاعات علمی و فنی همکاران، تدوین و طراحی کتاب جامع مشخصات و وظایف کارشناسان و همچنین تقویت سرگروه‌های رشته‌های موجود در کانون و تعامل با مسئولان استانی از دیگر فعالیت‌های کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان می‌باشد. وی همچنین به تاریخچه تشکیل کانون دادگستری استان نیز اشاره کرد.

رئیس کل دادگستری آذربایجان شرقی:

بیش از ۷۰ درصد ابلاغ اوراق قضایی در استان الکترونیکی است

رئیس کل دادگستری آذربایجان شرقی در همایش «قانون ابلاغ الکترونیکی ویژه اشخاص حقوقی، سازمان‌ها و نهادهای دولتی» گفت: بیش از ۷۰ درصد ابلاغ اوراق قضایی در استان، الکترونیکی است و نزدیک به ۹۰ درصد ابلاغ‌ها نیز واقعی است.

حجت الاسلام والمسلمین مظفری در جمع مدیران و نمایندگان حقوقی ادارات و دستگاه‌های دولتی استان، از تسهیل در ورود و خروج نمایندگان حقوقی دستگاه‌ها به دادگستری خبر داد و بر ثبت نام ادارات و دستگاه‌های دولتی استان در سامانه ابلاغ الکترونیکی اوراق قضایی (ثنا)، پیگیری پرونده‌های قضایی ادارات و دستگاه‌های دولتی استان توسط نمایندگان حقوقی و برنامه ریزی سالانه نمایندگان حقوقی برای پیشگیری از وقوع جرم در اداره و سازمان خود تأکید کرد.

وی ابلاغ الکترونیکی و به موقع اوراق قضایی را موجب رضایت مراجعین به دادگستری و صرفه جویی میلیاردی بیت المال در حوزه ابلاغ قضایی دانست.

معاون آمار و فن آوری اطلاعات دادگستری استان نیز با اشاره به اینکه بدون آمار و اطلاعات نمی‌توان امور را پیش برد، از توسعه روزافزون فناوری اطلاعات در دادگستری استان خبر داد.

مجید فراهانی هدف از قانون ابلاغ الکترونیکی را خدمت به مردم و تکریم مراجعین به دادگستری دانست و بر نقش نمایندگان حقوقی ادارات و دستگاه‌های دولتی استان در فرهنگ سازی قانون ابلاغ الکترونیکی تأکید کرد.

وی از نمایندگان حقوقی ادارات و دستگاه‌های دولتی استان خواست تا مراجعین را به ثبت نام در سامانه «ثنا» تشویق و ترغیب کنند.

حجت الاسلام والمسلمین مظفری بر ثبت نام ادارات و دستگاه‌های دولتی استان در سامانه ابلاغ الکترونیکی اوراق قضایی (ثنا)، پیگیری پرونده‌های قضایی ادارات و دستگاه‌های دولتی استان توسط نمایندگان حقوقی و برنامه ریزی سالانه نمایندگان حقوقی برای پیشگیری از وقوع جرم در اداره و سازمان خود تاکید کرد.

کارشناسان رسمی دادگستری
بازوی نظام قضایی و اداری کشورند

نماینده شورای عالی کانون کارشناسان رسمی دادگستری کشور در گردهمایی مجمع کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی گفت: کارشناسان رسمی دادگستری با کوله باری از تجربه و دانش امروزه بعنوان بازوی اصل نظام قضایی و نظام اداری و بانکی کشور عمل می‌کنند و اعتماد مردم و نظام اداری و قضائی کشور نسبت به کارشناسان رسمی دادگستری قابل توجه بوده است.

مهندس پور کاشانی که در مجمع عمومی کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی در تالار مجتمع صدرا تبریز سخن می‌گفت، با اعلام این مطلب افزود: در کانون کارشناسان رسمی دادگستری افراد فرهیخته و نخبه و از بهترین دانش آموختگان دانشگاه‌های معتبر فعالند و این کانون به پشتوانه کارشناسان مورد اعتماد عموم هستند و نظرات کارشناسی آن‌ها برای جامعه سند محسوب می‌شود و اتکا قضات محترم در صدور رای به نظرات کارشناسی و یا استناد نظام اداری و بانکی کشور به همین نظرات موید این مطب است.

مهندس عباس رنجبر رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی نیز در این مجمع در سخنانی با تشریح فعالیت‌های یکساله هیئت مدیره این کانون گفت: به حول قوه الهی شرکت تعاونی چند منظوره کارشناسان رسمی دادگستری استان تشکیل شده و علاوه بر آن کتاب جدید معرفی اعضاء کانون و نشریه آذر کارشناس در شرف انتشار است و علاوه بر آن با برنامه ریزی منسجم و با بهره گیری از نظرات کارشناسی و علمی بدنبال ایجاد تغییرات اساسی در سیستم اداری و ارجاع کار به کارشناسان استان هستیم.

مهندس رنجبر گفت: برای ایجاد تحول و آشنایی با فعالیت‌های سایر کانون‌های کشوری تعدادی از اعضای کارشناسان استان به اصفهان اعزام شدند و تبادل کاری خوبی صورت گرفت، وی با اشاره به اینکه هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان با وسواس خاصی از کارشناسان خواسته است که در اظهار نظرات مکتوب و نهایی کارشناسی دقت لازم و کافی را مبذول کنند تا حقوق مردم حفظ شود.

در ادامه این مراسم گزارش سالیانه مالی کانون از سوی دکتر علی اکبر بالاگر و گزارش بازرسان کانون از سوی مهندس محمد نقی سلیمانی قرائت شد که پس از بحث و بررسی به اتفاق آراء عملکرد، برنامه‌های پیشنهادی و بودجه بندی سال جاری کانون به تائید اعضای مجمع کارشناسان رسمی دادگستری رسید.

بینش جامعه شناختی به پدیده نزاع و درگیری

سعید غریب خواجه
دکتری جامعه شناسی

مقدمه:

نزاع به عنوان ناسازگاری اهداف یا ارزش های بین دو یا گروه بیشتری در یک رابطه اجتماعی تعریف میشود که با تلاش جهت کنترل دیگران و احساسات متخاصم نسبت به همدیگراست(فیشر ، ۲۰۰۰ : ۱۳). نزاع، کشمکشی بین افراد یا جمعی بر سر ارزش‌ها ، ادعا ، وضعیت ، قدرت و یا منابع کمیاب است که در آن گروه درگیر در نزاع از برتری ارزش یا ادعاهای خود حمایت میکنند(میلر ، ۲۰۰۵ : ۲۲). امروزه نزاع های خیابانی یکی از شاخص های خشونت در جامعه تلقی می‌شود که بین افراد به وقوع می‌پیوندد و همه ساله بر اساس آمار و اخبار، تعدادی قربانی می‌گیرد و پیامدهای آن تاثیرات مخربی بر اوضاع فرهنگی و اجتماعی هر کشوری دارد. نزاع و درگیری در اجتماع از موضوع‌های پیچیده جوامع می‌باشند، که با سایر فعالیتهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و محیطی در درون یک جامعه درهم تنیده اند. اگرنزاع‌ها و درگیری‌ها به خوبی مدیریت نشوند، می‌تواند تأثیر منفی بر محیط، دارایی و قابلیت های مردم که بقایشان را تضمین می‌کند، داشته باشد (بولدینگ ، ۱۳۹۲ : ۵) اضمحلال فرهنگ و سنت پیشین و عدم جایگزینی به موقع هنجارهای مناسب باعث شده تا افراد در شرایط نه چندان غیر معمول عنان رفتار خود را از دست داده و خشونتی را شکل دهند. این پدیده از یک بگو مگوی ساده تا گلاویز شدن افراد و در نهایت تا قتل افراد را به دنبال دارد . تبعات چنین پدیده ای بسیار مهم و درخور توجه است. با بروز نزاع و خشونت در سطح فردی نمی‌توان منتظر امنیت و آرامش روانی افراد بود و انواع بیماریهای روان تنی، اضطراب، دلهره و سایر بیماری‌ها در درون افراد رسوخ خواهد کرد . ضرب و جرح، قتل، ناامنی، ترس از ورود به محیط اجتماعی، عدم اطمینان نسبت به دیگران، عدم اعتماد اجتماعی، آنومی اجتماعی و ... تنها بخشی از مسائل اجتماعی است که در نتیجه این پدیده بروز خواهد کرد. اما تبعات این پدیده در سطح کلان نیز بسیار آسیب زا است. عدم پیشرفت و توسعه اجتماعی، فرهنگی، تعصبات و عقب ماندگی ملی و ... از جمله این عوامل است. در واقع در شرایط افزایش نزاع و درگیری جامعه ای بی نظم به وجود خواهد آمد که چرخهای از ناامنی را تولید و بازتولید خواهد نمود و قطعا در این شرایط نمی‌توان منتظر تحولی مثبت در عرصه زندگی اجتماعی انسان بود. در چنین جامعه ای حضور افرد در عرصه عمومی آرزویی دست نیافتنی است. استان آذربایجان شرقی یک استان در حال توسعه است . این وضعیت (توسعه استان) علاوه بر در پی داشتن آثار مثبت از قبیل توسعه روابط فردی، فرهنگی، اجتماعی و توسعه شهرها و مراکز تجاری و ... ، می‌تواند آثار نامطلوبی از قبیل اختلافات، نزاع ها، کشمکش های اجتماعی و سیاسی را به وجود آورد و انسجام اجتماعی آن را در معرض نابودی قرار داده است. ، نزاع برخوردهای جمعیِ ستیزه جویانه و پرخاشگرانه ای است که به علل گوناگون به وجود آ مده و موجبات عدم ثبات اجتماعی را فراهم می سازد (پورافکاری، ۱۳۸۳). از سویی دیگر پدیدهٔ نزاع و درگیری در جامعه، از آن دسته آسیب هایی است که با ایجاد اخلال در روابط اجتماعی، فضایی آکنده از بغض، کینه و دشمنی را در میان افراد به وجود میآورد که این امر با زمینه سازی برای ایجاد نزاع و تنش های بعدی، جامعه را از نظر مادی و معنوی متضرر می سازد. پدیدهٔ نزاع های فردی در مناطقی که به شدت متأثر از ارزشهای سنتی و طایفه ای خود می باشند و گرایش و پایبندی کمتری نسبت به قانون دارند، بیشتر مشهود است. از سوی دیگر، متأسفانه هنوز خشونت و نزاع از جمله موضوع هایی است که در فرهنگ بعضی از افراد، شاخص قدرت و یا دفاع از منزلت اجتماعی و فرهنگی و حیثیت خانوادگی محسوب می‌شود (پور افکاری ، ۱۳۸۳).

دسته بندی نزاع‌ها و درگیری ها:

دسته بندی های مختلفی از نزاع ارائه شده است که می‌توان به چند مورد از آنها اشاره کرد:

الف- نزاع از نظر کنشگرانی که درگیر در واقعه هستند ، شامل نزاع فردی و گروهی است . در نوع اول در هر طرف نزاع یک نفر قرار دارد. اما در حالت دوم یک گروه با گروه دیگر درگیر میشود(عشایری ، ۱۳۹۲). بنابراین از نظر افراد درگیر در نزاع حالت زیر متصور است:

فرد ⟷ فرد

فرد ⟷ گروه

گروه ⟷ گروه

ب- از نظر انگیزه‌ها و عوامل شکل گیری به چهار دسته تقسیم میشوند :۱- خانوادگی ۲- قومی، فرهنگی ۳- سازمانی ۴- مالی. مبنای این تقسیم بندی این است که گاهی اختلافات خانوادگی و فامیلی منشا درگیری و نزاع است. در موارد دیگر تعارضات فرهنگی یا قومی میان افراد و گروهها زمینه ساز نزاع و درگیری میشود. در نزاع های سازمانی اختلافات و تنش های میان کارکنان یا رده های سازمانی منشأ نزاع خواهد بود .و بالاخره بسیاری از نزاع‌ها به دلیل اختلافات مالی به وجود می‌آید. البته در برخی از نزاع‌ها ترکیبی از این عوامل را می‌توان همزمان مشاهده کرد.

ج- از نظر آسیبها و عوارض ناشی از نزاع، بر دو نوع است: ۱- نزاع بدنی و جسمی۲- نزاع زبانی وگفتاری. در حالت اول نزاع عوارض جسمی و بدنی دارد در حالی که حالت دوم نزاع به مشاجرات زبانی و گفتاری محدود می‌شود (عشایری ، ۱۳۹۲).

د- نزاع از حیث سازمان یافتگی، بر دو گونه است: ۱- نزاع سازمان یافته ۲- نزاع بی سازمان. نزاع سازمان یافته مبتنی بر برنامه ریزی قبلی و با هدف گذاری مشخص است. در حالی که نزاع بی سازمان، بدون برنامه ریزی و هدفگذاری قبلی و غالبا به صورت بازتابی و ناگهانی رخ می‌دهد . این نوع نزاع را « ناخواسته» نیز می‌نامند که فرد به صورتی ناخواسته و تصادفی یا ناچاری در آن درگیر می‌شود و در مقابل نزاع خواسته و ابزاری قرار می‌گیرد. اغلب نزاع های نوع بی سازمان و ناخواسته هستند، اگر چه ادامه آنها می‌تواند به شکلی هدفمند و سازمان یافته استمرار یابد(عشایری ، ۱۳۹۲).

ر- از حیث محل وقوع نزاع ممکن است در اماکن عمومی مانند خیابان، محل کار و محل تحصیل یا محافل خصوصی مانند خانه و محافل دوستانه و خویشاوندی صورت گیرد. بنابراین از این حیث نزاع بر دو گونه است :۱- نزاع در اماکن عمومی ۲- نزاع در اماکن خصوصی (عشایری ، ۱۳۹۲).

علل اجتماعی نزاع و درگیری:

نظریه دورکیم: از نظر دورکیم فروپاشی وجدان جمعی یا تضعیف آن، یعنی: تضعیف یا فروپاشی نظام فرهنگ در جامعه سنتی، عامل پیدایش عدم تعادل و بی نظمی بوده و باعث نابودی همبستگی اجتماعی می‌گردد؛ دورکیم بر این باور است که هرگاه وضعیت هنجارهای اجتماعی نفوذ خود را بر رفتار فرد از دست بدهند، در آن صورت کج رفتاری اجتماعی پدید خواهد آمد)گیدنز، ۱۳۷۳). دورکیم معتقد بود زندگی بدون وجود الزام های اخلاقی یا ضرورت های اجتماعی تحمل ناپذیر می‌شود و در نهایت نیز به شکل گیری پدیده آنومی یعنی نوعی احساس بی هنجاری می‌انجامد که اغلب مقدمه ای برای بروز کجروی و نزاع است (حسین زاده و همکاران ، ۱۳۹۰).

تئوری هوش فرهنگی

بسیاری از محققان هوش فرهنگی را توانایی فرد در انجام اثربخش وظایف در موقعیت های متفاوت فرهنگی تعریف کرده اند (ارلی و آنگ ،۲۰۰۳) توماس و اینکسون برآنند که هوش، نوعی شایستگی چند وجهی است که شامل دانش فرهنگی عمل متفکرانه و فهرستی از مهارتهای رفتاری می‌شود (توماس ، ۲۰۰۵) توماس و ارلون هوش فرهنگی را به عنوان نظامی از توانایی های تعاملی تعریف کرده اند. ارلی و انگ هوش فرهنگی را ساختار مستقلی از فرهنگ می‌دانند که در شرایط خاص فرهنگی به کار میرود. این نوع از هوش، فهم تعاملات بین فرهنگی را بهبود می‌بخشد (ارلی و انگ، ۲۰۰۷) . برای اینکه فرد از لحاظ فرهنگی باهوش شناخته شود باید در موقعیت هایی که برداشت‌ها و اشارات مختلفی وجود دارد، بتواند قضاوت و عملکرد مناسب و درستی داشته باشد و درک و فهم صحیحی به دست آورد (توماس ، ۲۰۰۶). افرادیکه از سطح هوش فرهنگی بالاتری برخوردار باشند در ابراز عواطف و حالات فیزیکی تسلط بیشتری دارند (احمدی و قاسمی،۱۳۹۱:۴) برخی دیگر از محققان، هوش فرهنگی را توانایی کلی در تعامل مؤثر با افراد دیگر با زمینه های فرهنگی مختلف تعریف نموده اند و از این رو، در تعریف هوش فرهنگی عمدتاً بر تعاملات و رفتار های درون فرهنگی تأکید دارند تا رفتارهای عاطفی و منطقی (جانسون و همکاران، ۲۰۰۶) . از نظر توماس هوش فرهنگی داشتن مهارت و انعطاف در درک فرهنگ و پذیرش بیشتر آن و توانایی در برقراری ارتباط فکری و عاطفی و رفتاری هنگام تعامل با افرادی از فرهنگ های دیگر است (احمدی و قاسمی،۱۳۹۱:۵) . هوش فرهنگی رفتاری، نوعی قابلیت فردی برای نمایش اعمال مناسب شفاهی و غیرشفاهی هنگام تعامل با افراد دیگر در زمینه های فرهنگی است. هوش فرهنگی رفتاری، بر اساس داشتن و کاربرد فهرست گسترده ای از رفتارهاست. هوش فرهنگی اشاره به طیف گسترده ای از مهارتهای رفتاری است که افراد دارند و می‌توانند به

شکل مناسبی، رفتارهای کلامی و غیرکلامی خود را در موقعیت های جدید فرهنگی بروز دهند (انگ و دین ۱۲۳:۲۰۰۸). بنابراین هرگاه در جامعه ای ظرفیت هوش فرهنگی بالا باشد شاهد تعامل موثر و سازنده بین افراد هستیم و هرگاه این ظرفیت کاهش یابد تعاملات و روابط بین افراد دچار خدشه می‌شود. به عبارت دیگر هر جامعه ای که دارای هوش فرهنگی بالاتری است، رفتارها و تعاملات افراد نیز مناسب تر، گسترده تر و سالم تر است اما برعکس هر چه در جامعه ای هوش فرهنگی کمتر و پایین تر باشد رفتار افراد با یکدیگر ناسالم تر و آسیب پذیرتر بوده و تنش، خصومت و نزاع در آن نیز بیشتر خواهد بود.

تئوری ناکامی – پرخاشگری

یکی از موارد تأثیرگذار دیگر بر گرایش به نزاع دسته جمعی، تمایل افراد به پرخاشگری است . پرخاشگری را می توان عملی تعریف کرد که هدفش اعمال صدمه و رنج است. مهم ترین عامل در ایجاد پرخاشگری، ناکامی است. در این تئوری (تئوری ناکامی –پرخاشگری) ، پرخاشگری برآیند جریانی در نظر گرفته می شود که در خلال آن، افراد از دستیابی به هدف یا اهداف خویش باز می مانند و احساس ناکامی در آنها شکل می گیرد. ناکامی تنها زمانی رخ می دهد که فرد در دستیابی به هدفی که انتظار رسیدن به آن را دارد با شکستی پیش بینی نشده مواجه شود. دیدگاه های جدید تئوری ناکامی - پرخاشگری به این مسئله اذعان دارند که دامنه تجلی و بروز پرخاشگری در عرصه فعالیت های مختلف، بستگی به عواملی مانند فراوانی شکل گیری و بروز ناکامی، میزان رویدادهایی که منجر به ناکامی می شوند و ... دارد. بر این اساس می توان گفت که یکی از علل گرایش به نزاع های دسته جمعی، ناکامی هایی است که فرد در زندگی خود با آنها مواجه شده، پرخاشگر شده است (حسینی، ۱۳۸۲).

تئوری یادگیری باندورا

یکی دیگر از موارد و عوامل مهم در گرایش افراد به نزاع های دسته جمعی، مشاهده آن پدیده و یادگیری آن است. براساس تئوری یادگیری اجتماعی باندورا، رفتارهای ناهنجار، مثلاً گرایش به نزاع های دسته جمعی، زاییده یادگیری اجتماعی هستند (محسنی تبریزی،۱۳۸۳).

تئوری محرومیت نسبی

مفهوم محرومیت نسبی توسط جودیت بلاو و پیتر بلاو بنیان نهاده شد، این دو مفاهیمی را از نظریه آنومی با الگوی بی سازمانی اجتماعی ترکیب کردند. بر اساس این نظریه، افراد متعلق به طبقات پایین زمانی که شرایط زندگیشان را با افراد مرفه تر مقایسه میکنند، احساس محرومیت و ناخرسندی میکنند. از آنجایی که طبقه اقتصادی و نژادی در این افراد سبب ایجاد بی عدالتی و ناخرسندی میشود، بنابراین احساس محرومیت می کنند. درجامعه ای که نابرابری وجود دارد و به وسیله ابزارهای قانونی موقعیتهای پیشرفت افراد گرفته می شود، افراد احساس بی اعتمادی به جامعه میکنند. ناکامی مستمر که از این دسته از احساسات مربوط به عدم کفایت ناشی می گردد سبب ایجاد پرخاشگری و خصومت سرکوب شده میگردد و در نهایت سبب جرم و خشونت میشود(حسینی نثار ، ۱۳۸۳ : ۱۵) . بنابراین، می توان گفت: هرچه ارزشهای اقتصادی و مادی در یک جامعه گسترش بیشتری یابند و هر قدر امکانات پیشرفت و ارتقای افراد و گروه های مرجع (یعنی گروههای که انسان خود را با آنها مقایسه میکند) بیشتر باشد، انتظارات انسان‌ها بالا می رود در چنین حالتی اگر فرد احساس کند خود آن امکانات را ندارد، احساس محرومیت نسبی او افزایش می یابد همچنین هر اندازه کوشش فرد برای دستیابی به یک ارزش بیشتر باشد، اهمیت این ارزش برایش بیشتر می شود و هرچه امکان دستیابی به ارزشهای مورد نظر یا ارتقای اجتماعی افزایش یابد، احساس محرومیت نسبی افزایش می یابد (رفیع پور ، ۴۶:۱۳۷۸).

جمع بندی و نتیجه گیری

بر اساس آمار و اطلاعات موجود استان آذربایجان شرقی به لحاظ میزان خشونت و نزاع و درگیری در رتبه‌های اول قرار دارد . به تعبیری جامعه ای هستیم که با این پدیده بیشتر درگیر هستیم لذا برای مواجه و بررسی یک پدیده لازم است اول موضوع را بپذیریم و قبول کنیم که می‌بایست برای آن راه حل پیدا کنیم . در تعریف مسائل اجتماعی سه معیار در نظر گرفته می‌شود : اول اینکه درصد کثیری گرفتار آن باشند ، دوم آنکه بایستی برای آن راه حل بیابیم و در نهایت اینکه کارشناسان و متخصصین باید راه حل ارائه دهند . در جامعه امروزی ما بایستی به نظرات کارشناسان توجه شود در غیر این صورت مسائل لاینحل باقی خواهد ماند . در خصوص پدیده نزاع و درگیری هم بایستی انعطاف پذیری ساختارها را افزایش دهیم و ماموریت‌ها ی سازمانهای اجتماعی و فرهنگی را مجدد ارزیابی کنیم . جامعه ای که هوش فرهنگی را قبول نکند نمی‌تواند به همه ذائقه‌ها احترام گذارد لذا مدیران حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و قضایی می‌بایست قبل از هر کاری به نسبیت فرهنگی احترام بگذارند . همچنین تا جایی که امکان دارد بایستی جامعه و شهروندان را با راه‌های مقابله با ناکامی و احساس محرومیت آشنا کنیم . سیستم رسمی و نهادهای رسمی در بسیاری از امور مردم و شهروندان را کاملا وابسته خود ساخته اند و این وابستگی و عدم کارایی و پاسخگو نبودن سیستم موجب احساس ناکامی و محرومیت است.

در نهایت اینکه هر چه قدر به سمت گفتگو محوری و احترام به تفاوت‌های فرهنگی و سلیقه‌ها و تحمل همدیگر و آزاد اندیشی گام برداشته شود به همان مقدار به سمت آرامش حرکت خواهیم کرد.

منابع و مآخذ (نزد مولف محفوظ است)

گزارش عضو هیئت مدیره کانون از نتایج بازدید از کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان

مهندس علی اکبر مرسلی
عضو هیئت مدیره کانون
کارشناس رسمی دادگستری

با توجه به وعده ای که جهت ساماندهی سیستم ارجاع کار کارشناسی به کارشناسان محترم داده بودیم و در این راستا جهت تکمیل اطلاعات و رفع نواقص سیستم ارجاع کار، اینجانب به نمایندگی هیات مدیره و سرکار خانم حسنپور به اصفهان عزیمت و از کانون اصفهان بازدید و صحبتی نیز با هیات مدیره و ریاست محترم کانون اصفهان داشتیم.البته در خصوص سایر مواردی نظیر رسیدگی به شکایات کارشناسان و موضوع اتوماسیون اداری و نیز از تجارب و نحوه عملکردشان نیزاطلاعاتی بدست آمد و اینکه کانون اصفهان با داشتن حدود دو هزار نفر عضو از پتانسیل خیلی بالایی برخوردار بودو دارای عملکرد موفقی در بین کل استانهای کشور نیز می‌باشند، ناشی از ارتباط خیلی قوی با مسئولین قضایی استان و همچنین سایر ادارات می‌باشد و با توجه به میزان بالای ارجاع کار کارشناسان بصورت کشیک در کانون مستقر بوده و جهت ارجاعات فوری بخصوص از طریق دادگاهها در مواردی نظیر قرار کارشناسی زندانیان و ...ارائه خدمات می‌دهند.

در خصوص نحوه رسیدگی به شکایات نیز مراحل به این شکل می‌باشد که که موضوع شکایات قبل از ارجاع به دادسرا در شروع به مشاور شکوائیه که عمدتا از اعضا با سابقه می‌باشند جهت بررسی اولیه ارجاع داده می‌شود و درمرحله بعدی در صورت عدم قانع شدن شاکی و یا تشخیص مشاور شکوائیه جهت بررسی بیشتر موضوع با اخذ مدارک کامل توسط دفتر به کمیسیون شکایات متشکل از رئیس گروه هیات رئیسه رشته و و دوعضو کارشناس در همان رشته جهت بررسی ارجاع و پس از اخذ نتیجه از کمیسیون شکایت در صورت محرز بودن شکایت و اثبات و تایید آن موضوع به هیات مدیره کانون ارجاع می‌گردد و هیات مدیره نیز پس از بررسی نظر خود را اعلام که یا قرار دعوی و یا ارجاع به دادستانی کانون را جهت بررسی بیشتر می‌دهد.

در خصوص حوزه قضایی نیز با توجه به تصویب ان در مجمع عمومی ، ارجاع کار توسط کانون بدون رعایت حوزه قضایی انجام می‌گیرد و این خود سبب بهره مندی کلیه اعضاء گردیده و توجهات رضایتمندی انها را فراهم نموده است و البته در این خصوص اقدام مشابهی توسط کانون نیز انجام گرفته است.

در خصوص سهم کانون در رابطه با ارجاع کار به کارشناسان مطابق مصوبه مجمع کانون اصفهان سهم کانون ۱۰ درصد می‌باشد.

مهمترین موضوع و دستاوردی که این سفر برای ما داشت در رابطه با ارجاع کار به کارشناسان و سیستم ارجاع کار بود که خوشبختانه سیستم ارجاع کار کانون، از نظر فنی و نرم افزاری در سطح بالاتری قرار دارد.ولی در خصوص نحوه امتیازبندی از جمله بحث امتیاز اخلاق کارشناسی و موضوع حوزه‌های جغرافیایی که مشکل اساسی در عدم ارجاع کار به خیل عظیمی از کارشناسان می‌شد تجاربی بدست امد که منجر به تصمیم در مجمع کانون آذربایجان شرقی در این خصوص و اصلاح نحوه ارجاع کار به کارشناسان گردید و خوشبختانه تا انجا که بنده مطلع هستم موجبات رضایتمندی همکاران و ایجاد اعتدال در توزیع نسبی کار را فراهم نموده است.

شرکت در مجمع و تشویق به اموزش نیز از اهم مواردی بود که در کانون اصفهان موجب پویایی انها گردیده و موثر واقع شده و در امتیاز کارشناس در موضوع سیستم ارجاع کار گردیده است.

مذاکرات محض در هیات مدیره و استماع نظرات سایر همکاران کارشناس منجر به تصویب ایین نامه ارجاع کار توسط هیات مدیره گردید.

انتشار کتاب (مالکیت حقابه و منابع آبی ایران)

آب از اعصار و ادوار گذشته تا کنون عواملی برای ایجاد تمدن و تجمع بشری بوده و همواره انسان سعی کرده در محلی زندگی کند که در آنجا آب وجود داشته است.

در خصوص اهمیت آب از زمان های گذشته اسناد و مدارک معتبری وجود دارد و پژوهشگران عقیده دارند که حدود سه هزار سال قبل از میلاد، نخستین چرخها برای دستیابی به آب اختراع شده است.

در حدود ۱۴۰۰ سال قبل، دین مبین اسلام به آب اهمیت فراوانی داده به طوری که در قران کریم، ۶۳ مرتبه این واژه در ۴۳ سوره مبارکه تکرار شده تا جایی که خداوند در((سوره انبیاء آیه ۳۰)) می‌فرماید: و هر چیز زنده ای را از آب قرار دادیم.

حقابه در لغت به معنای حقی نسبت به سهمی از آب قنات و غیره است و از ترکیب دو کلمه حق و آب تشکیل شده و با توجه به تعریف و معنای آن، همان حق مصرف آب است که شکل و مفهوم دیگری از آن در ماده ۱۵۵ و ۱۵۶ قانون مدنی پیش بینی شده، بدین نحو که هر کس حق دارد از نهر های مباحه، اراضی خود را مشروب کند یا برای آسیاب و... از آن نهر جدا کند و آن کس که بردن آب او مقدم باشد ذیحق تلقی میشود؛ بنابراین داشتن حق از رودخانه و نهر و اولویت او بردیگران همان حق آب است که بعدها به شکل حقابه مفهوم یافته و متبلور شده است. با توجه به تبصره یک ماده ۱۸ قانون توزیع عادلانه آب، حق آبه یا حق مصرف آب باید در دفاتر (طومارهای محلی) یا سند مالکیت یا حکم دادگاه یا مدارک قانونی دیگر تعیین شده باشد، بنابراین دارنده حقابه باید دارای مستنداتی برای بهره مندی و حق مصرف آب باشد. در ماده ۹ قانون ملی شدن آب، صدور اسناد رسمی راجع به حق آبه منع شده و به جای آن پروانه مصرف مفید صادر می شود، اما حق دارندگان اسناد مالکیت یا احکام دادگاه یا اشخاصی که در دفاتر جزء نام آنها وجود دارد، را نمیتوان نادیده گرفت. برخلاف این که در قانون آب و نحوه ملی شدن آن، پروانه مصرف و اجازه مصرف تاکید و موردحکم قرار گرفته و حتی به صراحت ماده ۹ تبصره آن، مقنن نظر به حذف حقابه داشته و تبدیل آن به پروانه مصرف را مورد حکم قرار داده؛ عدم توجه مقنن در سال ۱۳۶۱ سبب شده نه تنها تبدیل حقابه به پروانه مصرف عملی نشود بلکه به نحوی اشخاصی که در فاصله سال های ۱۳۴۷ تا ۱۳۶۱ مبادرات به آغاز بهره برداری و مصرف آب کرده اند نیز برحق شناخته شوند که این موضوع مخالف سیاست‌ها و اهداف قانون آب و نحوه ملی شدن آن و به خصوص ماده ۹ آن که مقرر می دارد: از تاریخ تصویب این قانون، صدور اسناد رسمی راجع به حق آبه ممنوع است، قرار بگیرد. حقابه جزء حقوق اشخاص بوده و ارزش مالی داشته و قابلیتن قل و انتقال دارد بنابراین لغو یا منتفی کردن و حتی تبدیل آن به اجاره مصرف به صورت صرف موجه نیست.

کمی نزولات جوی، خشکسالی های پی در پی، آب را تبدیل به موضوع مهم و حساس نموده و با توجه به این که به حکم آیه شریفه « و جعلنا من الما شی حی » و مایه حیات بودن آب که مؤید اهمیت فوق العاده آن در ادامه حیات بشریت بوده، از یک طرف و وجود اختلافات مسبوق به سابقه در امر حقابه فی ما بین آب بران، انهار، مجاری طبیعی و حتی آب های استحصالی در چاه‌ها و اقتضای حاکمیت قواعد و مقررات متداول در جهت رفع نزاع و خصومت‌ها در این امر مشوق ورود به امر حقابه و تحلیل اجمالی در آن خصوص گردیده است.

انتشار کتاب (جایگاه مصوبات شوراهای اسلامی از سوی همکار کارشناسی)

کتاب جایگاه مصوبات شوراهای اسلامی در سلسله مراتب هنجار های نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران به همت هوشنگ پژمان فر کارشناس رسمی دادگستری و عضو کانون در تبریز منتشر شد. این کتاب از سوی انتشارات پژوهشی دانشگاه به قیمت ۱۴۰۰۰ تومان به چاپ رسیده است. علاقمندان برای تهیه ان میتوانند به کتاب فروشی شایسته واقع در سه راهی طالقانی جنب مصلای نماز جمعه مراجعه نمایند. در مقدمه ی این کتاب میخوانیم:

شوراهای اسلامی شهر و روستا، نمونه بارز وضع حقوقی ارگانیک و سیستماتیک مردمی هستند که از طریق اراده خود جوش ملت در راستای پذیرش و قبول مسئولیت، پذیرش جدی و فعال در اداره امور محله و شهر و روستا دارند و با حمایت قانون گذار، وجهه قانونی ومشروعیت حقوقی گرفته اند.

هدف از تشکیل شوراهای شهر و روستا، واگذاری و تفویض نمودن امور مناطق به اهالی محل و شرکت دادن انها در تعیین سرنوشت سیاسی ، اداری و اجتماعی خودشان است. با تشکیل شوراهای مناطق، نوعی دموکراسی محلی ایجاد می شود چرا که اهالی محل هستند که نمایندگان خود را انتخاب میکنند و یقینا مردم اتتظاراتی جهت رفع مشکلات خود از نمایندگان دارند. لذا تمرکززدایی و اجرای ان از طریق شوراهای محلی و مردمی تامین کننده انتظار و اراده ملت به منزله اعمال و اجرای شیوه خاص از دموکراسی است. در نظام مقدس

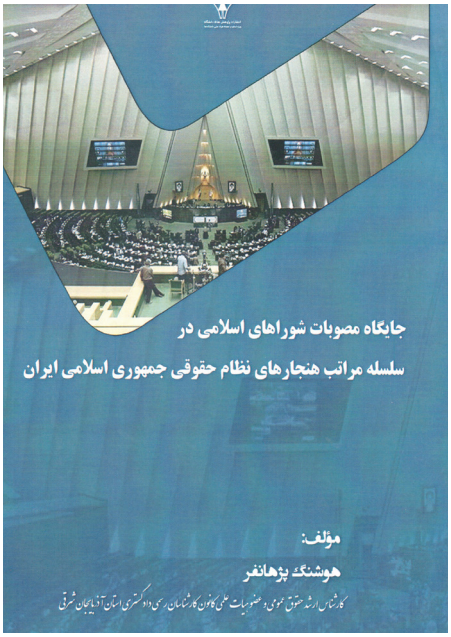

جمهوری اسلامی ایران که برخاسته از رضایت و اراده ملت است، نیز شورا های اسلامی مورد توجه بوده و می توان موارد متعددی از شوراها از جمله مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای نگهبان را نام برد. شوراهای محلی شهر و روستا، جزء اولین نهادهایی هستند که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۵۷ مورد توجه قانون گذار بطور اساسی قرار گرفته اند.

شوراهای اسلامی شهر و روستا، در واقع نهادهایی برآمده از افکار و اندیشه مردم در نظام هایی مشارکتی هستند؛ از این رو چنانچه افرادی واجد شرایط و مسلط بر امور محوله به آن‌ها راه یابند؛ می تواند منبع و منشا تحولات بسیار مثبتی برای همشهریان خود باشند.

شوراها مطابق اصل هفتم قانون اساسی از ارکان تصمیم گیری و اداره امور کشور بحساب می آیند. با این حال با توجه به اینکه پس از انقلاب اسلامی قوانین مختلفی در خصوص شوراها به تصویب رسیده است اما همچنان جایگاه مقررات این نهاد چندان مشخص نشده و حتی شورای نگهبان، شوراهای اسلامی کشور را تنها دارای صلاحیت قانونی و در برخی مواقع نظارتی می داند و هیچ گونه صلاحیت وضع مقررات و مصوبات در حوزه حقوق عمومی را در صلاحیت شوراها شناسایی نکرده و قلمداد نمی کند.

در این اثر پژوهشی سعی برآن شده که با تبیین جایگاه و وظایف قانونی مصوبات و مقررات این نهاد عالیه ی قانون گذاری در حوزه محلی و منطقه ای در راستای اجرای اصل تمرکز زدائی اداری در ایران مورد تحلیل قرار بگیرد.

با بررسی وضعیت حقابه در دوران قبل از تصویب قانون آب و نحوه ملی شدن مصوب ۱۳۴۷ و قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱ و همچنین بررسی پیرامون نظام مالکیت، آب های سطحی و تحت الارضی و نقش مرجع متوالی بر آبهای زیر زمینی و سطحی و تجزیه و تحلیل حقوقی اکتسابی اشخاص در خصوص بهره برداری سالیانه از منابع آبی و ورود به محدودیت های ناشی از حقابه و ایضا تخلفات پیش بینی شده در امر استفاده از حقابه و مقایسه تخلفات در هر دو منبع آبی، امکان تالیف و گردآوری این کتاب میسر گردیده است.

در این نوشته در مقام تبیین و تحلیل مفهوم و مصادیق آب و حقابه و مالکیت بر آن با در نظر گرفتن معیار های حکومتی و همچنین قوانین، قواعد، ضوابط و مقررات حاکم بر آن و نیز سیر تاریخی طرح و تکوین این قواعد، جایگاه و منابع آن در مقررات موضوعه هست.

این کتاب در چهار فصل تدوین یافته که در فصل نخست آن کلیات راجع به مالکیت، مال، تعاریف و ماهیت آن و اوصاف هر یک مطرح گردیده است، بعد از شناخت و آشنایی با مفاهیم و تعاریف مربوط به مالکیت، در فصل دوم مالکیت آبها (چه سطحی و چه تحت الارضی) و ماهیت حقوقی آن و این که آبها جزء مشترکات می باشند یا خیر مورد بررسی قرار گرفته است. فصل سوم در مورد بهره برداری از آب های زیر زمینی و مراجع صالح بر رسیدگی به اعتراض های اشخاص ثالث و نمونه ای از آرای صادره از مراجع ذیربط تدوین یافته و بالاخره در فصل چهارم تحلیلی بر مواد ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ قانون توزیع عادلانه آب و هیئت های سه و پنج نفری مقرر در همان قانون به همراه وظایف و اختیارات آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

این کتاب از سوی همکارمان آقای جمال نوگلی کارشناس ارشد حقوق خصوصی از دانشگاه تبریز به زیور طبع آراسته شده و سال گذشته از سوی انتشارات یانار و آیدین در یک هزار نسخه و به قیمت ده هزار تومان به بازار آمده است و طالبین می‌توانند به انتشارات مذکور در تبریز مراجعه و یا با شماره تلفن ۳۵۵۵۳۲۵۹ تماس حاصل نمایند.

انتشار کتاب (قانون امور گمرکی و مناطق ویژه)

کتاب قانون امور گمرکی و مناطق ویژه به همت دکتر علی اکبر بالاگر کارشناس رسمی دادگستری اذربایجان شرقی از سوی انتشارات نصر پروانه تبریز منتشر شده است. در این کتاب نویسنده در بخش‌های جداگانه به مباحث مختلف حوزه گمرک و مناطق ویژه پرداخته است.

در مقدمه این کتاب نویسنده اورده است: از شاخصه‌ها و الزامات پیشرفت، رونق اقتصادی و توسعه ی سرمایه گذاری ، کسب و کار و ایجاد بستر های سخت افزاری است. اما واقعیت این است که یک بنگاه و مجموعه اقتصادی، همچنین یک سرمایه گذار، بدون بهره گیری از ابزار های اطلاع رسانی، تبلیغاتی و اشراف کامل اطلاعاتی در این حوزه نمیتواند موفق عمل کند و به یک نقشه ی راه بی دغدغه و مطمئن دست یابد.

واقعیت این است که به قول مارشال مک لوهان ((نظریه پرداز مشهور کانادایی)) که دنیای مدرن امروزی را به یک دهکده جهانی تشبیه می کند، جریان ازاد اطلاعات، امروزه امری اجتناب ناپذیر شده و بدون داشتن اطلاعات ره به جایی نمی برد نا گفته پیداست که یکی از قطب های مهم اقتصادی و سرمایه گذاری در کشور های توسعه یافته، مناطق ازاد و ویژه اقتصادی هستند که در کشور ما نیز، مخصوصا در سال های اخیر، گام های پر شتابی را به خود گرفته اند.

از دیگر سو، حضور سرمایه گذاران در مناطق

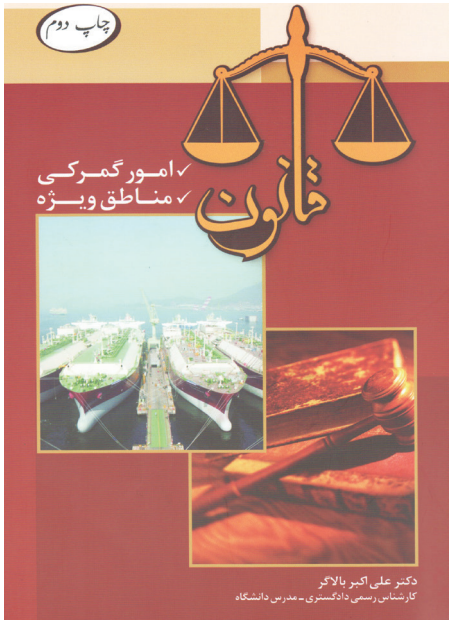

ویژه اقتصادی و مناطق ازادکشور، داشتن اطلاعات از قوانین امور گمرکی و قوانین مناطق ازاد و ویژه اقتصادی کشور، ضروری است. چرا که سرمایه گذار، بدون بررسی، مطالعه و اطلاع از قوانین جاری کشور نمیتواند سرمایه خود را در بخش خاصی به جریان انداخته و به عبارتی، احساس امنیت سرمایه گذاری به وی دست دهد.

از آن طرف نیز، با توجه به وابستگی اقتصادی کشور ما به بخش نفت، ضرورت تشویق سرمایه گذاران داخلی و خارجی و داشتن قوانین سهل و اسان در جهت حمایت از سرمایه گذاران، بیش از پیش احساس می شود.

انچه مسلم است، در حال حاضر رقابت در بین کشور های مختلف به ویژه جذب سرمایه گذاران خارجی وجود دارد. لذا برای جذب سرمایه گذر و توسعه صنعت، کشاورزی، خدمات و تجارب، باید تسهیلات قانونی بیشتری برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی و با در نظر گرفتن منافع ملی فراهم شود. همچنین در این راستا به نظر میرسد قانون جلب و حمایت سرمایه های خارجی می بایست مورد تجدید نظر قرار گیرد تا با شرایط اقتصادی امروز حاکم بر کشور تناسب و همخوانی لازم را داشته باشد.

و اما کتاب حاضر در واقع مجموعه مدونی است از قوانین و مقررات حاکم بر مناطق ویژه اقتصادی و گمرکات کشورکه از مزیت های قانون انها اگاهی کامل داشته و در جهت برنامه ریزی، توسعه ی تجارت و کسب و کار و کار افرینی، گام های استوار بر می‌دارد.

با آرزوی فردایی بهتر، علی اکبر بالاگر

دکتر مسعودی فر در گفت و گوی اختصاصی با فصلنامه آذرکارشناس:

تلاش دادگستری آذربایجان شرقی در کاهش بزهکاری اجتماعی

منظور از پیشگیری از جرم همهٔ اقدامات و تدابیری است که پیش یا پس از وقوع جرم در جهت محور جرم و کاهش میزان جرم و یا دشوار نمودن امکان وقوع جرم بکار می رود. کارشناسان مسائل قضایی می گویند تنها راه مبارزه کاهش گمنامی، تقلیل، سلب یا کاهش موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم برای مجرمان است و ابزار آن استفاده از فناوری روز و سیستم های مراقبتی می‌تواند باشد. کارشناسان همچنین می گویند در زمینه پیشگیری غیر کیفری می توان با کاهش یا حذف عوامل جرم زای محیطی و فردی بطور مستقیم از مجرم شدن افراد پیشگیری نمود و در این راستا همیاری و مشارکت گسترده سازمان‌ها و نهادها و آحاد مردم تأثیر گذار است.

دکتر رضا مسعودی فر در گفت و گو با فصلنامه تخصصی و آموزشی و اطلاع رسانی کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی ، ((آذر کارشناس)) ، با تشریح عملکرد دادگستری استان گفت: از تصادفات درون شهری شروع می کنم. تصادفات درون شهری در حال حاضر به یک معضل اجتماعی در جهان تبدیل شده که همه ساله هزینه های جانی و مالی زیادی را برای جوامع به بار آورده ،کشور ما نیز به لحاظ خسارتهای ناشی از تصادفات ترافیک به عنوان یکی از کشور هایی که بیشترین سوانح رانندگی را دارد مطرح است.

متأسفانه با افزایش تردد وسایط نقلیه سبک و سنگین در جاده‌ها و شهرها و روستاها بر شدت تصادفات ترافیک افزوده شده و ضایعات جانی و مالی ناشی از این تصادفات بار سنگین را بر جامعه ما تحمیل کرده است. بحران ایمنی معابر، مرگ و میرها، آسیب‌ها و هزینه های ناشی از حوادث رانندگی یکی از چالش های مهم سلامت، بهداشت عمومی و توسعه کشورها است که دکتر مسعودی فر به آنها اشاره کرده و افزود: قربانیان این حوادث افرادی اغلب در سنین ۱۵ تا ۴۴ سال هستند. در کشورما نیز حوادث رانندگی دومین علت مرگ و میر بعد از بیماریهای قلب و عروق بوده و بیشترین علت مراجعه به مراکز اورژانس و اتاق های عمل حوادث رانندگی در اثر کمبود ایمنی معابر است.

معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان از تشکیل کمیته اجرایی کاهش تصادفات درون شهری در تبریز با حضور نمایندگان دستگاههای ذی ربط خبر داده و بیان می کند: تاکنون چند جلسه برگزار شده است و هدف اصلی معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان شناسایی وضعیت موجود با استفاده از آمار و اطلاعات پزشک قانونی و پلیس راهور و داده های مورد استفاده و وضعیت کل تصادفات داخل شهرهای استان بویژه کلانشهر تبریز است.

وی ابراز کرد: توجه به سوابق موجود و آمار های گرفته شده، برنامه ریزی و طرح کاهش تصادفات درون شهری و ارتقاء فرهنگ ترافیک شهر تبریز نیز در کمیته اجرایی کاهش تصادفات درون شهری انجام گرفته است.

وی به کاربرد دوربین های مداربسته در

جلوگیری از ارتکاب جرایم اشاره کرد و افزود : کاربرد دوربین های مداربسته در جلوگیری از ارتکاب جرایم بسیار وسیع است و استفاده نامحسوس از دوربین های مخفی بسیار رواج یافته است. بطور مثال می توان به دوربین های نصب شده در بانک‌ها و ادارات و دستگاههای خودپرداز اشاره کرد که برای شناسایی جرایمی چون وارد کردن تصادفی رمز کارت اعتباری ،کاربرد دارد.

دکتر مسعودی فر تشریح کرد: نگاهی به تحقیقات آماری در کشورهای بزرگ آمریکا و اروپا نشان می دهد که بعد از نصب دوربین های مداربسته در پارکینگ‌ها ۵۱ درصد از جرایم کاسته شده است و این میزان در فرود گاهها ۲۳ درصد و در سایر مراکز عمومی ۷ درصد گزارش شده است. وی لزوم گسترش دوربین های مدار بسته را در سطح کلانشهر تبریز یادآور شد و گفت: کنترل میزان ترافیک در خیابانها و ارسال اطلاعات توسط ((GPS)) به رانندگان که قصد عبور از مسیر آن خیابانها را دارند یا تحت نظر قرار دادن تصادفات و شناسایی جرایم رانندگی حداقل کاربردهای دوربین های مدار بسته در کنترل وسایل نقلیه هستند و علاوه بر آن شناسایی اتوماتیک پلاک خودروها از جمله آخرین دستاوردهای دوربین های مداربسته در این بخش است که می تواند علاوه بر مزایای فوق به کاهش سرقت نیز کمک شایانی نماید. سرقت یکی از شایع ترین و قدیمی ترین جرایمی است که بشر از دیر باز تاکنون با آن مواجه بوده و یکی از راهکارهای پیشنهادی برای کاهش سرقت از بین بردن فرصت های مناسب برای سارقان است و به عبارتی اتخاذ روش هایی برای پیشگیری از سرقت، پیشگیری از وقوع جرم همیشه مطلوب بشر بوده است.

دکتر رضا مسعودی فر با بیان اینکه نصب دوربین های مداربسته یکی از روشهای کنترل افراد و موثر در پیشگیری جرایم است،توضیح داد: خوشبختانه امروز در آذربایجان شرقی نیز بر تعداد دوربین های مداربسته در اماکن دولتی، بانک ها، اصناف و مشاغلی که حجم مراودات مالی بالایی دارند رواج یافته است و خوشبختانه جلسات هماهنگی با ادارات ذیربط جهت اجرای طرح عمومی برای استفاده از دوربین های مداربسته صورت گرفته و تدوین طرحی با مضمون نصب و بهره برداری از دوربین های مداربسته در اماکن خصوصی ارائه شد و پیش نویس اولیه طرح توسط معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان آماده گردید. این طرح پس از برگزاری چندین جلسه در دادگستری و پس از مطرح شدن در شورای علمی و پژوهش دادگستری استان از بعد قوانین و رعایت حقوق شهروندی بعد از بررسی دقیق در شورای مذکور به تصویب رسید. شایان ذکر است این طرح در کارکرد پیمایش استانداری

نیز مورد تأئید قرار گرفت.
دکتر مسعودی فر با اشاره به اینکه در سالهای اخیر توجه به مسائل محیط زیستی بویژه مسائل بهداشت عمومی مورد توجه اذهان عمومی قرار گرفته است گفت: تهدید علیه بهداشت عمومی در ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی بیان شده و یکی از جرایم زیست محیطی است چرا که قانون گذار زیر این عنوان موارد متعددی از جرایم زیست محیطی را به عنوان نمونه ذکر کرده ولی در کل اهمیت توجه به جرایم علیه بهداشت عمومی از آنجا ناشی می شود که با سلامت مردم سروکار دارد و سلامت مردم نیز با سلامت جامعه مربوط است و لذا نباید از آن غافل شد. وی تصریح کرد: عدم ارائه ساز و کارهای لازم جهت پیشگیری از جرایم علیه بهداشت عمومی و از طرف دیگر حجم بالای پرونده‌ها در حوزه بهداشت عمومی در محاکم دادگستری و عدم هماهنگی بین دستگاه‌ها در جهت استفاده از ظرفیت های موجود در مقابله با جرایم علیه بهداشت عمومی آنرا به یکی از دغدغه های اصلی مردم و مسئولان تبدیل نموده است.
وی شناسایی عوامل و خطراتی که فرد و جامعه را تهدید می کند و ارزیابی وضعیت بهداشتی جامعه و سالم سازی محیط زیست و اصلاح رفتارهای خطر ساز فردی و اجتماعی در جهت ارتقای سلامت و توسعه جامعه و بالا بردن سطح امید به زندگی در بین مردم و تسریع در اجرای احکام مرتبط با جرایم علیه بهداشت را یادآور شد و افزود: ساماندهی وضعیت لجن کشی های شهری و مدیریت پسماندها که در سالهای گذشته به جد از سوی دستگاه قضا دنبال شد، تداوم اقدامات اجرایی قبلی را ضروری می نماید. خوشبختانه کمیته جرایم علیه بهداشت عمومی با محوریت دانشگاه علوم پزشکی تشکیل شد تا با ترسیم وضع موجود و آسیب شناسی موضوع، راهکارهای لازم را جهت طرح در شورای پیشگیری استان گزارش کند.
دکتر مسعودی فر با اشاره به اینکه با توجه به پیشرفت های حاصل در زمینه دیجیتال فرار مالیاتی بیشتر شده و امکان شناسایی مودیان مالیاتی نیز کاهش یافته است،گفت: مالیات وصادرات در توسعه کشورها بیشترین تأثیرات را داشته است ولی در کشور ما عوامل نهادی زیادی از قبیل عدم گسترش فرهنگ مالیاتی، مبادله اطلاعات شفاف ، نبود سیستم نظارت و پیگیری و تعدد قوانین و پیچیده بودن مسائل همه و همه فرار مالیاتی را افزایش داده است. وی صدور فاکتورها و صورت حساب های ساختگی، وجود معافیت وسیع و متنوع مالیاتی، ایجاد اخلال در نظام اقتصادی، فروش کالاهای قاچاق مشمول مالیات، عدم ثبت خریدها نقدی، عدم ارسال درآمدمالیات بر ارزش افزوده امروز همه و همه را در جامعه شاهد هستیم که ما متعقدیم باید با بالا بردن فرهنگ مالیاتی و توجه دادن به مزیت ارزشمند خود کنترلی در حوزه مالیات، پیشگیری از دست اندازی به سبب اعمال و ایجاد سیستم های نظارت و پیگیری می توانیم واقعاً مالیات را از مودیان مشمول مالیات اخذ کنیم تا دولت بتواند به توسعه زیربناهای کشور با هزینه این درآمدها کمک شایان نماید. معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری با تشکیل کارگروه تخصصی با محوریت سازمان امور اقتصادی و دارایی و دستگاههای ذیربط درصدد کاهش فرار مالیاتی و افزایش پرداخت مالیات و کمک به برنامه های توسعه کشور است.
وی الزام تمامی صنوف به صدور فاکتور فروش، اعلام زمینه قابلیت تعقیب کیفری، استفاده از کارت های بازرگانی دیگران، استعلام فرم مالیاتی، الزام دفاتر اسناد رسمی به ارسال رونوشت وکالت های تنظیمی، تشریح در اعلام وصول بدهی مالیاتی و لحاظ تشویق های مالیاتی و جلوگیری از درج آگهی فروش کدهای اقتصادی، فاکتور های صوری کارتهای بازرگانی در جراید و از همه مهمتر برگزاری دوره های آموزشی برای حسابداران و مدیران دستگاه های دولتی جهت اشنایی کامل به قوانین مالیات از جمله مصوبات این کارگروه بوده است.
وی به دستور العمل مشاوران املاک و خودرو در تبریز اشاره کرد و گفت: آسیب شناسی پرونده های حقوقی و کیفری در حوزه معاملات خودرو و مسکن نشان می دهد عدم آشنایی با مقررات موجودتوسط طرفین قرارداد باعث تشدید اختلافات حاصله شده و افزایش کمی و کیفی جرایم در این حوزه را بدنبال داشته است.
دکتر مسعودی فر صحبت هایش را در این زمینه اینطور ادامه داد: الزام متصدیان بنگاههای خودرو و املاک به اخذ پروانه وگذراندن دوره های آموزشی درباره حقوق و نحوه انعقاد قرارداد فی مابین و الزام متصدیان مذکور به رعایت مقررات و قوانین موجود می تواند به کاهش اختلافات مالی در حوزه خرید و فروش خودرو و ملک منجر شود. خوشبختانه معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۴ پس از نشست های کارشناسی با دستگاههای متولی و کارشناسان ،طرحی را تصویب کرد که با عنوان ساماندهی بنگاههای معاملاتی املاک و خودرو شکل گرفت. پس از بررسی و جمع آوری اطلاعات مشخص شد تنها در کلانشهر تبریز

بیش از پنج هزار بنگاه املاک و ۳۸۰ بنگاه خرید و فروش خودرو فعال هستند که در وهله اول دوره های تخصصی آموزش مشاوران املاک و خودرو با حضور اساتید قاضی و با همکاری ادارات آموزش دادگستری وثبت اسناد و املاک استان برگزار شد و بیش از یک هزار و ۱۰۰ نفر از فعالان خرید و فروش خودرو و ملک و مشاوران مربوطه آموزشهای لازم را فراگرفتند که پس از آن الزام به تهیه کد رهگیری برای تمامی قرار دادهای تنظیمی در بخش املاک تهیه و تصویب تعرفه دستمزد متصدیان مربوطه، تهیه دفاتر ثبت معاملات و قرارداد های خودرو، اصلاح اشکالات مبایعه نامه‌ها و اجاره نامه‌ها و ضرورت استفاده از کارشناسان رسمی دادگستری جهت بررسی اصالت خودروهای مورد معامله اجرایی شد که استفاده از سامانه جامع الکترونیکی، ساماندهی به وضعیت بنگاههای معاملاتی در بخش خودرو و املاک، اشتراط داوری در قراردادها و مکان یابی مناسب برای تأسیس نمایشگاههای خودرو ماحصل نشست های کارشناسی بوده است و علاوه بر آن سیستم نظارت نیز در این حوزه افزایش یافته بطوریکه در چند ماه گذشته ۶۰۵ بنگاه فاقد پروانه و مجوز های لازم تنها در کلانشهر تبریز پلمپ شدند و تخلفات کشف شده آنها به دادگستری استان برای رسیدگی ارجاع شد.

وی به طرح الزام آموزش پیش از ازدواج اشاره کرد و گفت: نتایج مطالعات نشان می دهد که از مهمترین اقدامات پیشگیرانه آموزش های پیش از ازدواج است و پرونده های دادگستری نشان می دهد بسیاری از طلاق‌ها به این دلیل رخ می دهند که زوجین مهارت های لازم را برای ازدواج ندارند و دوره های مشاوره و آموزش های پیش از ازدواج می تواند به افراد درآستانه ازدواج کمک نماید و در این راستا معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان با هدف تحقق ازدواج های پایدار درجامعه اقدام به تدوین طرح الزام و ساماندهی آموزش و مشاوره های پیش از ازدواج کرده است .بررسی نتایج اموزش‌ها و مشاوره‌های زوجین قبل از ازدواج نشان داد که زوجین نگرش مثبتی نسبت به آموزش های قبل از ازدواج و اثرات آن دارند و آن را رویدادی ارزشمند می دانند و این دوره‌ها با کمک به مدیریت هیجان زوجین می تواند در خشنودی روابط زناشویی افراد تأثیر گذار بوده و تغییرات مثبتی را در نگرش ها، انتظارات وادراک زوجین نسبت به ازدواج وتلاش برای پایداری آن داشته باشد.

دکتر مسعودی فر برگزاری کارگاههای آموزشی جهت تیم سازی آموزشی و نیروی متخصص، الزام دفاتر ثبت ازدواج به اخذ گواهی مشاوره و آموزش پیش از ازدواج را تا اندازه ای از موفقیت‌های طرح دانست.

دکترمسعودی فر به اجرای طرح پیشگیری از خشونت در دادگستری استان اشاره کرد و گفت: خشونت یکی از آسیب های عمده در زندگی امروزی جوامع بشری است که دارای ابعاد فردی و اجتماعی است. خشونت ماهیتی اجتماعی دارد که بیشتر در تعاملات بین شخصی و بین گروهی و به صورت متفاوت فیزیکی، اقتصادی، سیاسی اجتماعی و فرهنگی نظیر قتل، ضرب و جرح، ترور، جنگ، تهدید، تخریب، هتک حرمت، تحقیر، توهین و فحاشی نمود پیدا می کند و امنیت اجتماعی و فردی را مورد تهدید قرار می دهد. خشونت مفهومی وسیع و دارای معانی گوناگونی است که در هر جامعه ای طیفی از آن دیده می شود و حساسیت‌ها را بر می انگیزد.

وی به پیگیری اجرائی نمودن تبصره ماده ۴۱ قانون حمایت خانواده در بخش ملاقات فرزندان طلاق با والدین نیز اشاره کرد و گفت: طبق ماده ۱۱۷۴ قانون مدنی در خصوص نحوه ملاقات طفلی که پدر یا مادرش از یکدیگر جدا شده اند بیان می دارد، در صورتی که به علت طلاق یا به هر جهت دیگر پدر یا مادر طفل در یک منزل سکونت نداشته باشند و هر یک از ابوین که طفل، تحت حضانت او نمیباشد حق ملاقات طفل خود را دارد یعنی زمان و مکان ملاقات و سایر جزئیات مربوطه به آنها در صورت اختلاف بین ابوین با محکمه است. وی افزود: شناخت وضعیت موجود ملاقات فرزندان طلاق با والدین، شناسایی ساختمان مناسب با همکاری شهرداری تبریز در پارک آنالار و آتالار جهت ملاقات فرزندان با والدین جدا شده خود و اعلام به محاکم دادگاه خانواده جهت بهره برداری از ساختمان اختصاص یافته در راستای کمک به آرامش روحی و روانی کودکان و والدین و پیشگیری از آسیب های آن در راستای این طرح بوده است.

گزارشی از:

نشست‌های اعضاء تحریریه آذر کارشناس

تهیه و تنظیم: واحد روابط عمومی کانون

به دنبال تصویب هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری مبنی بر انتشار نشریه کانون که در تابستان سال جاری صورت گرفت دو نشست با اعضاء هیئت تحریریه کانون برگزار شد. در این نشست‌ها که آقایان دکتر بالاگر، دکتر صمد دربندی، فرج پور باسمنجی، سید حسنی، میر شکاری، شجاعی، مومنی، سلطانی، زاد کریم، عبدی و دکتر فضل زاده نیز حضور داشتند. دکتر علی اکبر بالاگر عضو هیئت مدیره، ضرورت انتشار یک فصلنامه وزین و پر بار برای کانون کارشناسان رسمی دادگستری را یاد آور شد و افزود: خلاء نشریه کانون کاملا احساس می‌شود و تلاش خواهد شد نشریه کانون پل ارتباطی بین همکاران و خانواده‌های آنان به افکار عمومی و مراکز علمی - حقوقی و قضائی باشد. محمد فرج پور باسمنجی کارشناس رسمی دادگستری در امور خبر نگاری و مطبوعاتی گفت: این فصلنامه می‌تواند علاوه بر طرح مسائل آموزشی و صنفی به تهیه و چاپ گزارش، مقاله، مصاحبه، خبر، گفتگو با متدهای روزنامه نگاری نیز بپردازد و به عنوان زینت و سخن گوی کانون عمل کند و از همه مهم تر به مستند سازی و مکتوب عملکرد، رخ دادها و مسائل کانون برای نسل آینده باشد و انشاءالله با انتشار آن کانون مورد توجه قرار خواهد گرفت.

مهندس میر شکاری نیز گفت: انشاءالله آئین نامه درج مطالب در این نشریه تهیه شود و مقالاتی با متدهای علمی و پژوهشی در آن درج گردد و تا در بالا بردن سطح سواد و اطلاعات عمومی اعضاء موثر واقع شود.

در ادامه نیز مهندس سید حسنی افزود، این نشریه یک فصل نامه صنفی کانون خواهد بود و باید فرمت اولیه آن تهیه شود و در آن تلاش گردد علاوه بر گسترش ارتباطات صنفی، تعامل با قوه قضائیه و دادگستری نیز بیشتر گردد.

مهندس شجاعی دیگر اعضای هیئت تحریریه نیز افزود، اگر مطالبی که برای نشریه آماده می‌شود علمی باشد می‌تواند به پر بار کردن آن کمک شایانی کند و خط و مشی این نشریه باید با در نظر گرفتن مسائل آکادمیک به روز باشد و پل ارتباطی همکاران تلقی گردد.

همچنین مهندس مومنی نیز گفت: این نشریه که در هیئت مدیره گذشته یک شماره اول آن آماده شد و متاسفانه در حین چاپ، انتشار آن لغو گردید باید حاوی مطالب متنوع آموزشی، تفریحی، سرگرمی و علمی باشد و انتشار این نشریه در کانون واقعاً نیاز روز است.

مهندس سلطانی نیز گفت: تلاش شود این نشریه ماندگار شود و با تغییر هیئت مدیره انتشار آن متوقف نشود و قائم به فرد نیز نباشد و در کنار مطالب علمی به رخدادهای کانون نیز توجه شود.

مهندس زاد کریم نیز گفت: چاپ به موقع و استمرار فعالیت نشریه در آینده باید مد نظر اعضای محترم تحریریه باشد و همت لازم برای انتشار به موقع آن و تهیه و گردآوری مطالب صورت گیرد و هزینه‌های آن تامین شود و چار چوب انتشار نشریه نیز تدوین گردد.

در ادامه این نشست مهندس عبدی نیز افزود: در کنار انتشار نشریه کانون سایت کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان نیز فعال باشد و انتشار همزمان الکترونیکی این نشریه نیز صورت گیرد و علاوه بر درج اخبار و گزارش ها، موفقیت همکاران و خانواده‌های آنان نیز مد نظر باشد.

مهنس رضوی در ادامه گفت: باید در این نشریه یک وحدت رویه بین گروه‌های کارشناسی داشته باشیم و با پیش بینی اتفاقات روز و آینده به مسئولیت اجتماعی خود

کمک کنیم. در این سال‌ها کوران زوال صنایع استان داشتیم و ۸۰ درصد صنایع استان تعطیل شدند و در آینده نیز کوران کمبود آب خواهیم داشت و کارشناسان حوزه‌های مختلف باید احساس مسئولیت کنند و با ارائه نظرات کارشناسی و علمی و بهره گیری از تجارب گذشته خود در حل بخشی از مشکلات جامعه پیش قدم باشند و این نشریه در بر گیرنده این مطالب و نظرات باشد.

دکتر فضل زاده استاد دانشگاه تبریز نیز افزود: باید خط و مشی فعالیت نشریه تدوین شود و در کنار اطلاع رسانی به جنبه‌های علمی آن نیز توجه گردد و ارتباط بین کانون و دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی عالی نیز تعمیق گردد. و علاوه بر آن این نشریه باب گفتگو، نظر، پیشنهادات و انتقادات را نیز در بین همکاران باز کند تا نشریه وزین و قابل توجه همکاران باشد.

در ادامه این نشست دکتر بالاگر به جمع بندی مطالب مطروحه پرداختند و با تاکید به اینکه هیات مدیره محترم فعلی اهتمام ویژه ای به انتشار این نشریه دارند و امکانات و شرایط لازم را برای انتشار یک نشریه وزین فراهم می‌کنند نتایج این جلسه را به شرح ذیل اعلام کرد:

۱- نام فصلنامه آذر کارشناس خواهد بود و همزمان با انتشار بصورت نشریه داخلی برای اخذ مجوزهای لازم و قانونی اقدام خواهد شد.

۲- مطالب و محتوای نشریه صنفی، اطلاع رسانی و آموزشی، خواهد بود و در چارچوب قانون مطبوعات جمهوری اسلامی ایران و منافع کانون به صورت فصلنامه منتشر خواهد شد.

مدیر مسئول علی اکبربالاگر، سر دبیر دکتر دربندی و مدیر اجرائی محمد فرج پور خواهند بود و علاوه بر آن سر گروه‌های رشته‌های تخصصی مختلف نیز انتخاب خواهند شد.

همچنین دومین نشست اعضای محترم تحریریه کانون همزمان با مهرماه جاری در محل کانون تشکیل شد در ابتدای جلسه دکتر علی اکبر بالا گر مدیر مسئول فصلنامه آذرکارشناس با تشریح چگونگی انتشار این نشریه گفت: فصلنامه کانون که می‌تواند اعتباری برای همکاران و کانون باشد و به معرفی فعالیت‌ها و همدلی و مشارکت همکاران بیانجامد و ما معتقدیم باید این نشریه با مشارکت همه کارشناسان محترم منتشر شود و بیشتر جنبه اطلاع رسانی خبری، آموزشی و علمی خواهد داشت. دکتر صمد دربندی عضو هیئت رئیسه نیز گفت: مقالات علمی رسیده به نشریه نیز باید از سوی سرگروه‌ها مورد مطالعه دقیق قرار گیرد در این جلسه محمد فرج پور روابط عمومی و مدیر اجرائی فصلنامه نیز با ارائه گزارشی اعلام کرد که حدود ۲۵ مطالب شامل مقاله، گزارش، خبر و مصاحبه به نشریه رسیده که در موسسه پژواک کتاب آذربایجان در حال طراحی و صفحه آرائی است. دکتر سیامک زادکریم نیز گفت: ما معماران و طراحان خوبی داریم که می‌توانند در طراحی نشریه کمک کنند و علاوه بر آن باید سایت خبری کانون کارشناسان نیز فعال باشد. دکتر بهرام میر شکاری عضو دیگر تحریریه نشریه نیز گفت سر گروه‌های ۹ گانه کارشناسان در انتشار این نشریه باید همت بخرج دهند و سعی شود در هر شماره از همه گروه‌ها مطالب باشد. مهندس داوود سلطانی دیگر عضو گروه تحریریه آذر کارشناس نیز افزود: تعامل و ارتباط با سازمان ها، نهادها و ارگان‌ها و سیستم قوه قضائیه باید در سر لوحه فعالیت‌های نشریه قرار گیرد.

در دومین نشست فصلنامه آذرکارشناس مقرر شد مقالات علمی، گفت و گو و مصاحبه با قضات و کارشناسان و مسئولان محلی مورد توجه خاص قرار گیرد.

خواهی نشوی بیمار

اول ایمنی بعد کار

مهندس حبیب اله عجمی
کارشناس رسمی دادگستری - امور ساختمان

چندی پیش مهندس حبیب اله عجمی کارشناس رسمی دادگستری در امور ساختمان و پیشکسوت که در کارنامه خود ریاست هیئت مدیره کانون را در ادوار گذشته عهده دار بوده است در جمع کارشناسان نظام مهندسی آذربایجان شرقی به بیان بخشی از تجارب خود پرداخته است که به جهت اهمیت موضوع متن سخنرانی وی برای اطلاع جامعه محترم کانون کارشناسان رسمی دادگستری درج می‌شود.

بسم اله...رحمن الرحیم

و من یتق اله.. ویرزقه من حیث لایحتسب ومن یتوکل علی ا.. فهوحسبه

باسلام بروان پاک امام راحل وآرزوی سلامتی وطول عمر مقام معظم رهبری وباامیدفراوان به ایزدمنان به عنایتش درسربلندی ایران عزیز وکلیه ی اساتید گرانقدر و میهمانان ارجمند و هم میهنان گرامی و همگی حضار محترم اجازه ی جسارت می خواهم در حضورشان مطالبی ازکسب تجربه ی خود در ۵۲ سال عمر فنی و انجام وظایف مختلف از جمله سال‌ها عضو شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان و کارشناس رسمی دادگستری بیان نمایم و بر این باورم که اگر هم تکراری باشد شایسته است به دوباره شنیدن آن شماها را دعوت می نمایم.

انجام وظیفه ی مهندسین در رشته های ذیربط طرح ونظارت بر احداث ساختمان از هر نوع که باشد ضروری می نماید از قوانین جاری و از آن قسمت‌ها که موثر در کارشان باشد اطلاع کامل داشته و همیشه بروز نمایند لازم می دانم بعرض برسانم عدم اطلاع از قانون رفع مسئولیت نمی کند در رابطه با این موضوع صاحب منصبان معزز دادگستری بیاناتی ایراد خواهند کرد.

خواهی نشوی بیمار اول ایمنی بعد کار

اولین مرحله از شروع به احداث ابنیه که پس از اخذ مجوزهای لازم از جمله پروانه ی ساختمانی اطلاع دادن به مهندس ناظر و سایر مجوزها که همکاران فعال در این موضوع یااطلاع دارند و یا باید اطلاعات کامل اخذ نمایند.

بعنوان عملیات مقدماتی ساختمانی اگر در زمین وجود داشته باشد تخریب و برچیدن خاک و نخاله و حمل آنها به زمین بلامعارض است. از جمله اقدامات لازم باید بازدید دقیقی از کلیه ی قسمت های ساختمان موجود بعمل آید و وجود قسمت های خطرناک و قابل ریزش بدلیل رفت و آمدها و دیگر عوامل را تشخیص داده و اقدامات احتیاطی جهت مهار آن قسمت‌ها بعمل آید.

قبل از شروع تخریب از سکونت و یا استفاده از ابنیه با هر کاربری که باشد از مجاورین اطلاع کامل حاصل گردد بالاخص در حدود اربعه ی محلی که گودبرداری خواهد شد مراجعه ی حضوری به همسایگان برای بازدید از ابینه ی آنان و در صورت امکان مذاکره شود تا در صورت وجود معایب بعلت فرسودگی بنا و یا ترصیفی بودن ملک مجاور(برای شفاف شدن دوقلوی چسبیده بهم دو ساختمان که با عمل جراحی یا هر دو دنیا را ترک می کنند یا یکی زنده و دیگری دنیا را ترک می کند).

اطلاع دادن همسایگان و حتی درخواست دوستانه و صمیمی از آن‌ها برای حضور در آغاز عملیات ساختمان نیز ضروری به نظر می‌رسد. محل های مجاور تخریب و یا گودبرداری (و حتی حاضر بودن برای پرداخت هزینه ای هتل و خورد و خوراک برای مدت کوتاه که هزینه در جمع شاید خیلی کمتر از پرداخت خسارت مالی و جبران ناپذیر جانی باشد).

در صورت عدم قبول همسایه و اظهار نکردن دلیل بنظر می رسد بایستی به شخصیت و فرهنگ ایشان فرق اساسی قائل شد و با احتیاط با ایشان برخورد کرد. (تامین دلیل از وضع موجود و حتی عکس برداری از بیرون و نشان داده شدن کیفیت بنا هر چند بعنوان ادله محکمه پسند باشد یا نه).

قبل از اینکه از عملیات بنایی تخریب شود بدوا بایستی کلیه شیشه های پنجره‌ها و درب های شیشه دار هر کجا که شیشه دار باشد برچیده شوند و در محلی که دور از دسترس بوده و حتی آمد و شد افراد میسر نباشد انبار شود.

در آوردن میخ‌ها از الوارها و تخته‌ها و چوب‌ها کنده شوند و یا با چکش کامل از هر دو طرف بشدت لازم کوبیده شوند. اگر بیش از یک درب ورود به ساختمان وجود داشته باشد غیر از یکی که برای رفت و آمد مناسب باشد دیگر درب‌ها مسدود گردند. قبل از شروع به تخریب بایستی جریان برق و آب و گاز و تلفن و سایر خدمات با اطلاع و نظارت سازمان های ذیربط بطور مطمئن قطع و حتماً به یک و یا همه قطع شده‌ها نیازمند خواهید شد در این صورت با موافقت و نظارت سازمان های مربوطه و احتیاطات و مقررات ایمنی انجام شود. در کارگاه بایستی در هر وقت وسیله ی ارتباطی وجود داشته باشد که در زمان حاضر مشکل

بخوبی حل شده آب شرب، روشنایی کافی مخصوصاً در شب جزو اهمیت دارترین مسائل کارگاهی است.

منطقه خطر در اطراف ساختمان تخریبی باید کاملاً محصور گردد و ورود افراد غیرمسئول به هر شکل و به هر طریق ممکن جلوگیری و در هنگام شب برای جلوگیری از خطر علائم مشخصه باید با چراغ های قرمز قابل تشخیص باشند.

برای حفظ آسایش و حتی بهداشت محیط زندگی همسایگان صرف نظر از کارکنان جهت جلوگیری از پخش گرد و غبار در فواصل زمانی مناسب قسمت های در دست تخریب امری است که توجه شما را به اهمیت دادن به سلامتی همسایگان و کارگران و افرادیکه به نحوی در کار مشغول هستند بوسیله آب فشان مرطوب گردند. این مهم مثلاً اگر در همسایه فرد کهنسالی با آسم دست و پنج نرم می کند خودش واعوان وانصارش مطلع گردند از سایر مزاحمت های کارگاه که اکثراً طبیعی است براحتی گذشت خواهند کرد. (ریختن مصالح در کوچه و یا معبر ملک رفت و آمد ساکنین...).

عمل تخریب ساختمان‌ها درمواردی از طریق کشش و واژگونی که مانع از انجام کار شده و یا استحکام طبقات پائین تر را به خطر اندازد جلوگیری بعمل آید. مثال زحمت کش دانشکده ی فنی است. در عملیات تخریب نکاتی بسیار مهم در بافت قدیمی وجود دارد که توجهتان را به آن جلب می کنم.

خانه های قدیم دارای زمین بزرگی بودند که بعدها بنا به دلایلی تقسیم و یا تفکیک می شدند و علم فنی ضعیف بود و بدون اطلاع از تحتانی ساختمان که طاقی بوده دو قسمت می شد و در دو قطعه بدیهی است طاق‌ها با همدیگر بار زنده و مرده را تحمل می کنند لذا بین طاق های وسطی ستون‌ها لاغر هستند ولی در دهنه‌های آخر قطور ساخته می شوند که نیروی غیر قائم طاق را تحمل کند در این حالت اگر طاقی از طاق های وسط برداشته شود کل طاق‌ها آسیب دیده و حتی تخریب می شوند. مفصل می توان بیان کرد تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل. پل قدیمی نزدیک اردبیل به مشگین شهر در ورود و خروج پل اگر بماند مثال بارزی از این موضوع است.

در تخریب و بر چیدن دیوارها بایستی قسمتی از دیوار که ارتفاع

انجام می شود (کابل محکم کارگران بافاصله ی مناسب دور از خطر و....) در مواردی از وزنه های در حال نوسان استفاده می شود که در این صورت وزنه ی میدان عمل به عرض ۱/۵۰ برای ارتفاع ساختمان در نظر گرفته شود. (کنترل وزنه... جای دیگر اصابت نکند).

در موارد خاصی که از مواد منفجره که تخریب یکجا ضرورت پیدا کرده از مواد در فونداسیون و از راه دور با رعایت احتیاطات و مقررات ایمنی و کسب مجوزهای لازم انجام می شود. اینجانب تخریب با روش های سه گانه بالا را تا این تاریخ مشاهده نکرده ام مگر در فیلم ها.

مصالح حاصل از تخریب نبایستی با سقوط آزاد به بیرون پرت شوند مگر از داخل کانل های مناسب زاویه بیش از ۴۵ درجه را باید از چهار طرف کاملاً مسدود نمود الا ورود و خروج مصالح. ابزار و وسایل و ساختمان های موقت باید در معرض ریزش و سقوط مصالح و حاصل از تخریب کلاه ایمنی کفش و عینک و ماسک باید مطابق ضوابط در اختیار افراد قرار داده شود. اخذ رسید و نگذاشتن به انبار و آموزش برای حتمی بودن استفاده از کلاه ایمنی.

عملیات تخریب از بالاترین طبقه شروع و به پائین ترین قسمت ختم می گردد و باید مصالح حاصل از تخریب هر قسمت یا طبقه به موقع به بیرون و محل مناسبی منتقل گردند و از انباشته شدن آن به ترتیبی آن بیش از ۲۲ برابر ضخامت آن باشد نباید بدون مهارهای جانی آزاد بماند درصورت امکان تخریب باید با صرف اضافه کاری کامل تخریب و بر چیده شود در چنین مواقعی پیش آمده که باد شدید آن را سرنگون می کند که عاری از خطرات متعدد نخواهد بود.

توجه به فضاهای کوچک به عبارتی سوراخ های موجود باید با مصالح مقاوم به ابعاد کافی پوشانده شود مگر آنکه اطمینان داشت که مطلقاً در طبقه ی پایین کارگری کار نمی کند و یا به همین شکل کلیه راه های ورود به این طبقه قبلاً مسدود شده باشد. در برچیدن طاق های آجری (ضربی) هنگام تخریب باید آجرها و مصالح بین دو تیر آهن تا تکیه گاه های طاق بطورکامل برداشته شود و در صورت برداشتن قسمتی از طاق باید روی تیرآهن‌ها با الوارهای عرضی حداقل ضخامت ۵ سانتیمتر و عرض ۲۵ سانتیمتر به تعداد کافی گذارده شود تا کارگران در روی آن‌ها مستقر شده و بکار خود ادامه دهند و در این هنگام باید طبقه زیر آن بطوری مسدود شود که هیچ یک از کارگران نتوانند در آن رفت و آمد نمایند. در تخریب بنا احتیاط آن است که کف طبقه ای که نخاله ی حاصل از تخریب روی آن می ریزد با الوار پوشیده شود تا ریزش کف (سقف طبقه ی پایین تر یک مرتبه ریزش کند و این مهم در کلیه ابنیه‌ها صادق است و در غیر اینصورت هر چه زود زود و در زمان

هـای کوتـاه آنچـه کـه جمـع شـده بایـد بـه بیـرون حمـل شـود.

در مـورد برچیـدن اسـکلت فلـزی در صـورت اسـتفاده از جرثقیـل بـرای پایین بـردن تیـر آهن‌هـا و سـایر قطعـات آئیـن نامـه هـای وسـایل جمـل و نقـل و جابجـا کـردن مـواد و اشـیاء بایـد رعایـت شـود. هنـگام پاییـن بـردن تیـر آهـن هـای بریـده شـده بوسـیله ی جرثقیـل بـرای حفظ تعـادل بایـد از طنـاب هدایت کننـده بـه وسـیله ی کارگـر آزمـوده اسـتفاده شـود تـا جلـو نوسـان و در نتیجـه برخـورد آن‌هـا بـا سـاختمان هـای مجـاور یـا دیگـر ماشـین آلات گرفتـه شـود.

بـه هیـچ وجـه کارگـران نبایـد روی بـار و یـا بـه کابـل دسـتگاه هـای بالابر آویـزان شـوند ایـن مهـم درکارگاه‌هـا خیلـی اتفـاق مـی افتـد. انداختـن تیـر آهـن هـای بریـده از بـالا بشـدت خطرنـاک اسـت و پاییـن بـردن آن‌هـا بایـد آهسـته انجـام شـود و بایـد قبـل از برداشـتن تیـر آهن‌هـا و سـتون هـای هـر طبقـه کـف طبقـه زیـر بلافاصلـه بـا الـوار پوشـیده شـود. قبـل از بریـدن تیـر آهن‌هـا بایـد احتیـاط هـای لازم بمنظـور جلوگیـری از نوسـانات آزاد تیـر آهـن بعـد از ریـزش بعمـل آیـد تـا صدمـه ای بـه اشـخاص و یـا وسـایل یـا اسـتخوان بنـدی سـاختمان مـورد تخریـب وارد نیایـد.

در تخریـب سـاختمان هـای بتنـی کـه در شـهر مـا عمـری نکـرده انـد کـه تخریـب شـوند و یادتـان باشـد اگـر دشـمنی بـه سـاختمان هـای بتونـی حملـه نکنـد عمـرش را کوتـاه نکنـد صـد سـال بـی چـون و چـرا از ایسـتایی لازم برخوردارخواهنـد بـود. زنـده یـاد دکتـر قالیبافیـان فرمـوده انـد بتون شـن اسـت ماسـه و آب و وجـدان اگـر ایـن چهـار اصولـی و وفـق مشـخصات فنـی و بـا درایـت و کیاسـت و تخصـص بدسـت آمـده باشـد بتـون خـوب وموضـوع عمـل آوری بتـون هـم جـای خـود دارد. مـن هـم گفتـه ام سـاختمان هـای فلـزی مریـض مـی شـوند دوا مـی خواهنـد دکتـر لازمشـان مـی شـود عمـل جراحـی برایـش پیشـنهاد مـی کننـد ولـی متاسـفانه سـاختمان های بتـون آرمـه ناگهان سـکته مـی کننـد و بقـول دکتـر رمضـان پـور سـرطان مـی گیرنـد. در بتـون شـرح اول از بیـن رفتـن چسـبندگی بیـن دانـه هـای سـنگی و میلگـرده و در دومـی جـدا شـدن دوغـاب سـیمان از سـندانه هاسـت. شـاید مـن سـال‌ها اشـتباه کـرده و گفتـه ام رشـته ی راه و سـاختمان سـرطان نـدارد و شـاید بـر شـماها ایـن مهـم مقبـول افتـد.

بـرای تخریـب سـاختمان هـای بتـون آرمـه بایـد خیلـی دقـت کـرد چـرا کـه جـدا سـازی قطعـات مثـل سـاختمان فلـزی بـه سـادگی میسـر نمـی شـود.

در مـورد گـود بـرداری کـه در سـال هـای اخیـر بـا توجـه بـه توسـعه و گسـترش شـهرها و افزایـش سـرعت سـاخت و سـازها و بـه دلیـل لـزوم گـود بـرداری هایـی کـه غیـر اصولـی بودنـد در مـوارد متعـددی شـاهد فـرو ریختـن دیـواره هـای گـود و یـا سـاختمان هـای مجـاور و جانبـی مـی باشـیم کـه باعـث جـان باختـن انسـان هـای بـی گنـاه گردیـده اسـت کـه اهمیـت موضـوع از آنجا ناشـی مـی شـود کـه مـی گوینـد دولـت جنـگ را تحمل مـی کنـد اما از دسـت دادن نیـروی انسـانی خسـارت هـای مالـی کوچـک و یـا بزرگـی را به وجـود آورده اسـت. از آنجائیکـه در بسـیاری از پروژه‌هـا لازم اسـت زمیـن خاکبـرداری شـده دارای جـدار قائـم باشـند (سـاختمان سـازی) فشـار جانبـی وارد بـر ایـن جداره‌ها ناشـی از رانـش خـاک بـر اثـر وزن خـود خـاک و نیـز سـربارهای احتمالـی روی خـاک کنـار گـود اسـت کـه ممکـن اسـت شـامل خـاک ریختـه شـده از گـود در لبـه ای گـود و یـا بهـره بـرداری از معابـر مجـاور باشـد (مثـال بغـل هـلال احمـر بـا یـک دیـوار دور گـود) بـرای جلوگیـری از ایـن پیـش آمـد راه حـل هـای مختلفـی وجـود داردکـه سـازه هـای نگهبـان نامیـده مـی شـوند. انتخـاب روش مناسـب بسـتگی بـه عوامـل متعـددی اسـت کـه از آن جملـه بررسـی های ژئوتکنیکـی – مـواد و مصالـح زمیـن طبیعـی سـطح اشـغال بنا- و مسـائل سـازه ای و اجرائـی و اقتصـادی و... دارد.

از جملـه ی سـازه هـای پایـدار کننـده ی جـداره هـای گودبـرداری مـی تـوان مهارسـازی (نیلینـگ) – دوخـت بـه پشـت (انکـر) کـه نوعـی دیـوار مسـلح را مثـال مـی زنیـم دیـوار مسـلح بـرای جلوگیـری از سـطح اشـغال خاکریـزی بـه هـر دلیـل ممکـن – دیـواره دیافراگمـی - مهـار متقابـل – اجـرای شـمع – سـپر کوبـی – و اجـرای خرپـا نامبرد.بدیهـی اسـت اگـر دیوارهـای گـود شـیبی کمتـر از زاویـه ای پایـدار شـیب خاکریـزی باشـد اجـرای سـازه ی نگهبـان لزومـی نخواهـد داشـت.

لازم اسـت اظهـار شـود کـه خـاک هـای حاصـل از گودبـرداری نبایـد کمتر از نیـم متـر از لبـه گـود دپـو گـردد اگـر محـل اجـازه دهـد بصـورت ریسـه ریختـه شـود تـا وزن حاصـل از خـاک باعـث فشـار زیـاد و افزایـش رانـش بـه جـداره ی گـود نشـود و نبایـد در پیـاده روهـا و معابـر عمومی انباشـته نشـود.

بـرای جلوگیـری از بـروز خطرهایـی چـون پرتـاب سـنگ - سـقوط افـراد/ حیوانـات/ مصالـح سـاختمانی/ سـرازیر شـدن آب بـه داخـل گـود/ برخـورد افـراد بـا کارگـران بایـد اطـراف گـود محصـور شـود و در مجـاورت معابـر و فضاهـای عمومـی بایـد بـا علائـم هشـدار دهنـده کـه در شـب و روز قابـل رؤیـت باشـد مجهـز گـردد. پهـن ریختـن شـهرداری دروسـط خیابـان.

دیـواره هـای محـل گـود بایـد ضمـن بازرسـی بصـورت دقیـق بررسـی گردد تـا در نقاطـی کـه خطـر ریـزش یـا لغـزش بوجـود آمـده اسـت وسـایل ایمنـی نصـب و یـا تقویـت گـردد بازرسـی‌ها را دوره ای و یـا اتفاقـی نـام مـی بریـم کـه در مواقـع زیـر بایـد انجـام شـود. بعـد از هـر بارندگـی بالاخص شـدید.

در ایـن مـورد ریختـن میگردهـا بـه خیابـان در میانـه و مسـدود شـدن جـوی آب، آمـدن سـیل، پرشـدن جـوب خیابـان و سـرازیر شـدن آب سـیل بگـود و انهـدام سـاختمان مجـاور بـر اثـر بـالا رفتـن فـوق العـاده زیـاد رطوبـت جسـم زمیـن طبیعـی.

ایجاد وقفه در اجرای عملیات ساختمانی
وارد آمدن صدمات اساسی به مهارها
یخبندان های شدید
طوفان شدید- سیل - زلزله
ریزش های ناگهانی (کلینیک پاستور)
وقوع هر گونه انفجار

در گـود برداری‌هـا موقعیـت تاسیسـات زیـر زمیـن کـه ممکـن اسـت در حیـن انجـام عملیـات صدمـه ببیننـد و دچـار خسـارت شـوند کـه شناسـایی محـل عبـور آن‌هـا در صـورت لـزوم نسـبت بـه تغییـر مسـیر دائـم یـا موقـت و یـا قطـع جریـان اقـدام گـردد. کمپرسـی و بـرق گرفتگـی

راه هـای ورود و خـروج بـه محـل خاکبرداری‌هـا و گودبرداری‌هـا بایـد مناسـب و ایمـن در نظـر گرفتـه شـود.

در آییـن نامـه ی کمیتـه ی حفاظـت فنـی و بهداشـت کار آمـده اسـت در کارگاه هایـی کـه دارای ۲۵ نفـر کارگـر باشـند کارفرمـا مکلـف اسـت کمیتـه ای بنـام فـوق بـا اعضـاء ذیـل تشـکیل دهـد:

کارفرما یا نماینده ی تام الاختیار
نماینده ی شورای اسلامی کار یا نماینده ی کارگران کارگاه
مدیر فنی و در صورت نبودن او یکی از سر استادکاران کارگاه
مسئول حفاظت فنی
مسئول بهداشت حرفه ای

بـه ایـن کمیتـه وظایفـی ارزشـمند تعریـف گردیـده در ۱۷ بنـد کـه مطالعـه ی آن‌هـا را از نشـریات ذیربـط پیشـنهاد مـی کنـم.

احتیـاط و محکـم کاری انـدازه ای دارد کـه اگـر از حـدش گذشـت تـرس خواهـد بـود.

قسـمت هـای گردنـده بـدون حفـاظ خطرنـاک تریـن محـل هـای ماشـین آلات هسـتند.

نظـم و ترتیـب در محـل کار الفبـای ایمنـی و مکمـل آن تمیـز و مرتـب بـودن کارگاه اسـت.

بـه هنـگام کار بـا اسـباب هـای الکتریکـی از تجهیـزات لازم چـون دسـتکش لاسـتیکی – زیـر پلـه ی لاسـتیکی – انبرهـای حفاظتـی – فیـوز گیـر و ابـزار آلات عایـق اسـتفاده کنیـد. بـرق گرفتگـی یکـی از مهندسـین کـه بموقـع بارندگـی، بـالای پـل روگـذر رفتـه بـوده – آنچـه کـه در منـزل بـرای خـودم اتفـاق افتـاد- تعمیـر کار ماشـین لباسشـویی- و یـا بـرق گرفتگـی مهنـدس بـرق در منـزل از چـراغ مطالعـه در موتـور خانـه.

اگـر هـر چیـزی کـه بـر مـی داریـد بعـد از بـکار بـردن سـر جـای خـود بگذاریـد بـه ایمنـی کمـک بزرگـی کـرده ایـد. بیـل، کلنـگ، چاقـو و...

لزوم توجه همگان به مقوله محیط زیست

مهندس احمد نبوغی
کارشناس رسمی دادگستری
مهندسی محیط زیست

جامعه ای که حیاط طیبه انسان‌ها در عصر کنونی سر لوحه اهداف و برنامه های خویش قرار می‌گیرد، نمی تواند ملاحظات زیست محیطی را نادیده انگارد.
انسان می تواند چند روزی بدون آب و غذا به حیات خود ادامه دهد اما بدون هوا نمی تواند بیشتر از چند دقیقه زندگی کند. کیفیت هوا برای سلامتی انسان ضروری است هوای آلوده باعث بیماری های گوناگون مخصوصاً بیماری های تنفسی می شود.
این مطلب در ایران جدی است و مردم در شهرهای بزرگ مانند تهران، مشهد، اصفهان، شیراز ، تبریز، اراک و سایر شهرهای بزرگ در معرض این خطر قرار دارند.
شهر تهران به دلیل موقعیت توپوگرافی و اقلیمی و استقرار هزاران منبع آلوده کننده، مصرف میلیون‌ها لیتر انواع سوخت های فسیلی، تردد خودروها ، موتور سیکلت‌ها و سایر وسایل نقلیه موتوری و کمبود بادهای مناسب برای تهویه و پالایش طبیعی سبب شده است که این شهر به یکی از شهر های آلوده تبدیل شود. با توجه به فرهنگ غنی اسلامی و ایرانی و اصل درخشان پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که حفاظت از محیط زیست را وظیفه عمومی می داند، لازم است اقدامات وسیع و همه جانبه، مستمر و فرا گیری در جهت افزایش آگاهی های زیست محیطی جامعه صورت گیرد.
آشنا کردن آحاد انسانی با مفاهیم عمده زیست محیطی باعث بالا رفتن سطح آگاهی جامعه شده و سرسبزی و سلامتی و استقلال برای میهن اسلامی فراهم می آورد.
ایجاد و گسترش فرهنگ و نظام فکری مناسبی که آحاد جامعه بتواند به طور هماهنگ با طبیعت به زندگی خود ادامه دهند.
دانشمندان دو عامل عمده را سبب دگرگونی محیط زیست و بر هم خوردن تعادل در نظام اکوسیستم‌ها می دانند که یکی از این عوامل، تهی شدن منابع طبیعی توسط انسان از جمله انرژی ذخایر زیرزمینی و مواد غذایی، فلزات مهم و بطور کلی منابع تجدید ناپذیر و عامل مهم دیگر، تولید و انتشار انواع آلودگی از قبیل آلودگی هوا، خاک، و تجمع مواد زاید و آلوده کننده‌ها در محیط است.
هر چند برخی از مواد زاید و فضولات معمولاً در اثر حمل تصفیه طبیعی در طبیعت تجزیه و متلاشی می شوند و از بین می روند ولی چنانچه اینگونه مواد تجزیه ناپذیر بوده ویا به کندی تجزیه شود در محیط های مختلف نظام اکولوژیک را تهدید می کند. از جمله ی مواد می توان انواع سموم آفت کش و مواد رادیواکتیو و پلیمرها و بسیاری دیگر از ساخته های شیمیایی را نام برد.
خلاصه آنکه انسان نیز خود جزئی از محیط زیست بوده و مانند همه جانداران بیوسفر به هوا و آب و خاک و سایر موجودات نیازمند است. لذا تخریب هر یک از این اجزاء در تمامی طبیعت اثر خواهد گذاشت زیرا بقای آب، هوا ، خاک و جانداران چنان به یکدیگر وابسته است که اگر یکی از این اجزاء غیر قابل استفاده شود، تمامی بیوسفر به نابودی کشانده خواهد شد.

نقش فن‌آوری سیستم خورشیدی و سایر منابع تجدید پذیر و نامحدود انرژی در توسعه‌ی پایدار و مقابله با حوادث غیرمترقبه

اکبر طلوعیان
کارشناس رسمی دادگستری
امور تاسیسات ساختمانی

چکیده

زمین لرزه، پدیده ای کاملاً طبیعی است که در راستای تکامل کره‌ی زمین اتفاق می افتد. زلزله همانند باران که به صورت متناوب اتفاق می افتد، یک پدیده تکرار پذیر است؛ تنها تفاوت آن در مقایسه با باران این است که زمان تکرار آن بسیار طولانی است و گاهی به صدها سال می رسد. بررسی تاریخی زمین لرزه های برخی از شهر های کشورمان به هشدار در مورد زمین لرزه های قریب الوقوع در آن‌ها و بررسی آسیب پذیری کلّی این شهرها منجر شده است؛ البته تاریخ کشورمان نیز در این زمینه غنی بوده و خوشبختانه گزارش های متعددی در گوشه و کنار این مرز و بوم از زمین لرزه های مخرب به درستی در آن ثبت شده است.

خسارت هایی که در اثر زمین لرزه ایجاد می شوند، خسارت هایی مشخص و تجربه شده هستند که در زلزله های گذشته ایران و جهان، شاهد تکرار این خسارت‌ها بوده ایم. مطابق با نظریه‌ی تعادل، در هر کشور پس از بروز زلزله، با برهم خوردن تعادل در جامعه، شرایط بحرانی پس از حادثه آغاز می گردد؛ لذا به نظر می رسد با الهام از مدیریت هوشمند بحران در کشور و بکارگیری فن آوری سیستم های خورشیدی ضد زلزله در فضای شهری و روستایی و نقاط حساس به زلزله و یا در محل پارک‌ها و فضاهای ورزشی روباز می توان به راحتی مسیر را از حالت بحرانی خارج نمود. از آن جایی که در لحظه‌ی وقوع زلزله، برق شبکه سراسری قطع می شود و این امر در شب مشکلاتی برای مردم مضطرب و حادثه دیده ایجاد خواهد نمود، وجود باطری های ذخیره کننده انرژی خورشیدی و یا تجدید پذیر در پکیج های ضد زلزله جهت مصارف روشنایی محیط، شارژ تلفن های همراه، سیستم های ارتباطی و مخابراتی، رادیو و تلویزیون، خنک کننده انبارها و اماکنی که دارو و واکسن‌ها باید در آن‌ها نگهداری گردد، ضروری است.

علی‌رغم همه تلاش کارشناسان و متخصصان امر، برای ساخت دستگاه های هشدار دهنده زلزله، وسیله‌ی کامل و قابل اطمینان جهت پیش بینی وقوع زلزله ساخته نشده است و تا زمانی که کارشناسان به این هدف مهم دست نیافته اند؛ تنها راه نجات انسان‌ها توجه به مسائل ایمنی، تدارک و تهیه امکانات و تجهیزات لازم پیش از وقوع زلزله و استفاده از آن‌ها برای نجات جان و اسکان انسان ها، پس از وقوع زلزله است. با توجّه به این که سهم کره‌ی زمین از آزاد شدن انرژی ناشی از افت جرم خورشید سی و پنج هزار برابر میزان مصرف انرژی ساکنان زمین است و اگر بشر بتواند یک واحد از سی و پنج هزار واحد این انرژی خدادادی را جذب کند از مصرف هرگونه سوخت دیگر در جهان بی نیاز خواهد بود، لذا برای استفاده و بهره مندی از مزایای انرژی خدادادی و مهار تلفات ناشی از زلزله، به نظر می رسد اولویت دادن به امر احداث و تجهیز اماکن مقاومی که در آن‌ها از انرژی طبیعی، پایدار و تجدید پذیر برای تأمین نیاز های روشنایی، حرارتی و برودتی، پخت و پز، مخابراتی و تهیه‌ی آب گرم جهت شستشو و حمام استفاده شده و بتواند جوابگوی نیازهای اوّلیه و طبیعی انسان‌ها باشد می‌بایست به عنوان گام اصلی و مهم تلقی گردیده و برای این منظور استفاده از فن آوری سیستم های خورشیدی ضد زلزله و طراحی و اجرای ساختمان هایی که بتوانند از انرژی خورشیدی حداکثر استفاده را ببرند دارای اهمیت باشد.

مقدمه

دهم آذرماه سال۱۳۸۶ زمین لرزه‌ای به بزرگی۴/۶ درجه در مقیاس امواج درونی زمین، در شهر تبریز اتفاق افتاد. زلزله ای که خوشبختانه تلفات چندانی به همراه نداشت. زلزله های اخیر در شهر تبریز، مجموعه‌ای از زلزله‌ها به بزرگی‌های کم تا متوسط بوده که حکایت از این نکته دارد که شهر تبریز با توجه به زلزله های تاریخی، منطقه‌ای با خطر لرزه‌ای بالاست و توجه جدّی به لرزه خیزی این منطقه همواره ضروری است. از طرف دیگر تاریخ کهن شهر تبریز امکان ثبت زلزله های تاریخی را نیز در گذشته فراهم نموده است؛ چرا که با وجود تمدن بشری، بلایای بزرگ در تاریخ این شهر ثبت شده و امکان مطالعه‌ی علمی پدیده های دوره ای و تعیین دوره‌های بازگشت آن‌ها را نیز فراهم ساخته است

جهت واقف شدن به اهمیت زمین لرزه های شهر تبریز، ذکر این نکته کافی است که زلزله هیجدهم دی ماه سال ۱۱۵۸ به عنوان یکی از مخرب ترین و مرگ بارترین زلزله های جهان با ۷۷ هزار کشته در لیستی که از سوی سازمان زمین شناسی آمریکا منتشر گردیده است؛ خودنمایی می کند. یحیی ذکاء در کتابی تحت عنوان «زمین لرزه های تبریز» در یک کار تحقیقاتی بزرگ به بررسی پدیده‌ی زمین لرزه در کتاب های تاریخی و سفرنامه های مربوط به شهر تبریز پرداخته و به ترتیب تاریخ آن‌ها را بیان نموده است که در این فرصت کم نیازی به بیان دقیق تک تک آن‌ها نیست، فقط بیان این نکته کافی است که شهر تبریز در طول تاریخ مکتوب خود ۱۲ بار با خاک یکسان شده است. قرارگرفتن شهر تبریز در مجاورت خط گسل شمال تبریز، گسل دهخوارقان (آذرشهرکنونی) و گسل های دیگر موجب گردیده تا با فعّال شدن هرکدام از این گسل ها، این شهر و اطراف آن در معرض زلزله مهیبی قرار گیرد، بدین ترتیب با در نظر گرفتن مرزها و گره های لرزه زمین ساختی (که یکی از آن‌ها بر شهر تبریز منطبق است) گسیختگی مجدد گسل شمال تبریز محرز می شود. از

طرفی متخصصان علم زلزله بر حتمی بودن بروز زلزله در شهر تبریز صحه می گذارند و با توجه به نزدیک شدن دوره‌ی بازگشت زمین لرزه های این منطقه، خود را برای بروز فاجعه انسانی و اقتصادی دیگری آماده می کنند، پس باید شرایطی فراهم شود که جامعه‌ی علمی کشور و دستگاه های اجرایی ذی ربط که سال هاست در زمینه لرزه خیزی کشور تحقیق و کار می کنند، بر اساس تصمیم اشتباه فقط به ابراز تأسف بسنده نکنند، بلکه به چاره اندیشی و مدیریت (واقعی) بحران بپردازند.

وقوع زلزله‌ای به شدّت ۶/۲ درجه در مقیاس امواج درونی زمین در بیست و یکم مردادماه سال ۱۳۹۱در منطقه‌ی ارسباران و متعاقب آن پس لرزه‌هایی با بیشینه‌ی ۵/۳ ریشتر در شهرهای اهر، ورزقان و هریس باعث بوجود آمدن خرابی‌های نسبتاً وسیعی در شهرها و روستاهای منطقه گردید.پس از حادثه‌ی مزبور کارشناسان و مسؤولان امر با همکاری دستگاه های اجرایی ذی ربط در صدد بررسی فنّی و تخصصی علل خرابی‌ها در مناطق مزبور برآمده و با مراجعه‌ی حضوری به مناطق زلزله زده از ساختمان های آسیب دیده در بخش‌های دولتی و نیز غیردولتی (منازل مسکونی شهری و روستایی) بازدید به عمل آورده که نتایج بازدیدهای میدانی انجام یافته در قالب گزارش های مربوط منتشر گردید. با ملاحظه‌ی وضعیت کیفی و کمی بناهای موجود در مناطق زلزله زده‌ی ارسباران و گزارش‌های مزبور، از نظر فنّی و نحوه‌ی ساخت می‌توان ساختمان‌ها موجود در مناطق مزبور را به دو گروه زیر تقسیم نمود:

• ساختمان‌ها و بناهای ساخته شده سنتی

این گروه از ساختمان‌ها که عموماً در روستاها بنا شده‌اند ساختمان های کاه گِلی بوده و اکثراً دچار آسیب دیدگی کلی و خرابی صد در صد گشته‌اند، لذا اکثر تلفات انسانی نیز مربوط به این بناها بوده است.

این گروه از ساختمان‌ها بناهایی هستند که دارای اسکلت فولادی، بتنی و یا بنائی با کلاف های قائم و افقی می باشند. بررسی‌های بعمل آمده نشان می‌دهد این گروه از ساختمان‌ها اکثراً به لحاظ سازه‌ای مقاومت خوبی از خود نشان داده و از حیث خرابی در سازه سالم مانده‌اند. ساختمان های مقاوم سازی شده روستایی نیز در این گروه واقعند که غالباً یک طبقه با دیوارهای آجری و دارای شناژ قائم و افقی می باشند و عمدتاً عملکرد مناسبی در برابر زلزله داشته و آسیب چندانی ندیده اند. لازم به ذکر است تعداد این نوع ساختمان‌ها در مقایسه با ساختمان های کاه گِلی ناچیز بوده و معدود ساختمان هایی از این گروه، به لحاظ سازه ای تخریب شده اند که عمدتاً به سه علت زیر بوده است:

- نادیده شمردن مسائل طراحی
- ضعف در اجراء و عدم رعایت مشخصات فنّی لازم در اجرای ساختمان ها
- شکست و فروریختگی دیوارهای خارجی اعم از دیوارهای نما، دوجداره و تیغه بندی های داخل ساختمان‌ها که بیشتر خرابی‌ها ساختمان های مهندسی ساز را شامل شده است که از دلایل مهم این امر سنگین بودن آن ها،پایین بودن مقاومت مصالح ساختمانی، عدم مهار اصولی این گونه دیوارها به اسکلت سازه‌ها و عدم نبش کشی آن‌ها بوده است.

در اینجا لازم می دانم به متن کتیبه‌ی معروف هامورابی (حمورابی) پادشاه بابل با قدمت ۳۵۰۰ سال، اشاره کنم. ایشان به خوبی از اهمیت سرپناه ملّت خویش آگاه بود و در قانون معروف خود برای سازندگان نالایق جرایم سنگینی به شرح زیر پیش بینی کرده بود: اگر خانه‌ای که ساخته شده است خراب شود و مالک آن را بکشد، معمار (سازنده‌ی) ساختمان اعدام خواهد شد، چنانچه اجزای داخلی خانه خراب شود، معمار (سازنده‌ی) آن باید به خرج خود آن را بازسازی کند، زیرا ساختمان را محکم بناء نکرده است.

نمونه ای از ساختمان مسکونی با صد در صد تخریب در شهرستان ورزقان در شکل های زیر نشان داده شده است:

(علت تخریب: عدم اجرای سیستم مهار جانبی بادبندها در ساختمان ۲ طبقه با اسکلت فلزی با ارتفاع طبقه بیش از ۵ متر در طبقه اول، ستون ضعیف واتصال ضعیف تیر به ستون)

نمونه ای از ساختمان دولتی در شهرستان هریس با عمر بهره برداری یک سال که قسمتی از اعضای سازه‌ای، دیوارهای داخلی و نمای آن تخریب شده است که وضعیت موجود آن در شکل های زیر نشان داده شده است:

(علت تخریب: شکست و فروریختگی دیوارهای خارجی اعم از دیوارهای نما، دیوارهای دوجداره و تیغه بندی های داخل ساختمان، پایین بودن مقاومت مصالح، عدم مهار اصولی این گونه دیوارها به اسکلت سازه‌ها و عدم نبش کشی آن ها)

نمونه ای از ساختمان های دولتی تخریب شده در شهرستان های ورزقان و اهر که وضعیت موجود آن در شکل های زیر نشان داده شده است:

(علت تخریب: اجرای دیوار های جانبی دو جداره ساختمان در خارج از اسکلت ساختمان با ارتفاع بیش از ۷ متر و بدون نبشی کشی با دیتایل مغایر با آئین نامه های فنّی،فروریختگی دیوارهای خارجی ساختمان،جداشدن دیوارهای دو جداره از اسکلت و وارد شدن آسیب جدّی به ستون‌ها و ایجاد کمانش در تعدادی از ستون‌ها،فروریختگی دیوارهای خارجی ساختمان)

جهانی سازی در عرصه حسابداری، فرصت‌ها و چالش ها

دکتر رامین محمدی
کارشناس رسمی دادگستری
امور حسابداری

با ورود به هزاره سوم و گذشت نزدیک به دو دهه از آن و رویه های موجود تجارت و کسب و کار، جهانی شدن امری اجتناب ناپذیر است. جهانی شدن به معنای پذیرش بدون چون و چرای دیدگاه های دیگران نیست، بلکه حساسیت‌ها و نیازهای خاص بازار سرمایه کشور باید مورد توجه قرار گیرد. در این میان جذب سرمایه گذار خارجی نیز یک الزام اجتناب ناپذیر برای تامین منابع مالی جهت رشد اقتصادی و استفاده از عبارت «اقتصاد بدون تحریم» برای کشور محسوب می شود. تا جایی که سیاست گذاران کشور در تدوین لایحه برنامه ششم توسعه سهمی ۲۲ درصدی برای آن در تامین منابع مالی، جهت دستیابی به رشد اقتصادی ۸ درصدی در نظر گرفته اند. با توجه به اینکه یکی از عناصر مهم در ارزیابی های اقتصادی، ریسک اطلاعاتی است و با کیفیت اطلاعات و گزارش های مالی مرتبط است، صورت های مالی به عنوان مهم ترین پایگاه اطلاعاتی، برای انعکاس وضعیت مالی و عملکرد مالی و جریان های نقدی واحد های تجاری به شمار می رود و به این دلیل مبانی و استاندارد های مورد استفاده در تهیه صورت های مالی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است بطوریکه اختلافات بین دو مجموعه استاندارد های داخلی و بین المللی از منظر سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان اطلاعات مالی به موضوعی بااهمیت تر تبدیل شده و منجر به تمایل به یکنواخت سازی استاندارد های حسابداری در میان کشورها شده است و نیاز به یکنواخت سازی گزارشگری مالی، راهکار استفاده از استاندارد بین المللی را پیش روی سازمان‌ها قرار می دهد. استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS)، مجموع های واحد از استاندارد های جهانی حسابداری قابل درک و قابل اجرا و در جهت منافع عمومی است که تهیه و ارائه اطلاعاتی با کیفیت بالا، شفاف و قابل مقایسه را در صورت های مالی و سایر گزارش های مالی تضمین می کند. پیاده سازی استاندارد های بین المللی گزارشگری مالی از یک طرف موجب شفاف سازی بهتر و تسریع در گزارشات مالی شده و از طرف دیگر به نحو مطلوبی مانع از بسیاری تخطی های موجود در واحد های مالی می شود. در نتیجه، تعداد زیادی از کشورها استفاده از استاندارد های بین المللی حسابداری را پذیرفته اند. به عنوان مثال، براساس بررسی انجام شده توسط موسسه حسابرسی دیلویت (Deloitte) در سال ۲۰۱۵ از بین شرکت های بورسی ۱۵۳ کشور جهان، صرفاً در ۲۳ کشور از جمله ایران، استاندارد های بین المللی بکار گرفته نمی شود. لازم به ذکر است که در بازار های کشور های اسلامی نیز از استاندارد های بین المللی استفاده می گردد. همچنین براساس آخرین رتبه بندی سازمان بین المللی شفافیت، ایران در جایگاه ۱۳۰ ایستاده است که گرچه نسبت به سال قبل شش پله صعود داشته، اما همچنان از وضعیت نامناسب کشورمان در شفافیت حکایت می کند. رتبه های نازل در رده بندی های جهانی در کنار اطلاعات مبهم و غیرشفاف از وضعیت شرکت‌ها و فعالیت اقتصادی، حضور در اقتصاد ایران را برای سرمایه گذاران خارجی به عملی پرریسک تبدیل کرده است.

بر اساس موارد فوق الذکر، بکارگیری استانداردهای بین المللی امری اجتناب ناپذیر بوده و برای بکارگیری و پیاده سازی آن باید نگاهی واقع بینانه به ظرفیت ها، چالش‌ها و وضعیت موجود شود. به این منظور باید رویکردی یکپارچه با تعامل نهاد های حرفه ای اتخاذ شود که در این راستا، برنامه ریزی

و اقدام موثر جهت رفع مسائل مالیاتی، ترجمه تخصصی استاندارد ها، آموزش، و تدوین رهنمود های مورد نیاز جهت بکارگیری استانداردها ضروری است.

در ایران سازمان حسابرسی به عنوان مرجع تدوین استاندارد های حسابداری، کار پذیرش و بکارگیری استاندارد های بین المللی گزارشگری مالی را عهده دار شده است و تاکنون ۳۲ استاندارد حسابداری را براساس آخرین استاندارد های بین المللی تدوین کرده که ۲۸ استاندارد به استاندارد های بین المللی نزدیک بوده یا تفاوت های اندکی با آنها دارد. همچنین در خصوص پیاده سازی استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، باید توجه داشت که در حال حاضر با توجه به مصوبهٔ هیئت مدیرهٔ سازمان بورس، تا سال ۱۳۹۵ تهیه صورت های مالی مبتنی بر (IFRS) اختیاری است و فرض بر آن است که شرکت هایی که از تخصص لازم برای پیاده سازی و استفاده از نسخه انگلیسی استانداردها برخوردار هستند، از این اختیار استفاده می نمایند. همچنین در شرکت هایی که صورت های مالی تلفیقی را بر اساس (IFRS) تهیه می کنند مشکلات مالیاتی بروز نخواهد کرد. علاوه بر این، در شرکت هایی که صورت های مالی مبتنی بر (IFRS) را بصورت اطلاعات مکمل ارائه می نمایند، حسابرسی شدن صورت های مالی مذکور اجباری نمی باشد. اما بعد از فاز اجرای اختیاری، برای اجرای فاز بعدی پروژه، برنامه ریزی جهت اجرای مناسب پروژه و در دست داشتن نقشه راهی که اقدامات لازم جهت پیاده سازی (IFRS) را نشان دهد، ضروری به نظر می رسد. با توجه به اهمیت موضوع، مزایا و محدودیت های پذیرش استاندارد های بین المللی در ذیل ارائه شده است:

مزایای پذیرش استانداردهای بین المللی در ایران

پذیرش استاندارد های بین المللی در ایران دارای مزایای بسیاری است. بخشی از این مزایا بدین شرح است:

- کاهش ریسک کشور و افزایش جذب سرمایه های خارجی از طریق فراهم نمودن امکان تصمیم گیری بهتر.
- فراهم نمودن امکان تشکیل بورس بین المللی و کمک به سرمایه گذاران در تنوع بخشی به سرمایه گذاری
- افزایش قابلیت مقایسه و امکان ارزیابی بهتر کسب و کار در کشور توسط نهاد های بین المللی نظیر موسسات رتبه بندی
- صرفه جویی در زمان و هزینه تهیه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای مختلف
- فراهم نمودن امکان استفادهٔ مؤثرتر از فناوری هایی چون XBRL)) جهت افزایش شفافیت اطلاعات از منظر بین المللی

محدودیت‌ها و چالش های پذیرش استاندارد های بین المللی در ایران

چالش های موجود در به کارگیری استاندارد های بین المللی را می توان به سه دسته کلی طبقه بندی کرد:

چالش های ناشی از محیط اقتصادی: اقتصاد ایران تا حد زیادی متکی به درآمد نفت و به تبع آن متکی به وضعیت مالی دولت می باشد. بخش مهمی از اقتصاد کشور در انحصار نهاد های بخش عمومی است و بنابراین نمی توان آن را به عنوان اقتصادی رقابتی تلقی کرد. همچنین رانت و یارانه از اجزای جدایی ناپذیر آن به شمار می آیند. تورم مزمن و کاهش مستمر قدرت خرید پول ملی به خصیصه ای ذاتی تبدیل شده است. حداقل دو متغیر کلان اقتصادی یعنی نرخ بهره و نرخ ارز تابع بازار نیستند و از تصمیمات دولت تبعیت می کنند. بزرگ ترین چالش های اقتصادی تورم مزمن و نرخ دستوری ارز هستند. زیرا هر یک به تنهایی و بدتر از آن تلفیق این دو عامل، بر واحد سنجش عناصر صورت های مالی یعنی پول، تاثیری مخرب دارد. این امر می تواند موجب مخدوش ساختن تلفیق پذیری و مقایسه پذیری صورت های مالی شرکت های ایرانی و نا مربوط بودن اطلاعات مندرج در آن‌ها گردد (سلامی، ۱۳۹۱).

چالش های ناشی از محیط حقوقی: لازم الاجرا نبودن قانون، قوانین و مقررات مالیاتی، و افشاء ریسک چالشی عمده محسوب می شود.

چالش های ناشی از محیط کسب و کار: عموم مردم با این موضوع ناآشنا هستند. مدیران بنگاه های اقتصادی ، مشاوران حقوقی، قضات و وکلای دادگستری شناخت کافی نسبت به این استانداردها ندارند و نیاز به آموزش های مرتبط است.

شفافیت اطلاعات مالی و اقتصاد مقاومتی

● علیرضا فضل زاده
دانشیار گروه مدیریت؛ دانشکده اقتصاد، مدیریت و بازرگانی؛ دانشگاه تبریز

● سهراب عبدی
کارشناسی ارشد حسابداری؛ دانشکده اقتصاد و مدیریت؛ دانشگاه ارومیه

چکیده: در راستای بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر اهمیت توجه به اقتصاد مقاومتی و همچنین، بیان سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی توسط ایشان، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش شفافیت اطلاعات مالی در تحقق سیاست های اقتصاد مقاومتی است.

بحث شفاف سازی در بند ۱۹ از سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی مطرح شده است و این در حالی است که شفافیت اطلاعات در تحقق سایر بندها نیز نقش مؤثری دارد. به منظور دستیابی به هدف پژوهش، از روش توصیفی و تحلیل محتوا و با استفاده از منابع کتاب خانه ای استفاده شده است. یافته های این پژوهش حاکی از آن است که شفافیت اطلاعات مالی، منجر به اعتماد افراد به بازار های سرمایه شده و جذب منابع راکد و کمیاب سرمایه به این بازارها را در پی دارد که نتیجه آن نیز به بهبود وضعیت تولید و اشتغال منجر خواهد شد.

به بیانی دیگر، بهبود شفافیت اطلاعاتی در راستای تحقق بند ۱ از سیاست های کلی مبنی بر حداکثر سازی مشارکت آحاد مردم در فعالیت های اقتصادی یا بند ۲۰ ام، مبنی بر افزایش سرمایه گذاری، تولید و اشتغال طرح می گردد. به طورکلی، شفافیت اطلاعات مالی منجر خواهد شد تا حرکت در جهت اقتصاد مقاومتی شتاب بیشتری بگیرد.

مقدمه

بی‌تردید رشد، شکوفایی، رفاه، سعادت، قدرت، استقلال، عظمت و نیل به کمال مطلوب برای جامعه، همگی متأثر از مسائل اقتصادی است، البته این به معنای زیربنا بودن اقتصاد نیست، بلکه بیان گر اهمیت و جایگاه آن در نظام اسلامی است (اصغری، ۱۳۹۵). این در حالی است که قدرت های استکباری در جریان چالش با نظام اسلامی ایران، سعی در تضعیف، منزوی ساختن و از پا انداختن اقتصاد آن از طریق مبادلات خارجی دارند تا بدینوسیله روح توانمند نظام مقدس اسلامی را از کالبد آن خارج نمایند و با دمیدن روح شیطانی خود، آن را به ناکجاآباد بی هویتی سوق دهند، ازاینرو، باید با اتخاذ تدابیر مناسب بتوانیم بر این چالش فائق آییم (پژوهنده، ۱۳۹۴).

در این راستا، حضرت آیتالله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی را ابلاغ فرموده و تأکید کردند: پیروی از الگوی علمی و بومی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، عامل شکست و عقب نشینی دشمن در جنگ تحمیلی اقتصادی علیه ملت ایران خواهد شد، همچنین اقتصاد مقاومتی خواهد توانست در بحران های رو به افزایش جهانی، الگویی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۲/۱۱/۲۹)، بنابراین، اقتصاد مقاومتی و عوامل مرتبط با آن از اهمیت بسزایی برخوردار است و بایستی به انجام پژوهش های متعددی در این زمینه اقدام نمود.

در سایت ویکی پدیا چنین بیان شده است که اقتصاد مقاومتی، روشی برای مقابله با تحریم های اقتصادی علیه یک منطقه یا کشور تحریم شده، با کمترین وابستگی به خارج از کشور در خصوص نیاز های اساسی و راهبردی است. در شرایطی که صادرات و واردات هیچ کدام برای آن کشور مجاز نیست.

ازجمله عوامل مهم و مؤثر در بحث اقتصاد مقاومتی، بحث شفاف سازی است که در بند ۱۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، بیان شده است. شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه های فساد زا در حوزه های پولی، تجاری، ارزی و ... عنوان این بند از سیاست های کلی است (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۲/۱۱/۲۹). این در حالی است که بحث شفافیت اطلاعات تنها محدود به بند ۱۹ نبوده و در راستای تحقق سایر بندهای اقتصاد مقاومتی نیز قابل طرح و بررسی است. به طوری که با تأمل در بند ۱ متوجه می شویم که از جمله موارد بسیار مهم و مطرح این بند، بحث به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت های اقتصادی است و این در حالی است که بدون وجود فضای شفاف و مناسب اطلاعاتی بعید است سرمایه گذاران در بازار های سرمایه گذاری بمانند و به بازار های مالی روی نمی آورند. در این راستا، در پژوهش های متعددی مستند شده است، با بهبود شفافیت اطلاعات مالی، اعتماد سرمایه گذاران به بازاری چون بازار اوراق بهادار جلب شده و زمینه لازم برای افزایش سرمایه گذاری آنان در بورس فراهم می شود (هیسو، ۲۰۰۶، خلیلی عراقی و بهروزی زاد، ۱۳۸۸، سینایی و داودی، ۱۳۸۸)، بنابراین، بهبود شفافیت اطلاعات مالی، منجر به ارائه مناسب اطلاعات به عموم شده و با جلبتوجه افراد به بازار سرمایه، منابع راکد در دست مردم را به طرف بازار سرمایه و تولید هدایت خواهد نمود. نتیجه این فرآیند، در راستای، بند ۱ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، مبنی بر حداکثر سازی مشارکت آحاد مردم در فعالیت های اقتصادی یا در راستای بند ۲۰ ام، مبنی بر افزایش سرمایه گذاری، تولید و اشتغال مطرح می گردد. هر چه منابع و عوامل تولید در جهت رسیدن به رشد و توسعهٔ اقتصادی بهتر استفاده شود و کم تر معطل و راکد بماند یا اتلاف و تضییع شود، حرکت در جهت اقتصاد مقاومتی شتاب بیشتری خواهد گرفت (اصغری، ۱۳۹۵) و شفافیت اطلاعاتی مالی عاملی است که با ایجاد اطمینان لازم در عموم مردم، منابع در دسترس آن‌ها را به طرف بازار سرمایه و سرمایه گذاری در تولید سوق خواهد داد که میزان اشتغال نیز در پی آن بهبود خواهد یافت و این درواقع در راستای تحقق شعار سال ۱۳۹۶ با عنوان «اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال» از طرف مقام معظم رهبری است.

اقتصاد مقاومتی

واکاوی سخنان و دستورالعمل‌های مقام معظم رهبری در رابطه با اقتصاد مقاومتی بیان گر این حقیقت و واقعیت است که در اقتصاد مقاومتی مبانی نظری و عملی برای مدل سازی گونه‌ای از اقتصاد دینی است که فعالانه خود را برای تولید ثروت و ایجاد قدرت و توان اقتصادی فراهم می‌سازد. ازاین رو، مکانیسم‌های اقتصادی، فضای کسب‌وکار، تجارت خارجی، نهادهای مالی و واسطه‌ای، همه و همه، در اقتصاد مقاومتی مبتنی بر این پیش‌فرض طراحی می‌شوند (اصغری، ۱۳۹۵).

واکاوی سخنان و دستورالعمل های مقام معظم رهبری در رابطه با اقتصاد مقاومتی بیانگر این حقیقت و واقعیت است که در اقتصاد مقاومتی مبانی نظری و عملی برای مدل سازی گونه ای از اقتصاد دینی است که فعالانه

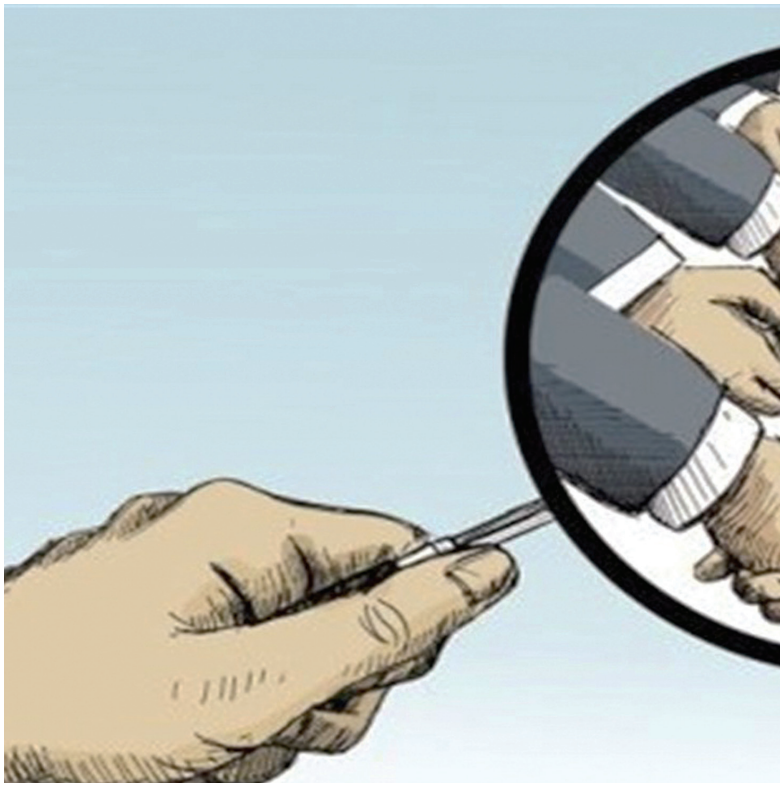

خود را برای تولید ثروت و ایجاد قدرت و توان اقتصادی فراهم می سازد. ازاین رو، مکانیسم های اقتصادی، فضای کسب و کار، تجارت خارجی، نهاد های مالی و واسطه ای، همه و همه، در اقتصاد مقاومتی مبتنی بر این پیش فرض طراحی می شوند (اصغری، ۱۳۹۵).

اصطلاح اقتصاد مقاومتی اولین بار در سال ۲۰۰۷ پس از محاصره غزه توسط اسرائیل که مواد غذایی و نهاده های اولیه برای تولید و پیشرفت اقتصادی را نیز شامل می شد و ناتوانی غزه در صادرات، امکان صادرات و کشت بسیاری از محصولات کشاورزی ازجمله توت فرنگی را کاهش داده بود مورد استفاده قرار گرفت و ضوابط و معیار های حاکم بر مفهوم اقتصاد مقاومتی شناسایی گردید (ویکی پدیا). این در حالی است که اقتصاد مقاومتی در ایران اولین بار توسط سید علی خامنه ای رهبر معظم جمهوری اسلامی ایران مطرح گردید. اگرچه پیشینه آن به قرن گذشته و انتهای عصر قاجار بازمی گردد که روحانیان شیعه اقداماتی با رویکرد اقتصاد مقاومتی ازجمله تأسیس و پشتیبانی نهاد هایی چون شرکت اسلامیه و محمودیه انجام دادند. پس از انقلاب و در شهریور ۱۳۸۹ این رویکرد توسط مقام معظم رهبری مطرح شد و وی «اقتصاد مقاومتی» را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی نمود و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل «فشار اقتصادی دشمنان» و «آمادگی کشور برای جهش» را معرفی نمود (همان منبع). رویکرد اقتصادی ایران تحت عنوان «اقتصاد مقاومتی» غالباً در برابر اقتصاد تحت سیطرهٔ غرب دیده می شود (همان منبع).

پس از تشدید تحریم‌ها علیه ایران در سال های اخیر این شیوه توسط حکومت جمهوری اسلامی ایران ترویج یافت. در اقتصاد مقاومتی هدف استفاده از توان داخلی و مقاومت در مقابل تحریم ها با ایجاد کمترین بحران است. مقام معظم رهبری در ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی را در ۲۴ بند مطرح نمودند. پس از طرح سیاست های کلی پژوهش های متعددی به بررسی و تحلیل اقتصاد مقاومتی و عوامل مؤثر بر آن پرداختند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می گردد.

اصغری (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان «اقتصاد مقاومتی، گفتمان راهبرد تولید ثروت در بستر نظام دینی از منظر رهبری» سعی نمود تا به این پرسش پاسخ دهد که آیا اقتصاد مقاومتی به عنوان یک راهبرد عملی تولید ثروت می تواند در بستر دینی به تولید ثروت بپردازد؟ مدعای پژوهش با تکیه بر یافته های آن این است که نه تنها آموزه های دینی با تولید ثروت و رشد و توسعه اقتصادی هم خوانی دارد، بلکه تنها در بستر دینی است که رشد و توسعهٔ پایدار که لازمهٔ آن تولید ثروت است، تحقق می یابد. ازاین رو، اقتصاد مقاومتی در گفتمان رهبری به عنوان الگویی از اقتصاد اسلامی تنها در این بستر است که باید به تولید ثروت بپردازد، چون در این بستر است که می تواند اهداف نظام اسلامی را برآورده سازد.

پژوهنده (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «موانع تحقق اقتصاد مقاومتی» کوشیده است، در حد امکان آسیب هایی که از این ناحیه متوجه مقصود می شود را همراه با راهکارهای عملی ارائه نماید. نویسنده در این پژوهش به این نتیجه می رسد، با وجود آنکه می دانیم تنها راه رهایی از مخمصهٔ تحریم در حال حاضر، اقتصاد مقاومتی است، اما موانعی بر سر راه است که از اهم آن‌ها فساد در ابعاد مختلف است. مفاسد اقتصادی، اداری، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، علمی، هنری و معرفتی مانند اختاپوسی از هر طرف اقتصاد مقاومتی را تهدید می کنند. راهبرد نهایی، مبارزهٔ بی امان و بدون ملاحظه و جانب نگری خواص و نورچشمی ها، با فساد در هر شکل آن است، چنان که بدون آن راه نیل به هدف مسدود است.

حیدری و شکری (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «تجارب جهانی سیستم های مالی در مقابله با شوک های اقتصادی: ارائه یک استراتژی مناسب برای اقتصاد ایران در جهت حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی» به دنبال ارائه راهکارهایی مناسب برای اقتصاد ایران برای حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی بوده و برای این منظور تجربیات چهار کشور، نیجریه، نروژ، آرژانتین و کره جنوبی را بررسی نمودند. درنهایت آن‌ها راه کارهایی بدین شرح ارائه نمودند: عدم وابستگی به درآمد های نفت، توسعه صنعت گردشگری و جاذبه توریست، ارتقاء اقتصاد مبتنی بر دانش، خودکفایی در کشاورزی و صادرات آن، حرکت به سوی صنعتی شدن و رقابت بین المللی، کنترل و هدایت نقدینگی سرگردان، به حداکثر رساندن ظرفیت مالیاتی کشور، کاهش میزان بیکاری با استفاده از ظرفیت و قدرت علمی کشور.

شفافیت اطلاعات مالی

بوشمن و همکاران (۲۰۰۴)، شفافیت اطلاعات مالی را توان دسترسی گسترده به اطلاعات مربوط و قابل اتکا در مورد عملکرد مالی، وضعیت مالی، فرصت های سرمایه گذاری، حاکمیت، ارزش و خطرپذیری شرکت‌ها در اقتصاد تعریف کرده اند. شفافیت در اطلاعات مالی از یک سو به سهامداران خرد اطمینان می دهد که همواره اطلاعات قابل اتکا در مورد ارزش شرکت دریافت خواهند کرد و سهام داران عمده و مدیران در پی تضییع حقوق آن‌ها نیستند و از سوی دیگر مدیران را برای تلاش در جهت افزایش ارزش شرکت به جای پیگیری منافع شخصی کوتاه مدت تر غیب می کند (نوبخت، ۱۳۸۳).

امروزه، شفافیت اطلاعات مالی و کیفیت افشای شرکت‌ها ازجمله دل مشغولی های اصلی فعالان بازار سرمایه در کشورهای مختلف به شمار می رود (بانک جهانی، ۱۹۹۸). وقایع ناگوار جهان و به ویژه سپتامبر سیاه ۱۹۹۷ و سپس حادثه یازدهم سپتامبر ۲۰۰۰، افشای ماجرای ورلدکام، انرون، زیراکس و سپس پارمالات در سطح جهان و سقوط شاخص های بورس تهران در سال ۱۳۸۳ باعث گردید تا مقوله شفافیت مالی بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد (فروغی و همکاران، ۱۳۹۰). رسوایی های مالی بیان شده، نه تنها آسیب شدیدی را به اعتماد عمومی مردم وارد می کند، بلکه ضربه سنگینی را نیز به بازار های سهام تحمیل می کند، از طرف دیگر موارد اخیر تقلبات حسابداری، رسوایی های مالی و حاکمیت شرکتی ضعیف، منجر به از بین رفتن جو اعتماد به سرمایه گذاری نسبت به بازار سرمایه شده است (خلیلی عراقی و بهروزی زاد، ۱۳۸۸). ازاین رو، شفافیت اطلاعات مالی در راستای جلب اعتماد افراد و درنتیجه جذب منابع کمیاب سرمایه به طرف بازارهای سرمایه و درنتیجه رونق تولید و اشتغال از اهمیت بسزایی برخوردار است.

در زمینهٔ شفافیت اطلاعات مالی نیز پژوهش های متعددی انجام شده که در ادامه برخی از آن‌ها بیان می گردد.

خلیلی عراقی و بهروزی زاد (۱۳۸۸) در پژوهش خود اثرات شفافیت اطلاعات مالی را بر رفتار سرمایه گذار در بورس اوراق بهادار تهران بررسی نمودند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان داد که شفافیت اطلاعات مالی، همبستگی مثبت معناداری با رفتار سرمایه گذار دارد و می توان با بهبود شفافیت اطلاعات مالی، موجب افزایش اعتماد سرمایه گذاران نسبت به بورس شده و زمینه لازم برای افزایش سرمایه گذاری آن‌ها را فراهم نمود. همچنین، در پژوهشی مشابه سینایی و داودی (۱۳۸۸) به بررسی رابطه شفاف سازی اطلاعات مالی و رفتار سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج آن‌ها نیز نشان داد که شفافیت اطلاعات مالی بر رفتار سرمایه گذاران در بورس تأثیرگذار است.

درویش و عظیمی زاچکانی (۱۳۹۵) در بررسی تأثیر شفافیت سازمانی بر کاهش فساد اداری با میانجی گری اعتماد سازمانی، نشان دادند که شفافیت بر اعتماد و فساد اداری تأثیرگذار است، اما اعتماد بر کاهش فساد اداری تأثیری ندارد.

هاتن و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی، رابطه بین عدم شفافیت اطلاعات مالی و ریسک سقوط قیمت سهام را بررسی کردند. آن‌ها با استفاده از مدیریت سود به عنوان معیار عدم شفافیت اطلاعات مالی، به این نتیجه رسیدند که عدم شفافیت اطلاعات مالی با افشای اطلاعات کمتر در ارتباط است. بعلاوه، شرکت هایی که دارای صورت های مالی غیر شفاف هستند، بیشتر در معرض ریسک سقوط قیمت سهام قرار می گیرند. دراین راستا، حیدری و عبدی (۱۳۹۵) در پژوهش خود مبنی بر تأثیر کیفیت افشا و عدم شفافیت جریان های نقدی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام، به این نتیجه رسیدند که عدم شفافیت جریان های نقدی منجر به افزایش ریسک سقوط می شود، زیرا شفافیت پایین منجر به عدم ارائه مناسب اطلاعات به افراد برون سازمانی می شود و درنتیجه با انباشت اخبار در داخل شرکت، قیمت بر اساس اطلاعات واقعی شکل نمی گیرد و ایجاد حباب قیمتی خطر سقوط آن را افزایش می دهد که سقوط ناگهانی قیمت نیز عدم اعتماد به بازار سرمایه را در پی دارد.

سونگ (۲۰۱۵) در بررسی تأثیر افشای حسابداری بر همزمانی قیمت سهام و ریسک سقوط قیمت نشان داد که اگر شرکت‌ها سیاست افشای حسابداری بهتری داشته باشند، اطلاعات خاص شرکت در دسترس سرمایه گذاران قرار خواهد گرفت و همچنین، ریسک سقوط قیمت پایین تری خواهند داشت. همچنین، نتایج این پژوهش نشان داد، اگر شرکت‌ها شفافیت اطلاعاتی بیشتری داشته باشند هزینه جمع آوری اطلاعات خاص شرکت برای سرمایه گذاران کاهش خواهد یافت و این عامل باعث خواهد شد تا سرمایه گذاران به راحتی به اطلاعات لازم دسترسی پیدا کنند و ابهام و عدم اطمینان آن‌ها نسبت به بازار سرمایه کاهش یابد.

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر، مبانی نظری مرتبط با اقتصاد مقاومتی و شفافیت اطلاعات مالی بیان گردید و به اهمیت و نقش شفافیت اطلاعات مالی در تحقق سیاست های اقتصاد مقاومتی پرداخته شد. شفاف سازی عاملی است که در بند ۱۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی بیان شده است و این در حالی است که شفافیت اطلاعات در راستای تحقق سایر بند های سیاست های کلی نیز از اهمیت فراوانی برخوردار است. به عنوان نمونه، در راستای بند ۱ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، مبنی بر حداکثر سازی مشارکت آحاد مردم در فعالیت های اقتصادی یا در راستای بند ۲۰ ام، مبنی بر افزایش سرمایه گذاری، تولید و اشتغال نیز قابل طرح است.

افراد در جامعه، هنگامی در سرمایه گذاری‌ها و تولید مشارکت خواهند نمود که اطلاعات مالی شفافی در اختیار داشته باشند و بتوانند تصمیم گیری های آگاهانه اتخاذ کنند. هر چه اطلاعات مالی شفاف باشد افراد بهتر می توانند آینده سرمایه گذاری و مشارکت خود را پیش بینی کنند. کاهش ابهام نسبت به نتایج تصمیم گیری های سرمایه گذاران، منجر به افزایش اعتماد افراد به بازار های سرمایه گذاری شده و در نتیجه جذب هر چه بیشتر منابع راکد و کمیاب سرمایه را به طرف بازارهای مولد تولید در پی خواهد داشت که آن نیز درواقع از اهداف اصلی اقتصاد مقاومتی بوده و در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی پیش خواهد رفت.

فهرست منابع

اصغری، محمود. (۱۳۹۵). اقتصاد مقاومتی، گفتمان راهبرد تولید ثروت در بستر نظام دینی از منظر رهبری. پژوهش های اجتماعی اسلامی، ۲۲ (۴): ۳-۳۲.

پژوهنده، محمدحسین. (۱۳۹۴). موانع تحقق اقتصاد مقاومتی. پژوهش های اجتماعی اسلامی، ۲۱ (۳): ۲۳۸-۱۸۵.

حیدری، مهدی، عبدی، سهراب. (۱۳۹۵). تأثیر کیفیت افشا و عدم شفافیت جریان نقدی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام، چهاردهمین همایش ملی حسابداری ایران، ۵ و ۶ خردادماه، ایران، ارومیه.

خامنه ای سید علی. (راهبر انقلاب اسلامی):
۲۵۳۷۰=http://farsi.khamenei.ir/news-content?id

خلیلی عراقی، مریم، بهروزی زاد، صمد. (۱۳۸۸). بررسی اثرات شفافیت اطلاعات مالی بر رفتار سرمایه گذار در بورس اوراق بهادار تهران. مطالعات مالی، (۱): ۱۴۹-۱۲۹.

درویش، حسن، عظیمی زاچکانی، فاطمه. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر شفافیت سازمانی بر کاهش فساد اداری با میان جیگری اعتماد سازمانی (مطالعه موردی: کارکنان بیمارستان پانزده خرداد ورامین). مدیریت دولتی، ۸ (۱): ۱۶۶-۱۵۳.

سینایی، حسن علی، داودی، عبدالله. (۱۳۸۸). بررسی رابطه شفاف سازی اطلاعات مالی و رفتار سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران. تحقیقات مالی، ۱۱ (۲۷): ۶۰-۴۳.

فروغی، داریوش، امیری، هادی، میرزایی، منوچهر. (۱۳۹۰). تأثیر شفاف نبودن اطلاعات مالی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مجله پژوهش های حسابداری مالی، ۳ (۴): ۴۰-۱۵.

نوبخت، زهرا. (۱۳۸۳). ارزیابی شفافیت اطلاعات در بورس اوراق بهادار تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

Heydari, D. A. & Shokri, N. (۲۰۱۷). Global Experiences of Financial Systems in Dealing with Economic Shocks: Provide an Appropriate Strategy for the Iranian Economy to Move Towards a Resistive Economy. Resistive Economics International Journal, ۵ (۲): ۴۴-۵۶.

Bushman, R. M. Pitroski, J. Smith, J. A. (۲۰۰۴). What Determines Corporate Transparency?. Journal of Accounting Research, ۴۲ (۲): ۲۰۷-۲۵۲.

Hutton, A. P. Marcus, A. J. & Tehranian, H. (۲۰۰۹). Opaque Financial Reports, R۲, and Crash Risk. Journal of Financial Economics, ۹۴(۱): ۶۷-۸۶.

Song, L. (۲۰۱۵). Accounting disclosure, stock price synchronicity and stock crash risk An emerging-market perspective. International Journal of Accounting & Information Management, ۲۳ (۴): ۳۴۹-۳۶۳.

Hsiu J. F. (۲۰۰۶). Effect of Financial Information Transparency on Investor Behavior in Taiwan Stock Market. ProQuest Database, ۱۶(۳): ۶-۲۲.

چرا دریاچه ارومیه پا به دوران افول گذاشته است؟

مهندس نورالدین آیرملو
کارشناس رسمی دادگستری - مهندسی آب

مهندس نورالدین آیرملو متولد ۱۳۲۹ ه. ش در منطقه تاریخی چالدران و دانش آموخته کارشناسی مهندسی آبیاری و آبادانی دانشگاه تبریز و دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت دولتی است. وی در دهه پنجاه پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه تبریز به سازمان آب منطقه ای آذربایجان پیوست و ۳۰ سال بعنوان کارشناس و مدیر در آن سازمان فعالیت کرد.
در این مدیریت علاوه بر تالیف چند کتاب فنی تخصصی در سال ۸۵ در گروه نمایندگی ایران به اجلاس هیدرولوژی جهانی به نیجریه رفت. وی پس از نائل آمدن به کسوت بازنشستگی اکنون بعنوان کارشناس رسمی دادگستری در حوزه مهندسی آب مشغول است. خبرنگار فصلنامه ((آذر کارشناس)) مصاحبه ای را با وی انجام داده است که در ادامه آن را می‌خوانید:

وضعیت آب در ایران را چگونه می‌بینید؟

ببینید دوستان، ایران در یک منطقه نیمه خشک جنوب غربی آسیا واقع شده و متاسفانه سال به سال از میزان بارندگی‌ها در آن کاسته می شود و از سوی دیگر افزایش جمعیت و برنامه های توسعه و بهره برداری های سنتی از آب در بخش های مختلف به ویژه کشاورزی کشورمان را با چالش های جدی در تهدید آب قرار داده است. از سوی دیگر گرمایش زمین، تغییرات اقلیمی و تبخیر آب و تخریب محیط زیست نیز بر چالش های آبی در جهان افزوده است. بنابراین یکی از تهدیدات جدی ایران در سال های آینده چالش آب خواهد بود.

برای فائق آمدن بر چالش آب در ایران چه باید کرد؟

به نظر من بهترین راهکار برای فائق آمدن بر چالش آب بعد فرهنگی قضیه است. باید همه آحاد مردم و همه دستگاه‌ها و نهادها با طرز اصولی استفاده از منابع آبی آشنا شوند. مثلا در حوزه کشاورزی که بیش از ۹۰ درصد منابع آبی ایران در آن مصرف می شود نیاز به بازنگری کلی وجود دارد یعنی باید اصول کشت را تغییر داد و به قطره ای کردن آبیاری در امور زراعی و باغی پرداخت تا از هدر رفتن آب جلوگیری کرد. حتی باید شاهد تغییر الگوی کشت باشیم. در مصرف آب شرب نیز ایران بالاترین استفاده از سرانه آب را دارد. در تبریز سرانه مصرف آب شرب تبریز خیلی بیشتر از مصرف کشورهای پیشرفته است. در حالی که در مناطق کنار اقیانوس‌ها و دریاهای آزاد مشکل آب حاد نیست و افراد نصف آب مصرفی کشور ما را استفاده می‌کنند.

چرا دریاچه ارومیه به دوران افول پا گذاشته است؟

البته ما در آذربایجان ایران علاوه بر معضل دریاچه ارومیه با جریان های دیگری نیز مواجه هستیم. چشمه های کوهستانی خشک می شوند، رودخانه‌ها کم آب شده اند، بارندگی‌ها کاهش یافته است و تالاب‌ها وضعیت خوبی ندارند. همین تالاب قوری گل در شرق تبریز را نگاه کنید که اگر آب از رودخانه‌های محلی تزریق نشود خشک می شود. با این حال باید تدابیر ملی و محلی را بر فائق آمدن بر چنین مشکلاتی بکار گرفت.
در جوار دریاچه ارومیه برداشت آب در حوزه زراعی و باغی چند برابر شده بود. هزاران چاه عمیق غیر مجاز در آن کنده شده است. بعضی از رودخانه‌ها و منابع آبی آن برای آشامیدن لوله گذاری شده است.
چشمه های کوهستانی خشک شده اند. بزرگراه و اتوبان از داخل دریاچه ساخته اند. همه این عوامل موجب کم آبی و خشکی بخش های زیادی از این دریاچه شده است. خوشبختانه درسطوح ملی واستانی از طرف دولت طرح‌های خوبی درحال اجرا است که می‌توانند بسیار موثر باشد اما برای درمان این بحران عظیم کافی نخواهد بود و باید اندیشه‌های نو، بینش‌های نو،تکنیک‌های نو، طرح‌های بر گرفته از آمایش سرزمین را وارد عمل نمود و از همه توانایی‌های محلی، ملی وبین المللی سود جست. باید تجربه‌های جهانی مثل خشک شدن دریاچه اورال را کاملا مطالعه نمود .

عواقب خشکیدن این دریاچه چه می‌تواند باشد؟

خدای نکرده اگر این دریاچه که دومین دریاچه شور جهان است خشک شود علاوه بر اینکه فاجعه محیط زیستی بدنبال دارد، زندگی میلیون‌ها هموطن در آذربایجان و استان‌های همجوار حتی ممکن است مردم کشورهای همسایه به خطر افتد و میلیون‌ها تن نمک در این دریاچه وجود دارد که بادهای شدید می تواند آنها را جا به جا کند و فاجعه محیط زیستی را به دنبال آورد و زندگی ساکنان آنرا در معرض خطر قرار دهد و پدیده شوم مهاجرت ساکنان آنرا شکل دهد که انشاالله با تدبیر مدیران و همه دستگاه های دولتی و غیر دولتی شاهد احیای مجدد دریاچه ارومیه و رفع این بحران باشیم. باید با پدیده های بحرانی علمی و با تدبیر و اندیشه مقابله کنیم و باید باور داشته باشیم که مابین توسعه و حفظ محیط زیست رابطه مستقیم و تنگاتنگ وجود دارد.

درباره کانون کارشناسان چه نظری دارید؟

واقعیت این است که کانون کارشناسان آذربایجان شرقی از بدنه فکری قوی و از کارشناسان نخبه برخوردار است و انرژی نخبگان عضو کانون که از بهترین دانش آموختگان دانشگاه های کشورند، می تواند به روند بهبود جاری امور قضایی، اداری و بیانجامد و برخی از گره های کور در استان بدست توانای این کارشناسان چاره اندیشی شود.

کشاورزی در آذربایجان شرقی و غربی بایدها و نبایدها و ارتباط آن با اکو سیستم دریاچه ارومیه

دکتر علی شرقی
کارشناس رسمی دادگستری
امور کشاورزی و منابع طبیعی

از زمانی که بشر زندگی غارنیشنی و شکار را ترک نمود و به سوی زندگی اجتماعی روی آورد، کشاورزی را برای امرار معاش خود انتخاب نمود. کشاورزی یکی از مهم ترین حرفه های بشر بعنوان تامین کننده غذا از زمانی بوده که خود را شناخته و تا به امروزکه عصراتم و فن آوری نام گرفته ادامه دارد. آب یکی از ارکان اصلی و تنها عنصری است که وجود آن برای تولید مواد غذایی، توسعه اقتصادی و بقای موجودات زنده ضروری است. مردمان نخستین منطقه خاورمیانه اولین تمدن وکشاورزی را در کنار رود های دجله و فرات به وجود آوردند و این بیانگر این مطلب است که آب مظهر تمدن و جز و مهم ترین ارکان یک اکوسیستم است. مطالعات دانشمندان نشان می دهند که یک سوم مردم دنیا از گرسنگی رنج می برند یا شدیداً دچار سوءتغذیه هستند. با افزایش روز افزون جمعیت نیاز جوامع بشری به منابع آبی جهت تولید محصولات کشاورزی هر روز بیشتر شده و این ماده حیاتی جایگزین دیگری ندارد. بشر همواره کوشش نموده است که با بکارگیری فن آوری های نوین از زمین و آب حداکثر استفاده را بنماید تا میزان تولید محصولات کشاورزی را بالا ببرد. منابع آب شیرین در حدود ۲/۵ درصد کل آب های جهان را شامل می شود. میانگین بارندگی در کشوری مثل ایران با ۲۵۰ میلی متر کمتر ازیک سوم میانگین بارش در جهان است و پیش بینی می شود درآینده نیز کمتر از آن خواهد شد. در واقع ذخیره و عرضه آب در ایران در حال کاهش بوده و این در حالی است که تقاضای آب در جوامع بشری روز بروز بیشتر می شود. بطورکلی بزرگترین چالش زیست میحطی برای قرن ۲۱ محدویت منابع آبی است. بسیاری از بخش های کشور از جمله استان ما و آذربایجان غربی بخصوص با بحران خشکیدگی دریاچه ارومیه با خطر بحران آبی مواجه بوده و ادامه این بحران منجر به غیر قابل سکونت بودن این مناطق خواهد شد و این ویرانگر است. مدیریت منابع آبی کشور در زمان حال و آینده مهم ترین راهکار جهت رفع این چالش زیست محیطی است. حدود ۹۵ درصد اتلاف آبی ما در زمینه کشاورزی است. با بررسی وضیعت آب کشور راهکارهایی در جهت کنترل هدر رفت با هدف جلوگیری از بحران کم آبی بایستی صورت گیرد. مطالعات انجام گرفته در این زمنیه بیانگر این مطلب است که چون کشور ما از نظر بارندگی در منطقه خشک تا نیمه خشک قرار گرفته است با توسعه شهرنیشنی و رشد روز افزون جمعیت و بدنبال آن افزایش مصرف آب شیرین در سال های آتی کشور با بحران کمبود آب مواجه خواهد شد. لذا شایسته است در مورد نحوه مصرف این ماده حیاتی و کمیاب در کشور با حساسیت بیشتری برخورد شود. مسئله دیگری که در دو استان آذربایجان شرقی و غربی یکی از دغدغه های مردم و مسئولین بخصوص در سال های اخیر بوده و هست، بحران خشکیدگی دریاچه اورمیه است. این دریاچه که زمانی تفرجگاه مردم، حیوانات و حیات وحش و پرندگان بومی و مهاجر بوده و متعادل کننده آب و هوایی منطقه بود فعلا حال و روز خوشی ندارد. و علت آن در نتیجه کمبود آب و نرسیدن به دریاچه و عوامل دیگراست. کارشناسان و صاحب نظران ایده های مختلف برای جلوگیری از پیشرفت این بحران و علاج واقعه پیشنهاد داده اند صرف نظر از عوامل بوجود آورنده این بحران بایستی بدنبال علاج این واقعه بود. اگر دریاچه ارومیه را بعنوان یک اکو سیستم که شامل عوامل زنده و غیر زنده تشکیل دهنده آن به حساب آوریم حیات و بقای آن ارتباط تنگاتنگی با عواملی که در اطراف این دریاچه رخ می دهد دارد و یکی از این عوامل نوع فعالیت های کشاورزی موجود در پیرامون این دریاچه است. کشاورزی در هر منطقه وابستگی زیادی به شرایط اقلیمی آن منطقه مخصوصاً آب موجود در آن دارد. همچنین سیستم و الگوی کشت و کار در امر کشاورزی تاثیر گذار در میزان مصرف آب و به دنبال آن موثر در میزان آب دریاچه دارد. به عبارت دیگر هر چقدر اتلاف آب در زمینه کشاورزی منطقه بیشتر باشد بحران آبی دریاچه بیشتر خواهد بود و این دو عامل .یعنی میزان آب دریاچه و میزان مصرف آب کشاورزی بر همدیگر تاثیر متقابل دارند و توجه به یکی از این دو عامل و غفلت از عامل دیگر باعث نابودی و خسران عامل دوم خواهد بود. بنابراین در این مورد مدیریت آگاهانه آب را می طلبدکه نباید فعالیت های کشاورزی و مصرف اب در این زمینه باعث نابودی دریاچه گردد، اگرچه عوامل دیگری در این مورد دخیل

هستند. حالا راهکار چیست؟ راه کار اول اینکه به شیوه ای متوسل شویم که آب کمتر با تولید بیشتر محقق گردد، دوم این که متوسل شدن به شیوه های سنتی،کشاورزی دروضعیت موجود امکان پذیر نبوده و بدنبال بایدها و نبایدها بود و از تمامی گزینه‌ها در جهت ارتقا کمیت و کیفیت تولید کشاورزی با حداقل مصرف آب استفاده نمود. یکی از این گزینه ها، استفاده از شیوه های نوین آبیاری مثل آبیاری قطره ای و بارانی است که این شیوه تا حد چشمگیری نسبت به آبیاری سنتی مصرف آب را کاهش می دهد (حدود یک دهم آبیاری سنتی آب مصرف می شود)

مورد دوم: کشت ارقام زراعی و باغی با نیاز آبی کم مثل کشت درخت پسته و کشت زعفران که سابقا در منطقه آذربایجان کشت آنها رایج بوده و بعداً دچار فراموشی گردیده است.

مورد سوم: توسعه فعالیت هایی در زمینه کشاورزی که نیاز به آب در آن چندان ضروری نیست مثل توسعه اشتغال زایی در روستاها همانند احداث کارگاه های فرشبافی و گلیم و هنر های دستی که نیاز چندان به زمین و آب وجود ندارد.

مورد چهارم: کشت گیاهان مقاوم به کم آبی که آب در کشت آن‌ها زیاد مصرف نشود.

مورد پنجم: پوشش انهار در مزارع و باغات که به میزان قابل توجه ای از هدر رفت آب جلوگیری می کند واز رویش علف های هرز که خود عامل مصرف کننده آب بوده جلوگیری می کند.

مورد ششم: استفاده از ارقام درختان پا کوتاه و پر محصول که دراین مورد می توان بر کشت متراکم آن‌ها روی آورد که هم تولید محصول بیشتر بوده و هم آب کمتر مصرف می گردد و از توسعه ی زمین های کشاورزی جلوگیری می شود.

از نبایدها نیز می توان به مواردی اشاره کرد: از جمله جلوگیری از توسعه زمین های کشاورزی که این امر باعث کاهش مصرف آب گردیده و در این میان به کشت های گلخانه ای می توان اشاره نمود که جایگزین کشت های سنتی گردد که تولید محصول و افزایش راندمان را شامل می شود. جلوگیری از حفر چاه های غیر مجاز بدلیل اینکه آب سفره های زیر زمینی محدود بوده و یکی از علل کاهش منابع آب های زیر زمینی حفر چاه های غیر مجاز و برداشت بی رویه آب از آن‌ها است که بایستی در این مورد اقدامات لازم انجام گیرد. حذف آبیاری در کشاورزی به روش سنتی از جمله آبیاری غرق آبی که اتلاف آب در این مورد بیشتر بوده و تا حد امکان از کشت سبزیجات، صیفی جات و غلات با نیاز آبی زیاد مثل پیاز، سیب زمینی و ... جلوگیری شود. مورد دیگری که بسیار حائز اهمیت است بکارگیری علوم و فنون نوین در زمینه کشاورزی که بعنوان مثال یاد آوری این نکته لازم است پیشرفتی که کشاورزی تنها در قرن بیستم در آمریکا و اروپا از خود نشان داد بیش از پیشرفت بیست قرن گذشته بوده است. شاید بتوان گفت گرچه سطح زیرکشت در این قرن کم شده است، ولی با بکار بردن علوم و فناوری پیشرفته میزان تولید محصولات کشاورزی بطور چشمگیری افزایش یافت، بعنوان مثال می توان از میزان افزایش تولید گوجه فرنگی نام برد. میزان تولید این محصول در آمریکا در سال ۱۹۴۰ حدود ۲۰ تن در هکتار بوده به دلیل استفاده از فناوری پیشرفته در حال حاضر به بیش از ۶۵ تن در هکتار رسیده است.

در خاتمه سخن از چندین نکته نباید غافل شد. آگاهی اقشار مختلف مردم منطقه از بحران کم آبی و به دنبال آن فاجعه از بین رفتن دریاچه ارومیه برای ساکنان منطقه که مردم و دولت دست به دست هم داده اند از این فاجعه غم انگیز جلوگیری شود و این میسر نمی شود مگربا آگاهی مردم از عمق فاجعه و مشخص نمودن راهکار های مختلف و همکاری مردم با دولت و سازمان های مربوطه مسئول این امر. بنابراین بایستی با در نظر گرفتن کمبود منابع آبی در جهت کشاورزی منطقه بهترین گزینه‌ها انتخاب شود که با کمترین مصرف آب بیشترین تولید انجام گیرد تا امنیت غذایی منطقه به مخاطره نیفتد و دیگر کلام دست به دست هم داده در جهت احیای دریاچه ارومیه با جان و دل و با بسیج همه جانبه مردم در این زمینه کوشید و از این وضعیت اسفبار رهایی یافت.

اهمیت قوانین مرتبط با آب و سیر تاریخی آن

مهندس فرزام مومنی
کارشناس رشته مهندسی آب

میهن عزیزمان ایران از نظر اقلیمی در منطقه ای خشک و کم آب قرار دارد وتوزیع نزولات جوی از نظر زمانی و مکانی مناسب نمی باشد. به همین دلیل از دیرباز، ارزش ذاتی این ماده حیاتی و بدون جایگزین، متناسب با میزان دانایی، آگاهی و فن آوری مردم این سرزمین برای استفاده کنندگان از آن معلوم بوده و در هر دوره ای از تاریخ برای حفاظت از این منبع حیاتی تمهیدات و مقررات متناسبی با شرایط زمانی و مکانی آن اتخاذ نموده اند و همواره از آن به عنوان یک ثروت ملی یاد شده است. از روزگاران کهن، آب نزد ایرانیان، مایه برکت و منشاء پاکی و روشنایی بوده است.

در دوران هخامنشیان آن قدر به آب اهمیت می داده اند که فرشته موکلی به نام آناهیتا (ناهید) برای آن قائل شده اند و معابد بزرگی به همین نام برپا ساخته بودند و در آنجا مراسم دعا و استرحام ریزش باران برگزار می گردید.

بسیاری از محققان معتقدند یکی از عوامل تشکیل حکومت و تمدن در جوامع شرقی از جمله ایران، آب بوده است زیرا تلاش هایی که برای تهیه و تامین آب صورت می گرفته، الزاما می بایست به صورت دسته جمعی و گروهی انجام می گرفت و نیاز به ساماندهی افراد برای تحقق تامین آب مورد نیاز، تامین بودجه لازم برای اجرای عملیات آبرسانی و اداره تاسیسات آبی، مبنای پیدایش اولین تشکل های گروهی برای مدیریت منابع آبی گردیده که این موضوع نیز نیازمند وضع مقررات ابتدایی به منظور کاهش اختلافات و تنش های آب بران و نهایتا مبنای پیدایش حکومت در این جوامع گردیده است.

سیستم های حکومتی نیز در جهت تحصیل و استفاده اقتصادی از آب و جلوگیری از درگیری های آب بران، مقرراتی را وضع نمودند که در هر دوره از تاریخ، افراد جامعه ملزم به رعایت آن‌ها بودند. قانون حمورابی(پادشاه مقتدر بابل در هزاره دوم قبل از میلاد) به عنوان پیشتاز در این زمینه محسوب می شود. در این قانون به مالکیت زمین وآب و ساختن تاسیسات آبی و اداره و بهره برداری از آن‌ها و فیصله دادن به درگیری های آبی اشاره شده است.

در دوره هخامنشیان نقش حکومت در اداره امور آب و آبرسانی منسجم ترگردید و به نوشته تولمن دانشمند آمریکایی، ایرانیان اولین و تنها ملتی بوده اند که در هزاره اول قبل از میلاد، توجه به استفاده از آب های زیر زمینی داشته اند و برای این منظور، دست به تدبیری جاودان زده اند که آن را قنات می نامند.

توجه هخامنشیان به مهار آب های سطحی نیز بسیار شاخص بوده به طوری که از اولین اقدامات ایشان در این زمینه می توان به سیستم زهکشی و مهار سیلاب‌ها و تاسیسات باقی مانده در کاخ تخت جمشید در شیراز اشاره نمود.

در دوره ساسانیان، دیوانی به نام ((کست وفزود)) ایجاد شد که وظیفه آن، نظارت بر امور آبیاری کشور بود و مقام رئیس این دیوان، بلافاصله پس از صدراعظم قرار داشت. این دیوان برای آب بران، مامورین و میرآب‌ها وظایفی مقرر کرده بود که در صورت تخلف به شدت مجازات می شدند.

در دوران اسلامی، نظر به اهمیت عمران اراضی و پیشرفت امور کشاورزی و اقتصادی مسلمانان و براساس حدیث پیامبر اکرم(ص) مبنی بر اینکه مردم در سه چیز شریک اند: (آب،گیاه یا مرتع و آتش) احکامی برای بهره برداری از آن‌ها مقرر شد که برخی از آن‌ها مبداء و منشاء قوانین فعلی می باشد.

در دوران صفویه دانشمندانی نظیر مرحوم شیخ بهایی(متوفی در سال ۱۰۳۰ ه.ق) برنامه های آبیاری را روی متد علمی آن روز استوار ساخت. در آن زمان اختلافات بین آب بران که خود را محق در بهره برداری از آب می دانستند به حدی شدید گردید که حاکمان وقت برای رفع تنازع، طومارهایی تنظیم نمودند که حسب آن، میزان حقآبه هر محل یا هرکس مشخص می گردید مانند طومار موسوم به طومار شیخ بهایی که هنوز پس از گذشت ۴ قرن در حوزه زاینده رود اجرا می گردد .در این طومار، آب رودخانه زاینده رود به ۳۳ سهم تقسیم شده که پایه این تقسیم بندی، سهم (نسبت) است، نه مقدار و به همین دلیل آب در قلت و کثرت (فصول کم آبی و پر آبی) به طور متناسب بین بلوکات تقسیم می گردید.

همچنین می توان به فولاد نامه مشهور دره لیقوان شهر تبریز اشاره نمود که در زمان ولیعهد نشینی عباس میرزای ولیعهد، فرزند دلیر و با لیاقت آذربایجان در تبریز و در دوران پادشاهی فتح علی شاه قاجار به منظور رفع اختلافات گسترده بر سر نحوه توزیع آب و ساماندهی به آن تنظیم شد. این فولاد نامه پس از استقرار نیروی نظامی و ایجاد قورخانه در محل، در قالب توافق نامه ای بین مسئولین شهر و کدخدایان روستا های مسیر رودخانه لیقوان منعقد گردید و هنوز قدرت اجرایی دارد. در عهد صفویه و قاجار نیز اداره خالصه وزارت مالیه وظیفه نظارت بر آب های رودخانه‌ها و مدیریت توزیع آب را عهده دار بود و مبلغی از حقآبه داران نیز دریافت می کرد که نشان دهنده سیر تکاملی قوانین مربوط به آب صورت سنتی و غیر پارلمانی در ایران می باشد.

به این ترتیب، مروری اجمالی بر سیر مقررات و قوانین موجود در زمینه آب تا قبل از تصویب قوانین خاص به شکل و شیوه مدرن پارلمانی امروزی انجام یافت ولی همزمان با رشد جوامع و استقرار نظام های مدرن حاکمیتی در ایران و تشکیل مجالس قانون گذاری، قوانین مختلفی در زمینه مدیریت منابع آب تصویب گردید که در ادامه به شرح اجمالی آن‌ها از قدیم به جدید پرداخته می شود:

۱- قانون راجع به قنوات، مصوب سال ۱۳۰۹ که مقرراتی را در رابطه با لزوم رعایت حریم چاه‌ها و قنوات و وظایف مالکین و مجاورین آن‌ها وضع نمود و در ماده ۱۰ آن قانون، اشاره ای به انهار، رودخانه‌ها وحقآبه‌ها گردیده است.

۲- ماده۴۲ آئین نامه قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۷ که به نحوه ثبت حقآبه‌ها اشاره دارد.

۳- قانون اجازه تاسیس بنگاه مستقل آبیاری، مصوب ۲۹ اردیبهشت ۱۳۲۲ که نظارت بر کلیه امور آبیاری کشور را در بخش زراعی با رعایت قانون مدنی، به مقدار حقآبه و مطابق عرف معمول محل به عهده بنگاه مذکور گذاشت.

۴- قانون اصلاح قانون تاسیس بنگاه آبیاری و امور مربوط به آبیاری کشور، مصوب ۱۱ مرداد ۱۳۳۴ که در واقع، اصلاحیه قانون تاسیس بنگاه مستقل آبیاری بود و به مقررات آب پرداخت و در ماده ۳ آن، به نظارت در امور آبیاری و تشخیص حقابه و ثبت آن در دفاتر مخصوص اشاره داشت.

۵- قانون تعیین حریم دریاچه احداثی درپشت سدها مصوب ۱۳۴۴

۶- قانون آب و نحوه ملی شدن آن، مصوب سال ۱۳۴۷ که نسبت به قوانین قبل از خود، از انسجام بیشتری برخوردار بود که مقررات و اصول مدونی برای بهره برداری از منابع آب ارائه نمود و به بسیاری از مسائل و مشکلات مربوط به آب در زمان خود، راه حل های مناسبی ارائه نمود.

۷- قانون اراضی مستحد ثات و ساحلی مصوب ۱۳۵۴

۸- لایحه قانونی رفع تجاوز از تاسیسات آب و برق کشور مصوب ۱۳۵۹

۹- قانون توزیع عادلانه آب، مصوب سال ۱۳۶۱ که با تغییراتی تکمیلی نسبت به قانون آب و نحوه ملی شدن آن مصوب سال ۱۳۴۷، از جامعیت مطلوبی نسبت به شرایط آن زمان برخوردار بود و علیرغم نواقص و ابهاماتی که در شرایط فعلی تنش های آبی، جامعه ما با آن مواجه است، هنوز به بسیاری از مسائل اصلی مدیریت آب پاسخ گو می باشد.

۱۰- قانون حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه های مرزی، مصوب ۱۳۶۲

۱۱- قانون تثبیت آب بهای زراعی ، مصوب ۱۳۶۹

۱۲- قانون تشکیل شرکت های آب و فاضلاب، مصوب ۱۳۶۹

۱۳- قانون تشکیل شرکت های آب و فاضلاب روستایی، مصوب ۱۳۷۴

۱۴- قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح های فاضلاب و بازسازی شبکه های آب شهری، مصوب ۱۳۷۷

۱۵- قانون تسریع در برقی کردن موتور چاه های کشاورزی، مصوب ۱۳۷۸

۱۶- قانون تفسیر قانون تسریع در برقی کردن چاه های کشاورزی، مصوب ۱۳۷۸

۱۷- قانون تسهیل برقی کردن چاه های کشاورزی، مصوب ۱۳۸۰

۱۸- قانون تشویق سرمایه گذاری در طرح های آب کشور، مصوب ۱۳۸۱

۱۹- قانون الحاق یک تبصره به قانون وصول برخی از درآمد های دولت، مصوب سال ۱۳۸۶ که به نحوه تامین آب واحد های صنعتی در مناطق ممنوعه از آب های زیر زمینی پرداخته است.

۲۰- قانون تعیین تکلیف چاه های فاقد پروانه بهره برداری(حفر شده تا پایان سال ۱۳۸۵)، مصوب سال ۱۳۸۹ مشتمل بر ماده واحده و ۷ تبصره که به نحوه تعیین تکلیف چاه های کشاورزی بدون پروانه حفر در سطح کشورکه تا پایان سال ۱۳۸۵ حفر شده و مورد شناسایی و تائید وزارت نیرو قرار گرفته، پرداخته است و همچنین در خصوص کنترل شرکت های حفاری و کنترل میزان بهره برداری از چاه های مذکور، اختیارات و تکالیف جدیدی را بر عهده وزارت نیرو گذاشته است.

موارد اشاره شده، مهم ترین قوانین تخصصی آب بود که توسط مجالس قانون گذاری ایران، در دوره های مختلف تاریخی (قرن حاضر) تصویب گردیده و اجرا شده است. علاوه بر آن ها، وزارت نیرو آئین نامه ها، دستورالعمل‌ها و شیوه نامه های متعددی در زمینه مدیریت منابع آب تهیه و جهت اجرا به دستگاه های ذی ربط و تحت مسئولیت خود ابلاغ نموده که از نظر آماری تعداد آن‌ها به ویژه در ۲ دهه اخیر که مصادف با تغییرات نامطلوب شرایط اقلیمی کشور و شروع روند کاهش بارندگی‌ها بوده، رشد بسیاری داشته که گویای روند فزاینده مسائل، مشکلات، تنش‌ها و پیچیدگی های مربوط به امور کارشناسی، مدیریت و بهره برداری از منابع رو به کاهش آب در میهن عزیزمان می باشد و نشان دهنده توجه بیشتر و روز افزون مسئولین کشور به مدیریت بهینه مسائل آب است. این موضوع، مسئولیت دست اندرکاران بخش آب کشور به ویژه جامعه کارشناسان آب را بسیار خطیرتر و سنگین تر از گذشته می نماید و لازم است تا با اشراف کامل به مجموعه این قوانین و مقررات، تلاش نمایند تا رسالت حرفه ای خود را بیش از گذشته منطبق با اصول علمی روز و قوانین جدید، به انجام رسانند و زمینه ساز جلوگیری از تضییع حقوق مردم در عرصه فعالیت تخصصی خود شوند.

خدایا تو خود چنان کن سر انجام کار
که تو خشنود باشی و ما رستگار

منابع:

۱- مومنی فرزام- ۱۳۸۵- معرفی اجمالی آب های زیر زمینی - چالش‌ها و راه کارها- شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی - چاپ اول

۲- زاهدی حسن- ۱۳۸۴- نظام حقوقی مالکیت منابع آب و استفاده از آن - چاپ اول

۳- دفتر حقوقی وزارت نیرو - ۱۳۸۲- مجموعه قوانین، تصویب نامه و آئین نامه های آب و آب و فاضلاب- جلد سوم - چاپ اول

نگاهی بر نقش کارشناسان رسمی دادگستری در تحقق طرح تفرجگاه عینالی تبریز

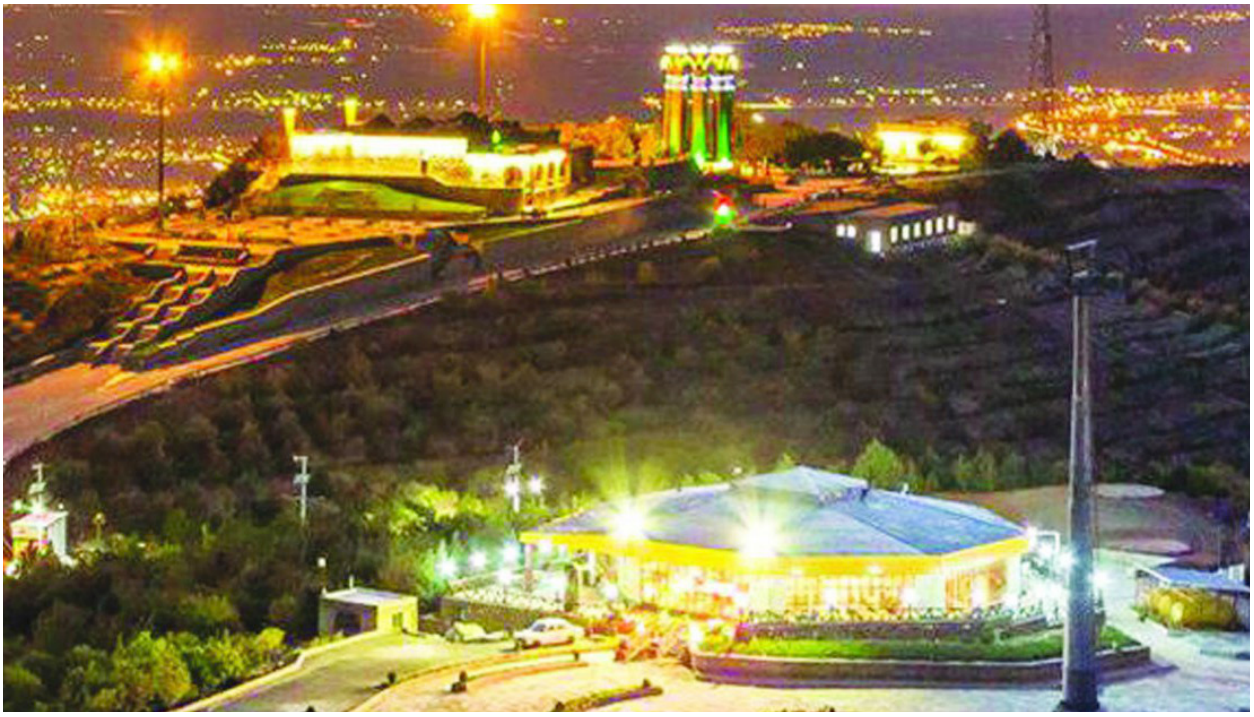

دکتر مجید بهشتی روی
کارشناس رسمی دادگستری
مدرس دانشگاه تبریز

چکیده:

طرح جنگل کاری و تفرجگاه عینالی به طور جدی از سال ۱۳۸۰ در ضلع شمالی شهر تبریز در حال اجرا است. محدوده بزرگی از اراضی بخش شمالی شهر در حدود ۱۰ هزار هکتار که اراضی رشته کوه‌های عینالی، ارتفاعات دند و دامنه‌های شمالی آرپادره سی،کرکج و بابا باغی را در بر می‌گیرد.[۱] وسعت زیاد طرح موجب گردیده است، طرح به یکی از بزرگترین طرح‌های تفرجگاهی کشور مبدل گردد. که بی شک تحقق آن، نیازمند مشارکت عموم شهروندان در جریان برنامه ریزی، اجرا، نظارت و مدیریت می‌باشد و آنچه تاکنون محقق شده، به برکت مشارکت شهروندانی بوده است که بی هیچ اسم و رسمی در اجرای آن مشارکت نموده اند، لاکن در جریان این مشارکت، نقش برخی از گروه‌های اجتماعی، نقش بارزتر و مهم تری بوده است: گروه‌های اجتماعی همچون مدیران سیاسی، مدیران قضایی وکارشناسان رسمی دادگستری .

این نوشتار می‌کوشد: تا با یادآوری و بازخوانی تاریخی طرح، یادگار نیکی که در شهر در سایه این مشارکت‌ها شکل گرفته است، را زنده نگه داشته و اجازه ندهد این مشارکت‌ها به فراموشی سپرده شوند و نهایتاً آن را به یک سنت حسنه مبدل نماید. باشد که تکرار این سنت با ارزش و این روش پسندیده، آن را به الگویی مناسب برای تکمیل طرح و اجرای طرح‌های مشابه عمومی مبدل نماید.

همچنین در ارائه مطالب تلاش خواهد شد ضمن بازخوانی تاریخی طرح از ذکر اسامی خودداری گردد. تا روشی که شهروندان فهیم تبریزی در طی بیش از ۱۵ سال گذشته به تأسی از منش و رفتار پیشوای نخست خود حضرت امام علی که در روش برطرف کردن نیاز مردم فرمودند :[۲] «برآوردن نیاز مردم پایدار نیست مگر با سه چیز، نخست کوچک شمردن آن تا خود بزرگ نماید. پنهان داشتن آن تا خود آشکار شود و شتاب در برآورده کردن آن، تا گوارا باشد.»، مراعات گردد.

یافته‌های نویسنده در این خصوص، مبین این حقیقت است که تحقق طرح در مساحت پنج هزار و ۶۱۲ هکتار در شرایط کنونی (پیشرفت بیش از ۵۰ درصدی) و احداث تفرجگاهی بر بام تبریز میسر نگردیده است، مگر با همراهی کل جامعه شهروندی تبریز و خصوصاً نگاه ارزشی مدیران و کارشناسان محترم به این طرح و بخصوص کمک و یاری رسانی سیستم قضایی و عدالت یاری کارشناسان محترم دادگستری در جلوگیری از تصرف غیر مجاز اراضی ارزشمند طرح، جلوگیری از تکه پاره شدن آن و حفظ یکپارچگی طرح و نیز پرهیز از میسر نمودن تبدیل اراضی ضلع شمالی شهر به محل استقرار حاشیه نشینان شهری و ایجاد پارکینگ‌های زشت حاشیه بزرگراهی.

۱. در طرح جامع دوم شهر تبریز با افق سال ۱۳۸۵ مساحت پیشنهادی شهر معادل ۲۳۲۷۱ هکتار بوده است. وسعت طرح تفرجگاه عینالی در مرحله آغاز
۲. نهج البلاغه امیر المومنین علی (ع) ، حکمت ۱۰۱.

مقدمه و طرح موضوع:

مرور تجربه طراحی و ساخت تفرجگاه عینالی، ایدهٔ اصلی تدوین یادداشت کنونی است. تجربه ساخت تفرجگاهی که با وسعت مناسب و کیفیت محیطی ارتقا یافته اش هم اکنون نقش مهمی در پرکردن زمان فراغت شهروندان تبریزی بر عهده گرفته و با جذابیت‌های تاریخی، طبیعی و چشم اندازهای طبیعی و انسان ساخت، نقش مهمی در جذب و نگهداری گردشگران در شهر تبریز دارد و در یک کلام هم اکنون آبروی شهر و مدیریت شهری تبریز است، در طراحی و اجرای یک طرح شاخص زیست محیطی و پایدار.

اما چرا نگارنده تلاش دارد تجربه طراحی و ساخت این طرح را با تأکید بر بازخوانی نقش گروه‌های مؤثر در اجرا مطرح نماید. بازگویی این تجربه هست که هیچ طرح و پروژه ای در عصر حاضر نمی‌تواند با موفقیت اجرا گردد مگر با جذب و جلب مشارکت عمومی شهروندان و این امر باید به الگویی قابل تکرار مبدل گردد.

چراکه در مدیریت حکمرانی خوب شهری در جهان، هم اینک این الگو را با رفتار تسهیل گرایانه مدیریتی، تحت عنوان الگوی «مدیریت شهری پسا مدرن»، مطرح و با نگاه محترمانه ای به شهروندان، آنان را توانمند تر از آنی می‌یابد که فقط ناظر بر اجرای طرح‌ها باشند. بلکه شهروندان هم به عنوان دست اندرکاران طراحی و ساخت و عهده دار مسئولیت در نگهداری و هم متولی استفاده و بهره برداری نقش ایفاء می‌کنند و آن گاه که شهروندان در حافظه تاریخی شان نقش خود را در یافته و حفظ نمایند، در تلاش برای حسن استفاده و حسن نگهداری کم نخواهند گذاشت.

مبانی نظری:

تاکنون کار علمی مشخص و منتشر شده ای در کشور در خصوص بازخوانی نقش کارشناسان دادگستری و مشارکت آنان در تحقق اجرای طرح‌های بزرگ ملی و محلی صورت نگرفته است و بحث از تازگی و طراوت لازم برخوردار است. چرا که بازخوانی نقش کارشناسان در اجرای طرح‌های ملی به عنوان ایده اصلی این مقاله، خواهد توانست ضمن ترسیم نقش اساسی کارشناسان در فرآیند اجرای طرح‌های بزرگ، میزان اثر بخشی فعالیت‌ها را تعیین نموده و مؤثر در حسن جریان آتی اقدام گردد.

چرا که در یک نگاه علمی، بی توجهی به نقش ها، موجب فراموشی نقش‌ها و در نهایت به فراموشی سپرده شدن چگونگی تحقق طرح‌ها در یک فرآیند صحیح اجرا گردیده و توانمندی اجرای طرح‌ها در جامعه کاهش یافته و جامعه از نشاط و جوشش درونی تخلیه شده و در روزمرگی غرق خواهد شد.

چارچوب علمی ارزیابی پروژه‌های اجرایی طراحی شهری در ایران ۳ در یک جمع بندی کلی نشان می‌دهد: موفقیت طرح‌های شهری در ایران در مرحله اجرا، ناشی از ۵ عامل، معیار و شاخص مهم است: ۱- تعامل حقوقی ۲- تعامل قانونی ۳- قدرت اقتصادی ومالی ۴- صلاحیت پیمانکار پروژه و ۵- میزان مشارکت عمومی که سه عامل تعامل حقوقی ، تعامل قانونی و میزان مشارکت عمومی مبنای نظری یادداشت حاضر است . در یک جمع بندی سه شاخص از مجموع پنج شاخص برآمده از نظریه‌های اندیشمندان جهان و خبرگان و اساتید طراحی شهری در ایران هست.

منطقه مورد مطالعه:

منطقه تفرجگاهی عینالی، از مناطق تفرجگاهی کوهستانی قدیمی شهر تبریز است که در طی سال‌های متمادی، بهره برداری بی رویه از مراتع آن توسط بهره برداران روستاهای مجاور و فقدان نظارت و حفاظت آن را به عرصه‌های مرتعی آسیب دیده، خشک و خالی مبدل گردیده و حیات شهروندان تبریزی را همواره با خطر روان آب‌ها در فصول بارندگی و گرد و غبار در فصول خشک مواجه می‌کند. از سویی دیگر روانی مستمر سیلاب‌های شهری در منطقه، موجب می‌گردد: اراضی ضلع شمالی شهر با نام «محلات سیلاب» مشخص و با کاهش مستمر ارزش اراضی به مناطق مسئله دار و مساکن ارزان قیمت شهروندان تبریزی و محل اسکان گروه‌های درآمدی پایین شهری مبدل و به تدریج با توسعه حاشیه نشینی، ساخت و سازهای غیرمجاز در کوهپایه‌ها گسترش یابند.

مطالعات نگارنده نشان می‌دهد: خسارات گسترده مالی ناشی از سیلاب‌های مسیل‌های منطقه عینالی در سال‌های اوایل دهه ۵۰ شمسی، ضمن جلب توجه جامعه شهروندی تبریز، نگاه جهانی را نیز متوجه وضعیت اسفبار مراتع ضلع شمالی شهر تبریز نموده و کارشناسان اعزامی سازمان ملل با ارائه طرح اولیه ای به دولت ایران بر لزوم تقویت پوشش گیاهی مراتع مذکور تاکید می‌نمایند.

به جهت وجود مشکلات اجرایی و وجود معارض حقوقی، شروع اقدامات حفاظتی و احیایی در مراتع تخریب شده عینالی، با تأخیر و کندی در سال‌های پایانی دهه پنجاه و سال‌های آغازین دهه شصت آغاز و متعاقباً با اقدامات تکمیلی جنگل کاری در اراضی کوهپایه ای ارم در منطقه مجاور کشتارگاه قدیمی شهر تبریز، در محل کنونی پارک ارم و محل بیمارستان شهید عالی نسب و نهایتاً با طرح جنگل کاری دیمی توسط مرکز تحقیقات منابع طبیعی در سال‌های بعد و کاشت انگور دیم در ارتفاعات ضلع غربی مسجد استمرار می‌یابد و لاکن از بدو شروع عملیات تا سال ۸۱، محدوده طرح هیچگاه نمی‌تواند به سطح ۳۰۰ هکتار برسد و در سال‌های پایانی دهه هفتاد با ارزیابی عدم توفیق طرح‌های اجرا شده و قبول تجربه شکست خورده جنگل کاری دیمی، اقدامات متوقف می‌گردد.

در سال ۱۳۸۰ با تشکیل ستاد فضای سبز شهر تبریز، طرح اولیه ایجاد تفرجگاه کوهستانی عینالی[۴] توسط اداره کل منابع طبیعی استان مطرح و عملیات اجرایی از اسفند ماه همان سال ابتدا بدواً در سطح دو هزار و ۵۹۲ هکتار از اراضی ملی پلاک عینالی و سپس با افزایش سطح محدوده عملیاتی تا سال ۱۳۸۴، محدوده طرح تفرجگاهی به سطح ۱۰ هزار هکتار از اراضی ملی ضلع شمالی شهر تبریز توسعه می‌یابد.

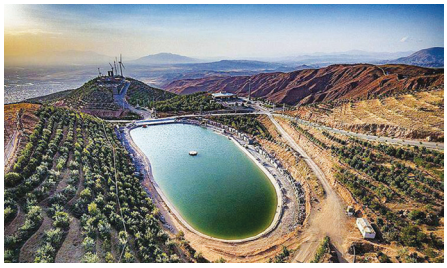

تصویر (۱)- موقعیت و کیفیت محیطی منطقه عمومی طرح تفرجگاه عینالی در شرایط کنونی

با شروع طرح ایجاد تفرجگاه عینالی در محدوده گسترده جدید و شکل گیری دستگاه مجری طرح به عنوان متولی طرح و نماینده دستگاه‌های دولتی و عمومی مالک اراضی ملی و دولتی به جهت وقوع بخشی از اراضی در محدوده شهری و بخشی در حریم شهر تبریز، ده‌ها پرونده دعاوی حقوقی، جزائی و ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی، در مراجع قضایی مطرح می‌گردد و در چگونگی رسیدگی به پرونده ها، مراتب به هیات‌های کارشناسی یک نفره، سه نفره و پنج نفره ارجاع می‌شود، که خوشبختانه علیرغم تفاوت‌های جزئی در دیدگاه‌های کارشناسان رسمی دادگستری، با روشن شدن ابعاد پیچیده فنی و تخصصی دعاوی، که تنها در توان کارشناسان خبره رسمی دادگستری و قضات محترم بصیر رسیدگی کننده بوده، اقدامات در دفاع از حقوق عمومی طرح و حفاظت از عرصه‌ها در جهت جلوگیری از توقف عملیات و جلوگیری از تصرف اراضی محدوده طرح به بهترین شکل انجام می‌گردد.[۵]

جا دارد با توجه به نقش مهم کارشناسان رسمی دادگستری در صیانت از حقوق عمومی در پرونده‌های مطروحه و فزون بر آن جلوگیری از خرید و فروش تصنعی و تصرف غیر قانونی اراضی ملی توسط دلالان و متصرفین حرفه ای اراضی ملی و دولتی و جلوگیری از هدر رفت هزاران میلیارد ریال از حقوق عمومی و شکل گیری طرح عظیم تفرجگاه از مشارکت کنندگان در این امر خیر یاد گردد.

۴. بهشتی روی(۱۳۸۰)، چکیده طرح پیشنهادی جنگل کاری عون بن علی
۵. بهشتی روی(۱۳۸۴)، گزارش شماره ۱/۱۶۳۹ مورخ ۸۴/۱۱/۱، سازمان توسعه و عمران عون بن علی و پارک طبیعت

تصویر (۲)- موقعیت و کیفیت محیطی پیرامون بقعه و مسجد و یادمان شهدا در طرح تفرجگاه عینالی

جمع بندی:

یافته‌های این نوشته حکایت بر آن دارد که نقش کارشناسان رسمی در اجرای طرح بزرگ احداث تفرجگاه عینالی تبریز، بسان دیگر طرح‌های بزرگ ملی قابل تقدیر بوده و غیر قابل چشم پوشی است و بی شک، بدون همراهی این جامعه تخصصی، به سرانجام رسیدن طرح به شکل کنونی، غیر محتمل بوده است. نتایج این همراهی و مشارکت را می‌توان در سرفصل‌های زیر بیان نمود:

* نقش اساسی کارشناسان رسمی دادگستری در تعامل حقوقی، تعامل قانونی و مشارکت شهروندی، در اجرای طرح ایجاد تفرجگاه عینالی در کلانشهر تبریز، بسیار اثرگذار بوده است و در احقاق حق و اجرای عدالت، مانع از دست اندازی صاحبان منافع فردی به منافع جمعی جامعه گردیده است.

۱- بررسی و اظهار نظر در خصوص وجود یا عدم وجود آثار احیا با تفسیر عکس‌های هوایی و تشخیص نوعیت زمین

۲- تشخیص سابقه مرتعی بودن یا مزروعی بودن اراضی بسته به موقعیت زمین و یا طبق ادعا و اظهار افراد

۳- تشخیص تغییر کاربری غیر مجاز اراضی کشاورزی که مانع از تداوم تولید و بهره‌برداری و استمرار کشاورزی

۴- رسیدگی به قرارهای کارشناسی درخصوص «تصرف عدوانی» و «تخریب» در اراضی مرتعی ملی

۵- بررسی در مورد چگونگی تخریب و تعیین میزان خسارت وارده به مراتع و عرصه های مرتعی طبیعی

۶- بررسی و اظهار نظر در مورد حدود ثبتی و مشخصات املاک و پلاک‌های ثبتی

* نقش آفرینی کارشناسان رسمی دادگستری، با حضور و بازدید از عرصه‌های محل اجرای طرح و گزارش وضعیت و ایفای نقش چشم بینای قضات در رسیدگی به پرونده‌های تخصصی مرتبط با این طرح بزرگ و به عبارتی اطلاع رسانی مطلوب از طرح و نوعی قضاوت غیر مستقیم در مورد این طرح بزرگ.

* نقش انتقال آگاهی و شناخت (تشخیص کارشناسی) صحیح به قضات رسیدگی کننده، موجب تعامل حقوقی و تعامل قانونی گردیده است. که نقش مهمی در رسیدگی به مشکلات حقوقی طرح تفرجگاه و خصوصاً حل مشکل تعارضات حقوق مالکانه ایفا نموده است.

* نقش آفرینی در رفع معارضین ملکی در مدت زمان مناسب با تسریع در اظهار نظر به موقع کارشناسی و اجتناب و پرهیز از تأثیر پذیری از صاحبان قدرت و ثروت، که سهم مهمی در تسریع حل اختلافات مربوط به طرح و جلوگیری از ایجاد وقفه و توقف عملیات و تسریع در امور و پیشرفت کارها داشته است.

* نقش آفرینی در روشن نمودن ابعاد پیچیده فنی و تخصصی موضوعات این طرح بزرگ ملی، که تنها در توان کارشناسان خبره رسمی است.

* نقش آفرینی در توسعه میزان مشارکت عمومی شهروندان در اجرا طرح با مشارکت و تسهیم کارشناسان رسمی دادگستری در حسنات فریضه اجرای عدالت در طرح بزرگ عام المنفعه که قابل چشم پوشی نیست.

* نقش بی بدیل کارشناسان در شفاف سازی و ابهام زدایی از موانع پیش روی طرح و خصوصاً در پرونده‌های حقوقی و قضایی تصرف غیرقانونی اراضی توانسته است ابهاماتی که در طرح دعاوی معارضین طرح‌ها وجود داشته را زدوده و آسیب زدایی نماید و با افزایش میزان اطمینان سرمایه گذاران به بازگشت منافع، میزان مشارکت و سرمایه گذاری بخش‌های عمومی و خصوصی در طرح را افزایش دهد.

* نقش بی بدیل کارشناسان رسمی دادگستری در همدلی و همیاری با مجریان طرح، که همواره قوت قلبی بوده است، در اجرای طرح.

نتیجه گیری:

در نهایت، با پذیرش این موضوع که موفقیت طرح تفرجگاهی عینالی تبریز، در سه مرحلهٔ طراحی، تصویب و اجرا، هر چند مرهون زحمات و خدمات بسیاری از دست اندرکاران و مشارکت گسترده شهروندان بوده است، لاکن نقش بی نظیر تعداد کثیری از کارشناسان رسمی دادگستری و قضات بصیر سیستم قضایی شهر و استان در فرآیند رسیدگی به دعاوی بزرگی همچون دعاوی مطروحه در خصوص اراضی قطعه جنگل کاری ربع رشیدی، دعاوی مطروحه در خصوص اراضی جنگل کاری ارم و پارک پیوند و نیز دعاوی مربوط به قطعات پارک طبیعت در پلاک آرپادره سی، هیچگاه نباید به ورطه فراموشی سپرده شود.

و در استمرار اقدامات اجرایی طرح می‌بایست با پاسداشت معنوی و قدردانی و بزرگداشت زحمات این عزیزان و دیگر دست اندرکاران ، با توسعه تعامل حقوقی (توسعه تعامل مالکیت خصوصی و منفعت عمومی- رفع معارضین- افزایش میزان توجه به اراضی ملی و وقفی)، توسعه تعامل قانونی (حذف بورکراسی و مقررات دست و پاگیر- اطلاع رسانی از نقاط قوت قوانین- بسترسازی شفافیت بیشتر اقدامات) و توسعه میزان مشارکت عمومی (افزایش حضور مشارکت کنندگان- توانمندسازی شوراها و سازمان‌های مردم نهاد- جلب مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی، بانک‌ها و موسسات مالی و اطلاع رسانی مطلوب) طرح بیمه گردیده و زمینه‌های تکرار این تجربه مثبت در ضلع جنوبی شهر تبریز نیز پی گرفته شود. چرا که بی هیچ شک و تردیدی آینده به سامان شهر تبریز، در گرو تحقق دو تفرجگاه یکپارچه بزرگ در شمال و جنوب شهر و جلوگیری از توسعه پیوسته شهر خواهد بود. به گونه ای که در قرآن کریم در تعریف شهر قرآنی بر آن اشاره رفته است. با این امید.

منابع:

۱. مصحف شریف قرآن کریم، ۱۳۷۰، ترجمه مهدی الهی قمشه ای، انتشارات خورشید، تهران، ایران.

۲. رضی، شریف، ۴۰۰ قمری، نهج البلاغه امام علی علیه السلام، ترجمه محمد دشتی، انتشار ۱۳۹۴، کتاب pdf، ایران.

۳. بهشتی روی، مجید، ۱۳۹۱، تحلیلی بر موقعیت مکانی تفرجگاه‌های شهری در ایران با تاکید بر تفرجگاه‌های شهری تبریز، رساله دکتری، دانشکده علوم محیطی و معماری، دانشگاه تبریز، ایران.

۴. ثقفی اصل، آرش، ۱۳۹۲، ارزیابی و ارائه مدل تحقق پذیری پروژه‌های طراحی شهری در ایران، رساله دکتری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران.

۵. مهندسین مشاور نقش محیط، بی تا، طرح توسعه و عمران(جامع) شهر تبریز، گزارش مطالعات کالبدی مرحله موجود، اداره کل راه و شهرسازی آذربایجان شرقی، تبریز، ایران.

۶. بهشتی روی، مجید، ۱۳۸۰، چکیده طرح پیشنهادی جنگل کاری عون بن علی، اداره کل منابع طبیعی آذربایجان شرقی، تبریز، ایران.

مشکلات فرش در تبریز، پایتخت فرش ایران

وحیده خان پور
کارشناس فرش

از دیرباز فرش و آذربایجان، به ویژه تبریز، نام‌های قرینه اند. «هنر-صنعت» مهم فرش در سرتاسر ایران تولید شده و می‌شود، اما بنا به دلایل موجه و محکم از جمله فعالیت تجار منطقه از دیرباز و سلیقه همه گیر مردمان منطقه آذربایجان در بیشتر هنرها، فرش منطقه توانسته است جایگاه بلندی را در بازارهای جهانی به دست آورد و به همین دلیل علی رغم وضعیت نابسامان تجارت در دهه‌های گذشته، صادرات فرش همچنان یکی از منابع درآمد کلان ارزی است. دلیل دیگری که باعث اهمیت هنر ارزنده فرش می‌شود، اشتغال زایی چشمگیر و پروسه همه گیر آن در تولید است. سر چشمه‌های فرایند تولید فرش از کشاورزی و دامداری آغاز شده و در حوزه‌های متفاوتی از جمله تولید مواد اولیه، رنگرزی، طراحی، ساخت ابزار و دستگاه ها، بافت و پس از آن مراحل تکمیلی از جمله شست و شو و کارهای متعدد در حوزه روفه گری تداوم می‌یابد.

با توجه به سوابق علمی، تجارب عملی اینجانب به عنوان کارشناس رسمی در رشته فرش و شناخت وآشنایی ام به طراحی، بافت و تولید و بازاریابی آن، سر فصل مشکلاتی را که این «هنر-صنعت» را تهدید می‌کند، در زیر می‌آورم:

۱- عدم اطلاع و اشراف طراحان فرش از نیازها و پسندهای جهانی

۲- مشکلات سلیقه ای و مالی موجود میان تولید کننده و بافنده که باعث کم رنگ شدن نقش و از میان رفتن قشر تولید کننده و فعال شدن واسطه‌ها و دلالان در صنعت فرش شده و همین امر نابسامانی‌های عمدی و غیرعمدی در زمینه تولید را فراهم آورده است.

۳- استفاده از مواد اولیه نامرغوب در تولید

۴- رنگرزی غیرعلمی و در نتیجه تولید محصول ناکارآمد

۵-عملکرد غیرحرفه ای قالیشویی‌ها در نتیجه مدیریت سنتی و استفاده از مواد شیمیایی غیراستاندارد در شستشوی فرش که باعث لطمه دیدن فرش پس از تولید می‌گردد.

۶-رکود بازارهای جهانی این صنعت در دهه‌های اخیر به همراه تحمیل تحریم‌های بین المللی به کشورمان که باعث بهتر شدن شرایط صادرات برای رقبای فرش ایران (ترکیه – هندوستان – پاکستان – چین و ...) و افت فروش و صادرات برای کشور ما گردیده است.

از مشکلات و شکوائیه هایی که من در طول ده سال سابقه کاری با آنها مواجه بوده ام، بیشترین آن در زمینه رنگرزی و مشخص شدن اشتباه و خطای رنگرز در اثر شست و شویی نامناسب در قالیشویی بوده است که این موضوع، بزرگترین معضل قالیشویی‌ها به حساب می‌آید. شکایات در مورد قیمت فرش‌ها و ارائه جنس نامرغوب نسبت به قیمت و فاکتور فروش، در رتبه بعدی مشکلات قرار دارد. بقیه شکایات در زمینه غلط بافی، عدم تحویل کار توسط بافنده در زمان تعیین شده در قرارداد، عدم پرداخت حق الزحمه بافنده توسط کارفرما و ... بوده است. خالی از لطف نیست اینجا اشاره کنم کم دغدغه ترین پرونده‌های ارجایی به کارشناس رسمی فرش شاید مربوط به توقیف اموال و ارزیابی باشد.

در پایان باتوجه به مشکلاتی که ذکر شد و به عنوان کارشناس این حوزه معتقدم تنها یک نهاد با بدنه کارشناسی که خود در زمینه برنامه ریزی و تولید فرش فعال باشد و بتواند پژوهش‌های علمی را مطابق دانش روز انجام دهد، قادر خواهد بود متولی واقعی صنعت فرش باشد و از پس بحران‌های پیش روی آن برآید. در غیر این صورت ناکارآمدی جاری متولیان صنعت فرش در وزارت صنعت، معدن و تجارت آن را رو به افول و نابودی خواهد برد.

هـــارپ امکان ایجاد زلزله مصنوعی را ندارد

● پرفسور علی نیری
دانشمند فیزیک دانشگاه کالیفرنیا

تنظیم: مهندس محمدرضا سلیمان فام
کارشناس امور ساختمان

روس‌ها به شایعه هارپ دامن زدند

نیمه ژانویه سال ۲۰۱۰ که زلزله‌ای با قدرت هفت ریشتر جنوب پورتو پرنس پایتخت کشور هائیتی را لرزاند و با ۳۰۰ هزار کشته، مرگ‌آورترین زلزله تاریخ مدرن بشریت نام گرفت، هوگو چاوز رهبر ونزوئلا در واکنشی جنجالی، ایالات متحده را متهم کرد که دارد ادای «خداوند» را در می‌آورد. او گفت: «آمریکایی‌ها دارند «خدا بازی» در می‌آورند و این بار هائیتی قربانی زلزله ویرانگری شده است.» اشاره هوگو چاوز به احتمالات شایعه آلودی بود که زلزله هائیتی را محصول آزمایش‌های آمریکا در حوزه پروژه هارپ می‌دانست. اما این همه ماجرا نبود و بعد از آن هر بار حادثه‌ای ویرانگر در جایی از جهان رخ داده، این شایعه شبه علمی میان مردم دست به دست شده است. در زلزله ۷/۳ ریشتری کرمانشاه نیز شایعه مشکوک بودن زلزله مطرح شد. اگر چه کسی به آن وقتی ننهاد، بررسی شایعه‌ها پیرامون زلزله از منظر علم به خصوص علم فیزیک و اینکه چرا شایعه‌سازان سعی می‌کنند از تئوری‌های علمی برای پیشبرد هدف‌های خود بهره ببرند، سبب شد با پروفسور علی نیری، دانشمند و فیزیکدان ایرانی مقیم آمریکا و استادیار فیزیک در دانشگاه چپمن کالیفرنیا، گفتوگو کنیم. پروفسور نیری در بین سال‌های ۲۰۰۴-۲۰۰۲ به عنوان پژوهشگر و استادیار مدعی در مرکز نظریات بنیادین (IFT) در دانشگاه فلوریدا کار کرده است. پس از آن، تا سپتامبر سال ۲۰۰۷ به عنوان عضو هیأت علمی در گروه فیزیک انرژی‌های بالا در دانشکده فیزیک دانشگاه هاروارد مشغول به پژوهش و تدریس بوده است. در حال حاضر، دکتر نیری عضو مرکز تحقیقات فیزیک نظری کاولی در دانشگاه کالیفرنیا در سانتا باربارا و استادیار فیزیک در دانشگاه چپمن و گروه فیزیک انرژی‌های بالا و کیهان شناخت دانشکده فیزیک و اخترشناسی دانشگاه کالیفرنیا در اروایِن است.

چرا معمولا بعد از حوادثی مثل زلزله شایعه آزمایش‌هایی مانند هارپ مطرح می‌شود؟ ریشه این اتفاق کجاست و از نظر فیزیکی چه تناسبی بین وقوع زلزله با چنین آزمایش‌هایی وجود دارد؟

باید ببینیم این شایعات در چه کشورهایی مطرح می‌شود. عموماً در کشورهایی که نتوانستند فکر مناسب، راهکار و چاره درستی برای مقاوم‌سازی ساختارهایشان بیندیشند، این نوع شایعات زیاد در می‌گیرد. اما با توجه به تحقیقاتی که بنده در این زمینه انجام داده‌ام می‌توانم با اطمینان بالایی بگویم که نخستین بار شایعه هارپ در ارتباط با زلزله هائیتی که آن هم کشوری فقیر و از نظر تکنولوژی بسیار پایین بود مطرح شد و آقای هوگو چاوز رئیس‌جمهور وقت ونزوئلا این مسئله را مطرح کردند که پیش از آن هم توسط افراد دیگر مطرح شده بود که هارپ چنین قدرتی دارد، اما به طور مشخص به زلزله‌ای وابسته نشده بود. به هر حال پرسشی که اینجا مطرح است این است که چرا این تکنولوژی در ژاپن استفاده می‌شود، اما حرف و حدیثی در آن نیست. قصد دارم بگویم چرا در کشورهای پیشرفته که مقاوم‌سازی شده‌اند یا کشوری مانند ژاپن که هر روز در آن زلزله می‌آید و بعضی اوقات زلزله‌هایی به بزرگی ۶ و یا بالاتر در مقیاس ریشتر چطور آنجا این تکنولوژی کار نمی‌کند و آنجا مسائل و همه چیز زمینی است. به نظر من بخشی از این مسئله برمی‌گردد به اینکه بخواهیم هر مشکلی که در جامعه خودمان وجود دارد و به علت بحران سوء مدیریت و عدم مدیریت نتوانستیم از پس آن بربیاییم را با توهم تئوری‌های توطئه حل کنیم و به جای حل مسئله سعی کنیم صورت مسئله را پاک کنیم و صورت مسئله جدیدی بدهیم و خودمان هم پاسخ صورت مسئله‌ای را که دادیم از قبل می‌دانیم و به این ترتیب بتوانیم فراری رو به جلو انجام دهیم.

اساساً هارپ چیست و آیا کشورهایی مثل ایران به چنین تکنولوژی یا تکنیکی دست پیدا کرده‌اند؟

تکنولوژی هارپ خیلی تکنولوژی سختی نیست. اما نمی‌دانم ایران به آن دست پیدا کرده یا خیر. علت اینکه آمریکایی‌ها این تکنولوژی را به آلاسکا بردند این است که آلاسکا بسیار به قطب شمال نزدیک است و آنجا می‌توان شفق‌های قطبی را دید. ذرات باردار الکتریکی‌ای که به دام میدان مغناطیسی زمین می‌افتند به نزدیک قطب که می‌رسند حرکت نوسانی انجام می‌دهند. این حرکت شتاب‌دار ذرات الکتریکی سبب تابش امواج الکترو مغناطیسی می‌شود که پس از آن نورهای بسیار زیبای سبز، آبی و بنفش را می‌توانید ببینید. نزدیک بودن این به قطب سبب می‌شود که بتوانند بررسی‌های بهتری نسبت به تأثیرات امواج الکترومغناطیسی در یون‌کره انجام دهند. ساختار هارپ همان‌طور که گفتم شامل فرستنده‌های رادیویی بسیار بسیار قوی است. در ضمن، روس‌ها هم به این ادعا که هارپ وسیله‌ای نظامی‌ست دامن زدند. دلیل این است که روس‌ها به خوبی آگاهند که چرا آمریکایی‌ها دارند تلاش می‌کنند فیزیک یون‌کره را بفهمند. این یک جنگ الکترونیکی برای منحرف کردن موشک‌هایی خواهد بود که از کشوری متخاصم به آمریکا فرستاده شود یا هر کشور دیگری که قصد استفاده از این تکنولوژی را داشته باشد. فعلا حتی به آن مرحله هم نرسیده‌اند. نیروی هوایی آمریکا از سرمایه‌گذاری مجدد در این پروژه منصرف شده است. بنابراین، یا به نتایج لازم رسیده‌اند یا فکر می‌کنند آنچنان که باید و شاید این پروژه برای آن‌ها کاربردی نداشته است. به هر حال روس‌ها تمایل داشتند از آمریکایی‌ها عقب نیفتند و به این شایعات دامن زدند که هارپ یک پروژه علمی نیست بلکه سلاح کشتارجمعی‌ست. کسانی که سعی می‌کنند به این شایعات بپردازند کاش بتوانند اصل ماجرا را بفهمند. باز هم تکرار می‌کنم که «کنترل جنگ‌های الکترونیکی» یک مسئله واقعی‌ست، اما اینکه بخواهد زلزله مصنوعی ایجاد کند و شرایط اقلیمی را تغییر دهد یا افکار و اذهان را کنترل کند اساساً غیرعلمی و شبه‌علمی است.

چرا شایعه‌سازان سعی می‌کنند از تئوری‌های علمی برای پیشبرد هدف‌های خود بهره ببرند؟

سؤال بسیار خوبی است. زیرا هرچه بشر از نظر فکری بالغ‌تر و بزرگسال‌تر شود متوجه می‌شود که در نگرش و رهیافت علمی اصالتی وجود دارد که در باقی بینش‌ها و نگرش‌ها موجود نیست. به این دلیل است که حتی کسانی که ضد علم هستند و شبه‌علمی حرف می‌زنند در نهایت تلاششان این است که برای گفته‌های خود مصداق علمی بیاورند. زیرا می‌دانند وقتی پشت چیزی علم باشد مردم باور می‌کنند. به همین دلیل پس از هر زلزله‌ای می‌بینید که چنین شایعاتی صورت می‌گیرد، برای اینکه بخواهند توصیف کنند ما درست می‌گوییم و علم هم این را تأیید می‌کند، اما چیزی به غیر از مسائل شبه‌علمی نیست؛ پس این بهره‌برداری و سوءاستفاده از علم برای رسیدن به مقاصد خودمان است و اینجاست که باید سطح آگاهی مردم

را بالا ببریم و به آن‌ها بگوییم که چگونه بین علم و شبه‌علم تفاوت قائل شوند و بهترین کار برای این مسئله روش‌های علمی‌ست. روش علمی بهترین سنجش برای تشخیص سره از ناسره است و برای تشخیص علم از غیرعلم است.

زلزله از نظر علمی، به‌خصوص از نظر علم فیزیک، چطور می‌تواند تعریف شود که برای مردم هم قابل فهم باشد؟

زلزله از لحاظ زمین‌شناختی محصول حرکت صفحات بزرگ تکتونیکی زمین است. زمین که بخشی از منظومه خورشیدی ماست در زمان تشکیل به حالت مذاب بوده و بعد که آرام‌آرام دمای آن کمتر شده است به حالت سنگی و صخره‌ای درآمده است و این صفحات که قاره‌ها را تشکیل داده‌اند بسیار بسیار بزرگ هستند و انرژی بسیار زیادی برای حرکت دادن این صفحات لازم است. در بین صفحات گسل‌هایی وجود دارد که هنگام حرکت صفحات گسل‌های فعال سبب می‌شود لرزشی در زمین رخ داد که به صورت امواج مختلف، امواج اولیه و امواج ثانویه می‌توانند در سطح زمین حس شوند. بنابراین، چندین نوع موج داریم که این امواج به شکل سطحی می‌توانند بسیار مخرب باشند. سه موج وجود دارد که در امواج زلزله تولید می‌شود. در زلزله انرژی زیادی به طور ناگهانی آزاد می‌شود؛ از این جهت بسیار شبیه به یک انفجار است. تعریف فیزیکی انفجار یعنی آزاد شدن انرژی زیادی را در زمانی کوتاه شاهد باشیم. معمولا در انگلیسی به مرکز زلزله Epicenter می‌گویند و از این جهت ما می‌توانیم با روش‌های متفاوت کنونی تعیین کنیم که مرکز زلزله در چه عمقی بوده است. متأسفانه برخی از دوستان توجه ندارند که انرژی عظیم رها شده از زلزله بسیار بسیار بیشتر از انرژی‌ای است که در بمب‌های اتمی وجود دارد.

بهتر است این روند را با چند مثال عنوان کنم، زیرا تقریبا از زلزله طبس به این طرف هر وقت زلزله آمده است سعی کرده‌ایم به جای اینکه به مسائل زمین‌شناختی و ناآگاهی خودمان به ساخت سازه‌های مقاوم در برابر زلزله بپردازیم آن را گردن عاملی به غیر از مسائل زمین‌شناختی و علمی بیندازیم. حتی در زلزله بم اشاره شد که آزمایش‌ها یا انفجارات اتمی ممکن است که سبب این زلزله شده باشند. در سال ۱۹۳۵ بود که چارلز ریکتر، یا طوری که در فارسی معروف است ریشتر، روشی را پیدا کرد تا بتوانیم انرژی بسیار عظیمی که به دلیل حرکات صفحات تکتونیکی در زمین رها می‌شود را اندازه‌گیری کنیم. جالب است بدانید که در ابتدا واحد اندازه‌گیری را ریشتر اعلام کرد که اندازه محلی است، اما بعدا این مقیاس به نام ریشتر یا ریکتر شناخته شد. اگر زلزله‌ای حدود مقیاس ریشتر ۶ باشد انرژی‌اش حدودا معادل با یک میلیون تُن TNT است که تقریبا برابر با بزرگ‌ترین بمب هسته‌ای است که ساخته شده و می‌توان از آن استفاده کرد، اما چون مقیاس ریشتر لوگاریتمیک است وقتی شما از ۶ به ۷ می‌رسید و زلزله‌ای که اخیرا در مرز بین ایران و عراق رخ داد و بنا به گفته سازمان زمین‌شناسی آمریکا مرکز آن در حلبچه عراق بود ۱۰ تا ۳۰ بار بزرگ‌تر از انرژی است که در مورد زلزله ۶ ریشتری استفاده شده است. سؤال واضح این است که بشر توانسته کدام سلاح هسته‌ای یا غیرهسته‌ای را بسازد که چنین انرژی عظیمی تولید کند. بنابراین این تا حدی ناشی از عدم شناخت کافی ما در رابطه با مسائل زمین‌شناختی است.

هارپ چطور و چرا برای مردم کشورهایی مثل ما مهم شده است؟ چطور می‌توان به وسیله داده‌های علمی با پدیده‌هایی مثل شایعه آزمایش هارپ مقابله کرد؟

متأسفانه اولین بار در کشورهای اسلامی این شایعه توسط دکتر عطارالرحمان که ریاست بخش علمی سازمان کنفرانس اسلامی را دارند در سال ۲۰۱۰ مطرح شد و بسیار در جهان اسلام این مسئله هوادار پیدا کرد، البته ایشان هم متأثر از نویسنده‌ای آمریکایی بود که ایشان هم با نوشتن کتابی در این زمینه اعتقاد داشتند که هارپ پروژه‌ای علمی نیست بلکه وسیله‌ای است برای کشتار جمعی. در صورتی که باید دید هارپ چیست؛ HAARP مخفف کلماتی است که به معنای پروژه تحقیقاتی یا پژوهشی در زمینه یون‌کره یا شفق‌های فعال با فرکانس بالاست، مخفف High Frequency Active Auroral است که H از High Frequency می‌آید، Active به معنای فعال و Auroral به معنای شفق قطبی که به علت ضرات باردار الکتریکی برآمده از بادهای خورشیدی است و نهایتا Research project که A اول از Active به معنای فعال آمده است و A دوم از Auroral به معنای شفق که به دلیل وجود میدان مغناطیسی و یون‌کره زمین است و R از Research به معنای پژوهش آمده است و نهایتا P از project به معنای پروژه آمده است. این پروژه کاملا علمی بوده و این شایعات به این دلیل است که در این پروژه علمی نیروی هوایی آمریکا، نیروی دریایی ایالات متحده و بخش پژوهشی وزارت دفاع آمریکا سرمایه‌گذاری کرده بودند. معمولا هر پروژه‌ای که ارگان‌های نظامی در آن دخالت داشته باشند شایعات زیادی پشت آن صورت می‌گیرد. به هر حال باید این را گفت که در سال ۲۰۱۴ نیروی هوایی آمریکا گفت که علاقه‌ای ندارد در این زمینه تحقیق کند. اساسا این تحقیقات قرار بوده که برای بررسی فیزیک یون‌کره انجام گیرد. علت دخالت سازمان‌ها این بوده است که با بررسی فیزیک یون‌کره، قصد اولیه این بوده است که ببینند به چه ترتیب می‌توانند سیستم‌های الکترونیکی دشمن را از طریق فرستادن امواج رادیویی با فرکانس بالا کور کنند یا سپر دفاعی الکترونیکی ایجاد کنند.

آیا اساسا هارپ امکان تولید زلزله‌های بزرگ را دارد؟ بعضی از مردم می‌گویند نوری در کرمانشاه دیده‌اند و این شایعه با کمک برخی رسانه‌ها تقویت شد.

هارپ و هزاران هزار برابر قوی‌تر از هارپ امکان به وجود آوردن زلزله‌های مصنوعی را ندارند. اینکه تغییرات اقلیمی چه تأثیری دارند؛ تمام چیزی که شرایط آب‌وهوایی ما را تعیین می‌کند در دو لایه تحتانی یا زیرین اتمسفر است، استراتوسفیر و تراپوسفیر دو لایه‌ای هستند که بسیار بسیار پایین‌تر از لایه یون‌کره هستند و امواج الکترومغناطیسی اساسا نمی‌توانند تأثیری روی این دو لایه داشته باشد، پس این هم باز ناشی از ناآگاهی است، برای من عکس‌هایی فرستاده شده که نور قبل از زلزله را دیده‌اند و این نشان‌دهنده هارپ است، اولا این عکس‌ها توسط هیچ آدم متخصصی گرفته نشده است و نمی‌توان صحت یا عدم صحت آن را تأیید کرد، اما چیزی که به EQL یا Earth Quiet Light (نور زمین لرزه) مشهور است تا به الان به لحاظ علمی رد شده و مقوله‌ای شبه‌علمی است که باز هم باید به این مسئله توجه داشت. بنابراین به طور کلی قصد دارم بگویم هارپ و یا حتی سلاح‌های اتمی ما امکان به وجود آوردن زلزله‌ای با این قدرت را ندارند، اما اگر شما گسل‌های فعالی دارید طبیعتا اولا در آن عمق نمی‌توانیم چنین انفجارهایی را انجام دهیم، انفجارهای اتمی بسیار بسیار نزدیک سطح زمین است.

چرا شخصیت‌های علمی و دانشمندان از شبکه‌های اجتماعی دوری می‌کنند و در دسترس نیستند تا به مردم توضیحات کافی بدهند و از پریشانی ذهن‌ها در مواقع بحرانی جلوگیری کنند؟

یک دلیل این است که وقت چنین کارهایی را ندارند، اما یک بدی هم دارد. در ابتدای قرن بیستم دانشمندان چهره‌های شناخته‌شده و سلبریتی‌های جامعه بودند. این روزها دانشمندان از توده مردم فاصله گرفته‌اند، البته قصد ندارم وارد دلایل بشوم؛ زیرا آن بحث مفصل دیگری‌ست، اما این فاصله گرفتن و عدم ارتباط مستقیم دانشمندان با جامعه سبب شده است قرن بیست‌ویکم که قرنی‌ست که بیشترین پیشرفت‌های علمی در آن صورت گرفته است... ما در ۴۰ سال آینده آنچنان در علم و فناوری پیشرفت خواهیم کرد که برابر است با کل پیشرفت‌های علمی و تکنولوژیکی بشر از زمانی که تاریخ ثبت شده داشته است. با این همه پیشرفت می‌بینیم که جهان امروز بیش از هر زمان دیگری به سمت شبه‌علم رفته است. یک دلیل می‌تواند عدم ارتباط دانشمندان با جامعه باشد که در مورد فرهنگ ما این عدم ارتباط بسیار بسیار بیشتر از فرهنگ‌های دیگر مثلا در آمریکا یا اروپای غربی است. شما آنجا می‌بینید که میزان دانش‌گستری، ترویج علم، ارتباط با دانشمندان و سخنرانی‌های عامه‌فهمی که توسط دانشمندان برای جامعه می‌شود چقدر زیاد است. در ایران بنا به دلایل بسیار زیادی که از حوصله این مصاحبه خارج است دانشمندان از ارتباط مستقیم با مردم ــ به غیر از چند نمونه خاص ــ دوری می‌کنند.

چه نهادهایی باید درباره این مسئله حرف بزنند ؟

به نظر من قطعا اولین نهادهایی که باید مورد استناد قرار گیرند نهادهای علمی هستند. سازمان ژئوفیزیک دانشگاه تهران، دانشکده‌های زمین‌شناسی، زمین‌شناسان، در وهله دوم فیزیک‌دانان، مهندسی سازه و متخصصین این رشته. اما ما می‌بینیم که مرجع مردم اکنون رسانه‌ها هستند که با عرض معذرت رسانه‌ها در کل دنیا ــ منظورم رسانه خاصی نیست ــ یکی از بازوهای بسیار بزرگ ترویج شبه‌علم، ضدعلم و خرافه شده‌اند و در سراسر دنیا به این صورت است، حتی در آمریکایی که من حضور دارم. بنابراین باید دید چند تا از رسانه‌ها تلاش می‌کنند که با متخصصان این رشته‌ها تماس برقرار کنند و نه با یک نفر بلکه با چندین نفر که شاید نظرات متفاوت بیان شود. عموما سعی می‌کنند شایعات را منعکس کنند و ما الان در قرنی به سر می‌بریم که با بی‌سوادان و بدسوادان تحصیلکرده سروکار داریم و این می‌تواند خطر بسیار بزرگی برای تمام جوامع ازجمله جامعه ما، در ایران، باشد.

اگر ایران به قانون WTO بپیوندد، مشکلات شکل گرفته در حوزه روزنامه نگاری در ایران چه خواهد بود؟

محمد فرج پور باسمنجی
(دانشجوی دکترای ارتباطات،
کارشناس رسمی دادگستری در امور خبرنگاری)

چکیده:
جهان پس از پایان جنگ سرد با تحولات مهمی روبرو بوده است که یکی از مهمترین آنها، تغییرات حاصل در تجارت بین المللی است. بخش اعظم این تغییرات حاصل تقویت موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت (گات) است که در سال ۱۹۴۷ بین ۲۴ کشور منعقد شد. اما در سال ۱۹۹۴ و در پایان مذاکرات دور اروگوئه، سازمان تجارت جهانی(WTO) تشکیل و گات(GATT) بعنوان یکی از موافقتنامه های این سازمان تعیین شد. در حال حاضر ۱۳۴ کشور عضو این سازمان می باشند که تقریبا ۹۴ درصد تجارت بین المللی را در اختیار دارند. تجارت در اقتصاد پیچیده جهان امروز، تجارتی در شرایط مساوی و در عرصه رقابت کامل نیست و سازمان تجارت جهانی با اصول متعددش بر پیکره اقتصاد جهانی تاثیر بسزایی دارد. طی شصت سال گذشته جهان شاهد رشدی چشمگیر در تجارت جهانی بوده است، در این راستا تعهدات مربوط به حمایت از منافع معنوی و مادی ناشی از هر نوع محصول علمی، ادبی و هنری برای پدیدآورنده (ذینفع) از دغدغه های کشورها است که کنوانسیونهای مختلف در این رابطه منعقد کرده اند که در ماده ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده ۳۵ میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی مورد اشاره واقع شده است.
در همین راستا ، مطبوعات و رسانه‌ها نیز بواسطه جهانی شدن حاصل از پیوستن به این سازمان ، عموما دچار تحولات ، تغییر در ساختارها و پیچیدگی های جدیدی میشوند .
در این مقاله سعی شده است با نگاهی مفهومی به قوانین و شرایط پیش و پس از پیوستن به سازمان تجارت جهانی و سپس بررسی تاثیرات جهانی شدن بر رسانه‌ها و مطبوعات ، چشم اندازی روشن از وضعیت این عناصر در آینده داشته باشیم .
کلمات کلیدی : ارتباطات ، رسانه ، مطبوعات ، جهانی شدن ، سازمان تجارت جهانی
- World Trade Organization
- General Agreement on Tariffs and Trade

مقدمه

جهان امروز در تلاطم و تغییرات وسیعی است. هر روز انسان با ابتکارات، اختراعات، و تحولات جدید در همه امور مواجه است. عصر رسانه ای یا عصر ارتباطات در این مقوله میگنجد و در واقع تولد انسان رسانه اساسا در قرن بیستم شکل گرفت و امروز رسانه‌ها جزو لاینفک جامعه ما شده اند و ما جهان را از طریق رسانه‌ها می بینیم و جهان بدون رسانه امروز امکان پذیر نیست.

وقتی گیدنز انفجار زمان را مطرح کرد گفت: «انسان بدون محدودیت زمانی می تواند صدا و تصویرش را به سراسر جهان مخابره کند» و اکنون نیز تز تعبیر امتداد حواس مارشال مک لوهان نیز جامه عمل پوشیده و علاوه بر دهکده جهانی آن امروز در عصر رسانه‌ها گوش و چشم انسان نیز چنان امتداد یافته است که بقول مارشال مک لوهان، دورترین اتفاقات جهان را با کمک رسانه‌ها می بینند و یا صداهای هزاران کیلومتر دور را می شنود. واقعیت این است که در عصر فضای مجازی، امروز رسانه‌ها علاوه بر اینکه قدرت نرم را تشکیل داده اند به یک قدرت جهانی تبدیل شده اند و هرگونه توسعه و تحول بدون استمداد از رسانه میسر نیست.

امروز تغییرات در جوامعی که از نظر تکنولوژی پیشرفته اند آنچنان سریع و جدی ست که حقیقت دیروز به افسانه ی امروز تبدیل می شود و ماهرترین و هوشمندترین افراد جامعه اعتراض می کنند که هماهنگ شدن با طوفان دانش و رسانه بسیار دشوار شده است. طلیعه ای از تمدن جهانی را رسانه‌ها شکل داده اند و بشریت با جهشی کوانتومی با عمیق ترین خیزش اجتماعی و خلاقانه ترین نوسازی مواجه شده است به قول تافلر، موج سوم نیز شکل گرفته و جهان در هزاره ی سوم تغییرات بنیادین را متحمل خواهد شد. یکی از مهم ترین مسایلی که امروز جهان را با خود مواجه می کند ((WTO)) همان بحث اقتصاد است. جهانی شدن، اقتصاد را نیز وارد یک مرحله جدیدی کرده است که با کمک بانک جهانی و حمایت سازمان های بین المللی پولی و اقتصادی و بخشی از بدنه سازمان ملل شکل گرفت امروز ۹۴ درصد تجارت و داد و ستد بین المللی را زیر قوانین خود درآورده است و متاسفانه هنوز کشور ایران بدلایل مختلفی به این سازمان جهانی نپیوسته است. اگر ایران در سال های آتی به سازمان جهانی WTO بپیوندد در حوزه رسانه‌ها نیز باید تحول شگرفتی صورت گیرد ولی متاسفانه هنوز ما توان ایجاد رسانه های بین المللی را نداریم و ما بهتر می دانیم که حضور در عرصه ی رسانه ای جهان متد و شگردهای خاص و حرفه ای را می طلبد. کارشناسان رسانه می گویند اگر ایران به WTO بپیوندد رسانه‌ها باید ظرفیت حضور ایران در مجامع بین المللی اقتصادی را پوشش دهند و با انتشار گزارش های جهانی، رهیافت‌ها و تجارب کشورهای موفق در این حوزه را به داخل کشور منتقل کنند. همانقدر که اقتصاد ایران شکننده است، رسانه های کشور ما نیز شکننده اند و پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی می طلبد که ما دارای سازمان های قدرتمند رسانه ای در جهان باشیم که از یکسو نیاز است که رسانه های سنتی تقویت شوند و رسانه های جدید که بتوانند با دیجیتالی شدن اطلاعات واقعیت های مجازی را منتقل کنند شکل گیرند.

انتشار نشریات به زبان های بین المللی، ارتباط گسترده با مجامع رسانه ای معتبر منطقه ای، برگزاری کارگاه های تخصصی در حوزه روزنامه نگاری بین الملل، تربیت روزنامه نگاران و خبرنگاران در اشل های جهانی، حمایت از شکل گیری روزنامه نگاری اقتصادی و توجه جدی به توسعه از جمله مواردی ست که باید سازمان های رسانه ای ما موارد مذکور را مد نظر قرار دهند.

به هرحال چه بخواهیم، چه نخواهیم، ما در آینده ای نچندان دور به WTO می پیوندیم و علاوه بر حمایت های دولتی و ملی، دانشگاه‌ها بویژه دانشکده های علوم ارتباطات و روزنامه نگاری، موظفند در این فرایند با اتخاذ برنامه های کارشناسی خود را با جهانی شدن وفق دهند و در این راستا سرمایه گذاری های کلان دولتی و خصوصی در حوزه سخت افزاری و نرم افزاری رسانه‌ها بیش از پیش مهم بنظر می رسد. در این راستا باید بدانیم جهانی شدن بدون در نظر گرفتن نقش ارتباطات مخابراتی و ماهواره ای امکان پذیر نیست و بدون شک دسترسی به تمام سرویس های مخابراتی ابزاری مهم برای توسعه اقتصادی و شرکت های محلی، منطقه ای و فرامنطقه ای است.

جهانی شدن فناوری های مخابراتی و ارتباطی می طلبد که به گسترش سرویس های مخابراتی توجه خاصی شود و فناوری مخابرات و ارتباطات، ماهواره، تلوزیون، رادیو، نمابر، ویدئو، دیسکت، تلفن های همراه و تصویری، همه و همه می تواند به شاهراه های اطلاعاتی کمک شایانی نمایند.

پیوستن ایران به WTO علاوه بر اینکه دسترسی به انواع دموکراسی‌ها را آسان می کند، بلکه دموکراسی مشارکتی را نیز فعال خواهد کرد و علاوه بر شکل گیری دموکراسی صنفی و تسهیمی، دموکراسی دیجیتالی را نیز شکل خواهد داد و کارشناسان می گویند در دموکراسی دیجیتال مساله این است که کار بست های تازه فناوری اطلاعات و ارتباطات خواه هدف آن‌ها ارتقای دموکراسی باشد و خواه نباشد، به تعامل دیالکتیکی میان فناوری و جامعه خواهد انجامید و در این زمینه فناوری های اطلاعاتی و رسانه ای خواهند توانست مشارکت آزاد و برابر شهروندان را در تصمیم سازی جمعی درباره ی موضوعات مختلف حقوق بشر و یا جامعه مدنی مدد رسانند. این واقعیت است که دموکراسی حلقه ارتباطات و اطلاعات را می تواند به دسترسی آزادانه شهروندان به اطلاعاتی که در اختیار دولت است تحقق سازد و در واقع پهناوری دموکراسی بسیار وسیع خواهد بود. در این راستا تکنولوژی اطلاعات که به مجموعه ی وسایل، تجهیزات و نرم افزارهایی اطلاق می شود که بستر اولیه تولید، توزیع و اثر بخشی انواع اطلاعات است مارا وارد جهانی تازه می کند که در آن رقمی شدن اطلاعات و واقعیت های مجازی با تحولات وسیعی مواجه خواهند شد و در این زمینه نرم افزارهای ارتباطی، پایگاه های اطلاعاتی، شبیه سازی، هوش مصنوعی و در یک کلام دیجیتالی شدن اطلاعات را شاهد خواهیم بود و دیجیتالی شدن اطلاعات در واقعیت مجازی از لحاظ جامعه شناختی زندگی حرفه ای، خصوصی و جمعی را نیز تحت سیطره خود می آورد.

پدیده جهانی شدن بویژه از منظر حوزه های ارتباطات و اطلاعات در خور توجه است و شبکه ارتباطی سازمان دهی جهانی را بدنبال می آورد و جهانی شدن که مبتنی بر جریان آزاد و مبادله اندیشه‌ها و عقاید و وسایل است می تواند به پیوستگی متقابل و جهانی اقتصادها و جوامع تاثیر گذارد. توسعه تکنولوژی اطلاعاتی که امروز در جهان با آن مواجه هستیم زیربنای اصلی شبکه های اطلاعاتی در مقیاس جهانی را بوجود آورده است که زبان انگلیسی جزو مقوله های لاینفک آن است و بنظر می رسد جهانی شدن فرهنگ و تولید هر نوع محصول فرهنگی یا صنایع فرهنگی می تواند با تولید به زبان انگلیسی همه جهان را تحت سیطره ی خود در آورد.

با این وصف در شاهراه های اطلاعاتی ارتباطات، فرهنگ، اقتصاد و سیاست نیز کاملاً عجین شده است و ایرانی که به WTO می پیوندد باید از هم اکنون در زیر ساخت های اطلاعاتی و رسانه ای سرمایه گذاری های کلانی را اختصاص دهد تا وقتی به این سازمان جهانی پیوستیم از آسیب های احتمالی فرهنگ و رسانه ای تا حدی در امان مانیم و بتوانیم حضور خود را در عرصه های جهانی تقویت کنیم.

سازمان تجارت جهانی

سازمان تجارت جهانی از مهمترین و مطرح ترین سازمان های بین المللی با ماهیت اقتصادی می باشد. که در ابتدا به شکل یک سازمان غیر رسمی در جریان جنگ جهانی دوم به دنبال نشست برتون وودز پدید آمد، و تحت موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت گات شکل گرفت. این موافقتنامه

حاصل یک دوره مذاکراتی بود به طوری که در سال ۱۳۳۳ در مذاکرات دور اروگوئه تجارت خدمات و حقوق مالکیت معنوی به این موافقتنامه افزوده شد. بنابراین برای رسیدن به اهداف جهانی شدن، که همان آزادی و صلح و امنیت می باشد ناگزیر هستیم، از پرداختن به مسائل حقوقی سازمان تجارت جهانی علی الخصوص حقوق مالکیت معنوی که پاسخی جهت دغدغه های اساسی در بستر فعالیت های و

مرکز تجارت جهانی تبریز

مطالعات حقوق بین الملل است.

اگر بخواهیم موضوع سازمان تجارت جهانی علی الخصوص موافقتنامه حقوق مالکیت معنوی را بررسی نماییم، به ناگزیر می بایست به سیر روند شکل گیری نظرات مربوط به تجارت بین الملل پرداخت و ریشه های سازمان تجارت جهانی را می بایست در نظریات مکاتب یونان باستان و دانشمندانی نظیر افلاطون و ارسطو جستجو کرد که این نظریات تاکنون نیز ادامه داشته است. و لکن چون موضوع ما مربوط به حقوق معاصر است با در نظر گرفتن پیشینه این نظریات به بررسی روند شکل گیری آن در حقوق معاصر پرداخته می شود. در واقع از قرن ۳۶ میلادی اروپاییان با تاسیس مستعمره به دنبال ایجاد حقوق استعماری در بازار خارجی بودند، میخواستند در این بازارها مواد خام ارزان تهیه و تولیدات خود را بفروشند. بنابراین لزوم افزایش روابط تجاری بوجود آمد. که بر اساس آن نظریاتی در رابطه به تجارت بین الملل معاصر شکل گرفت که به بررسی و تبیین آنها خواهیم پرداخت.

علاوه به ارائه نظریات در رابطه تجارت بین الملل با توجه به بروز بحران های مختلف نظیر جنگ جهانی بین کشورهای مختلف لزوم همگرایی و انسجام کشورها و نزدیک کردن روابطشان الزامی به نظر می رسد.

بنابراین دولتها تصمیم به تنظیم قواعد اقتصادی خود در راستای حقوق بین المللی اقتصادی می نمایند که از حاکمیت مطلق خود بکاهند، تابه حقوق دیگر دولتها خدشه ای وارد نکند. بنابراین سازمان هایی برای تنظیم ضوابط اقتصادی بوجود آمد، که از عمده ترین سازمان های بین دولتی در این روابط را می توان به:

* صندوق بین المللی پول
* بانک ترمیم توسعه
* بانک جهانی

اشاره کرد. که همه این‌ها در صد سال گذشته بوجود آمدند، که تشکیل آن ناشی از رشد اقتصادی ثبات پولی و تجارت بوده است. پس از جنگ جهانی دوم بنا به پیشنهاد امریکا برای اولین بار با تصویب قانون موافقت نامه تجاری بین کشورها باعث تشکیل گات شده است و راه برای ورود ی سبب شد در بخش خدمات و کشاورزی مشکلاتی بوجود آید، که اعضاء گات را ترغیب کرده که سازمان تجارت جهانی را تاسیس نمایند.

اقتصاد بین الملل با روابط اقتصادی میان کشورها سروکار دارد. وابستگی متقابل حاصل از این روابط از جهت رفاه اقتصادی اکثر کشورها اهمیت زیاد دارد. روابط اقتصادی میان کشورها با روابط اقتصادی میان بخشهای مختلف یک کشور تفاوت دارد و این امر سبب می شود تا مسائل متفاوتی بروز کند، که نیاز به ابزارهای تحلیلی نسبتاً متفاوتی دارد. بدین ترتیب اقتصاد بین الملل به عنوان رشته ای متمایز و جدا از اقتصاد کاربردی درآمده است. امروزه تجارت در توسعه و رشد اقتصادی دارای اهمیتی انکار ناپذیر است. تجارت منجر به توسعه روابط در بین کشورها شده و زمینه افزایش ارتباطات را در جهان فراهم آورده است. نظریه های تجارت بین الملل از اهمیت بسزائی در این زمینه برخوردارند.

تمهیدات انجام شده جهت پیوستن به سازمان تجارت جهانی:

در بررسی بخشی از لایحه برنامه پنجم دولت که دولت را مکلف می کرد ضمن ایجاد همسویی قوانین و مقررات بخش تجاری کشور با قوانین و مقررات اتحادیه های منطقه ای و بین المللی از جمله سازمان تجارت جهانی، نسبت به آماده سازی و توانمندسازی ارکان اقتصادی کشور برای عضویت در سازمان توسعه تجارت جهانی تا پایان سال دوم برنامه اقدام قانونی نماید.

با این حال بر اساس تصمیم نمایندگان سرعت بخشی به عضویت در سازمان توسعه تجارت جهانی تا پایان سال دوم برنامه حذف شد و دولت با یک روال آرام نسبت به عضویت در این سازمان تکالیفی دارد. اوتول، خبرنگار بی بی سی در ۲۹ می ۲۰۰۵ در خصوص پذیرش ایران در سازمان تجارت جهانی می گوید: این پیشرفت در جهت عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی ، ممکن است موضع تیم مذاکره اتمی ایران را که مورد انتقاد برخی محافل در ایران بود، تقویت کند؛ ضمن اینکه همه فکر می کنند این نخستین امتیاز ملموسی است که ایران از مذاکرات اتمی طولانی خود با آسمان ،بریتانیا و فرانسه آورده است. بر اساس گزارش بی بی سی ، امریکا در پنج سال گذشته ۲۱ بار درخواست بررسی عضویت ایران را در سازمان تجارت جهانی وتو کرده است ، اما بتازگی تصمیم گرفت برای تشویق ایران به کنار گذاشتن برنامه غنیسازی اورانیوم و کمک به پیشبرد مذاکرات هسته ای ایران و اروپا از مخالفت با بررسی عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی دست بردارد.

چالش‌ها و فرصت های عضویت در سازمان تجارت جهانی:

فرایند جهانی شدن امروز در سطح بین الملل به طور جدی از جانب سازمان ملل متحد و سازمانهای تخصصی وابسته به آن مورد

حمایت قرار گرفته و پیش برده می شود.

در بعد اقتصادی جهانی سازی، به طور مشخص میتوان مشاهده نمود که سه سازمان بین المللی صندوق بین المللی پول، بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی به عنوان سازمانهای تخصصی در حیطه اقتصاد، سیاستهایی را در پیش گرفته اند که کاملا در راستای جهانی کردن اقتصاد قرار دارند و چون این سازمانها به نوعی نقش هماهنگ کننده اقتصاد جهانی را برعهده دارند، لذا با استفاده از ابزارهایی که در اختیارشان قرار دارد، کشورهای مختلف جهان و به ویژه کشورهای در حال توسعه را به سمت سیاستهایی که در پیش گرفته اند، سوق میدهند و کشوری که در راستای این سیاستها حرکت نکند به انحای مختلف تحت فشار قرار میگیرد.

در فرایند جهانی شدن و سیاست موافقی که این سازمانها در پیش گرفته اند نیز، این فشار وجود دارد. به بیان دیگر، عملکرد سازمانهای مذکور نوعی اجبار را برای حضور اقتصادهای ملی در فرایند اقتصاد جهانی باعث می شود و هر کشوری که بنا به هر دلیل آمادگی حضور در این فرایند را نداشته باشد، خود را در مسیر انزوا می بیند. به عنوان مثال اگر کشوری به عضویت سازمان تجارت جهانی، که متولی اصلی تجارت آزادانه و تحرک کامل کالاها و خدمات در سطح جهان است، درنیاید عملا قادر به رقابت صادراتی و حضور موفق در بازارهای جهانی نخواهد بود. از طرف دیگر، ممکن است عضویت این کشور در سازمان مذکور منجر به از میان رفتن بسیاری از صنایع نوپا در این کشور شود و همین تناقض، کشور مذکور را به شدت تحت فشار قرار می دهد.

در حقیقت هرگونه قدرت تعدیل زمانی را از این کشور سلب می نماید. بانک جهانی نیز اعطای وام به کشورهای نیازمند را عمدتا مشروط به اجرای سیاست های آزادسازی و خصوصی سازی نموده که نوعی اجبار برای کشورهای نیازمند محسوب می شود.

صندوق بین المللی پول هم به واسطه مشاوره و ارائه راهکارهایی که به کشورهای مختلف ارائه میدهد، حرکت به سمت جهانی شدن را تشویق می نماید.سوق دادن سریع اقتصادهای ملی به سمت اقتصاد جهانی، قدرت تعدیل زمانی را از آنها گرفته و این کشورها را مجبور میکند، در دورهای کوتاه پا به عرصه اقتصاد جهانی بگذارند، که این امر میتواند تبعات منفی گسترده ای برای این کشورها در پی داشته باشد. ازجمله این تبعات میتوان به از میان رفتن صنایع نوپا، افزایش بیکاری، بالا رفتن تورم، گسترش فساد مالی و اداری، افزایش فاصله طبقاتی و ... اشاره نمود. به علاوه باید توجه داشت که اصولا مواجهه اقتصادهای ملی با مشکلاتی از این دست به طور کامل بستگی به خصوصیات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی هر کشور دارد. در کشوری که آمادگی این حضور را داشته باشد، عملا چنین حضوری باعث افزایش منافع خواهد شد و ممکن است هیچ کدام از مشکلات مذکور رخ ننماید اما هرچه آمادگی یک کشور برای حضور در اقتصاد جهانی کمتر باشد، تبعات منفی آن بیشتر و عمیق تر خواهد بود.

جمهوری اسلامی ایران نیز ازجمله کشورهایی است که همانند سایر اقتصادهای ملی خواسته یا ناخواسته به سمت اقتصاد جهانی رانده می شود. عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان تجارت جهانی قبل از هر چیزی نیازمند بکارگیری سیاستهای گسترده آزادسازی تجاری و تولیدی و تغییرات قابل توجهی در قوانین و مقررات اقتصادی است که این تغییرات می توانند تاثیر گسترده ای بر اقتصاد کشور و امنیت اقتصادی داشته باشند.حال سوال اصلی به این صورت مطرح می شود که نتیجه تمامی این الزامات و سفارشات برای حرکت اقتصاد ایران به سمت اقتصاد جهانی تا چه حد برای کشور، دربردارنده فرصت و منفعت است و به چه میزان تهدید و آسیب برای امنیت اقتصادی کشور محسوب می شود؟ تحقیق حاضر به بررسی جنبه های مختلف این مسئله می پردازد.

بررسی پذیرش عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی

پس از حدود ۹ سال سرانجام در نشستی در شهر ژنو سوئیس، تقاضای عضویت ایران پذیرفته شد.

سازمان تجارت جهانی به اجماع با مذاکرات در مورد پیوستن ایران به این سازمان موافقت کرد و ۱۴۸ کشور عضو از جمله آمریکا که مخالف عمده پیوستن ایران به این سازمان بود، به اجماع به پیشنهاد ایران برای عضویت پاسخ مثبت دادند. ایران اکنون عضو ناظر سازمان تجارت جهانی است که نخستین مرحله از روندی نسبتا طولانی و از نظر فنی و کارشناسی پیچیده است و در نهایت میتواند به عضویت کامل و رسمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان تجارت جهانی بیانجامد. از این پس مذاکرات فنی و تجاری، جایگزین ملاحظات و حساسیتهای صرفا سیاسی در پیوستن کامل ایران به این سازمان میشود. هرچند که آمریکا هنوز فرصت مخالفت با ایران در فرایند عضویت را دارد.

کشورهای مختلف در فرایند عضویت، روندهای متفاوتی را با توجه به ساختار اقتصادی و موقعیت بین المللی طی کرده اند. به طور کلی روسیه با گذشت حدود ۱۰ سال و پاسخگویی به سه هزار سوال کارگروهها، هنوز نتوانسته به عضویت سازمان درآید. کشورهای دیگری نظیر الجزایر، عربستان، بلاروس و اوکراین نیز با همین مشکل دست به گریبان هستند و چین پس از ۱۵ سال در سال ۲۰۰۱ به عضویت سازمان درآمد. کشور متقاضی عضویت باید تمامی کشورهای عضو کارگروه را مجاب نماید و خواسته های آنان از سوی کشور خواستار عضویت باید تامین شود. الجزایر حدود ۱۸ سال است که در تلاش برای عضویت است و اخیرا نیز مخالفت خود را با پیشنهاد و یکی از شروط سازمان تجارت جهانی برای متعادل کردن قیمت گاز در کشور را رد کرده است. بنابراین در فرایند عضویت، مباحثات و مذاکرات گسترده ای باید انجام گیرد.

با آنکه ایران عضو ناظر شده است اما هنوز کار گروه الحاقی ایران تشکیل نشده است و کشورهای عضو در آن نیز مشخص نشده اند.

در این کارگروه است که ایران با هریک از کشورها به توافق می رسد و به سوالات آنها پاسخ می دهد. ایران باید تمامی جنبه های نظام تجاری و قانونی خود را به کارگروه خود ارائه دهد. در خصوص عضویت اعضای کارگروه ایران نیز محدودیتی برای اعضا وجود ندارد و اعضا می توانند در آن عضو شوند و ایران باید موافقت همه اعضای کارگروه را جلب نماید.

با عضویت احتمالی آمریکا در کارگروه ایران کسب موافقت برای عضویت ایران سختتر خواهد شد.از آنجا که در اساسنامه سازمان تجارت جهانی پذیرش اعضای جدید در این سازمان باید با اجماع تمامی کشورهای عضو سازمان همراه باشد دولت آمریکا به دلیل تعارض با جمهوری اسلامی ایران، امکان وتو کردن درخواستهای مکرر ایران را برای عضویت در این سازمان یافته است.

هر چند همواره نگرانیهایی برای کشورهای در حال توسعه در زمینه آزادسازی تجارت خارجی و پیوستن به سازمان تجارت جهانی وجود دارد، ولی مطالعات انجام شده حاکی از آن است که برآیند این تصمیم برای اکثر کشورهای در حال توسعه مثبت می باشد. چراکه دور ماندن از جریان اقتصاد و تجارت جهانی آثار به مراتب مخربتری بر اقتصاد این کشورها دارد که از جمله آنها، کاهش سهم از تجارت جهانی، انحراف الگوی تولید و تجارت، کاهش سهم از تجارت جهانی، انحراف الگوی تولید و تجارت، کاهش سهم از سرمایه گذاری های مستقیم خارجی و ... می باشند.

میتوان گفت که برخی از آثار منفی مذکور در اقتصاد و تجارت خارجی ایران نیز در دهه های گذشته به دلیل دور ماندن خواسته یا ناخواسته از اقتصاد و تجارت جهانی بروز نموده اند.

میتوان گفت که برخی از آثار منفی مذکور در اقتصاد و تجارت خارجی ایران نیز در دهه های گذشته به دلیل دور ماندن خواسته یا ناخواسته از اقتصاد و تجارت جهانی بروز دوری نموده اند.

ادامه دارد...

لزوم برند سازی گردشگری تبریز کهن

مهندس آیدین امامی
دانشجوی کارشناس ارشد دانشگاه مراغه

« وعده‌های دلربای ماست سر تا پا غلط
نسخهٔ آشفتهٔ دیوان حال ما مپرس
نی غلط، آری غلط، امشب غلط، فردا غلط
خط غلط، معنی غلط، املا غلط، انشا غلط!»
سرمد هندی

این روزها بحث های فراوانی پیرامون انتخاب تبریز به عنوان پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی در سال ۲۰۱۸ وجود دارد. برگزیده شدن این کلان شهر کهن تاریخی ایران مسئولیت مسئولان و شهروندان را در قبال برگزاری هر چه آبرومندانه تر این مراسم دو چندان نموده است. به نظر می رسد آنچه در نگاه اول دارای اهمیت است ساماندهی وضعیت بغرنج نمای شهری و جلوگیری از مخدوش شدن چهره شهر است. آنچه که در ساخت و ساز شهری بیش از همه جلب توجه می کند نابسامانی و آشفتگی نمای شهر است. واقعیت مسلم آن است که تبریز امروز مجموعه مغشوشی از ساختمان‌ها و عناصر مختلفی است که به دور از هر گونه معیار و ضوابط معماری و برنامه ریزی شهری، توسعه یافته است.

عدم تبعیت از سبک و الگوی مشخص سیمای شهر اولین‌ها را زشت کرده است. اگر چه در تمام دنیا برای خلاقیت و طراحی های خاص نمای ساختمان ها، ارزش و اهمیت قائل هستند و طرح های خلاقانه مورد توجه قرار می گیرند لکن چارچوب و ضوابط خاصی برای نماها تعیین می شود تا شهر دچار چهره ای متناقض و ناهمگون نشود. به طور مثال در تعیین نمای یک ساختمان با توجه به محل واقع شدن آن و نوع بافت محدوده، ضوابط خاص در مورد جنس و نوع مواد به کار رفته در نما و ارتفاع بنا و حتی نحوه نور پردازی اعمال می شود.

اما متاسفانه این امر در ساخت و ساز شهری در تبریز مورد توجه قرار نگرفته است و تنها سلیقه سازندگان و مالکان بناها تعیین کننده نوع نما بوده است. از نمای آجری و معماری قدیمی ایرانی گرفته تا ساخت و سازهایی به سبک اروپائی (اعم از مدرن و کلاسیک یا تلفیقی از آن‌ها) در این آشفته بازار، قابل مشاهده است، این در حالی است که صاحب نظران و کارشناسان امر معتقدند نمای شهری باید متناسب با هویت ملی، دینی و تاریخی آن باشد.

شهر تبریز به عنوان یکی از قدیمی ترین شهرهای ایران که علاوه بر یک دوره پایتختی، دوره های متوالی ولیعهد نشینی و مرکزیت اقتصادی را هم تجربه کرده است به واسطه نزدیکی با همسایه غربی و شمالی (عثمانی و روسیه) و موقعیت ژئوپلتیکی حساس آن، دارای نقشی بی بدیل در تاریخ ایران می باشد و طبعاً به واسطه این نقش مهم دارای آثار تاریخی فراوان بوده که حفظ و بازسازی آین آثار یکی از عوامل مهم در احیای نقش مهم این شهر به شمار می رود. از این منظر آنچه که در نگاه اول مهم به نظر می رسد نحوه اصلاح بافت فرسوده شهری بر مبنای معماری و هویت تاریخی این بافت است. ضروری است که شهرداری و نظام مهندسی به عنوان ارگان های مهم و دخیل در ساخت وساز شهری، حفظ هویت تاریخی بافت های فرسوده و تطابق معماری ساختمان های جدید الاحداث را در این بافت‌ها با روح معماری حاکم بر نمای تاریخی این بناها، مورد توجه ویژه قرار دهند.

مسئله بسیار مهم دیگری که باید در طراحی شهری در نظر گرفته شود، تراکم فروشی شهرداری به عنوان ارگان ذی صلاح صدور پروانه ساختمانی است. واقعیت تلخ این است که تغییرات اتوبوسی مدیران در دوره های مختلف شهرداری، منجر به تغییرات سلیقه ای در تصمیم گیری های مربوط به نمای شهری از منظر تعداد طبقات و ارتفاع بنا شده است. عدم توازن و هماهنگی در ارتفاع ساختمان های شهر تبریز علاوه بر زننده بودن از دید بصری، منظره و زیبایی نمای شهری را نیز تهدید می کند. نمونه بارز این مساله وجود ساختمان های نوساز با طبقات مختلف در کوچه پس کوچه‌ها و خیابان های اصلی شهر است.

و در آخر به نظر می رسد آنچه تبریز امروز بیشتر از هر زمان دیگری به آن نیازمند است، وجود مدیریت یکپارچه شهری با دید معماری است چرا که با نماهای ناهمگون و چهره آشفته نمای شهری آنچه بیش از همه به نظر می آید، عدم وجود دید و سلیقه یک معمار در طراحی شهری است. بله تبریز امروز بیش از هر چیز نیازمند طراحی توسط یک ذهن معمار است.

گفتگو با مهندس رحمان صفری رییس کمیته آموزش:

گزارشی از نحوه برنامه ریزی کمیته آموزش برای اجرای دوره‌های آموزشی در کانون آذربایجان شرقی

لطفاً بفرمایید چرا واحد آموزش کانون تشکیل شد؟

با توجه به اهمیت کار و جایگاه کارشناسان رسمی دادگستری در امر قضاوت که با جان و مال و ناموس مردم ارتباط دارد، کشف و اظهار نظر علمی و استفاده از دانش روز در رسیدگی به پرونده‌ها کمک کار قاضی است، لذا استفاده از تجربیات کارشناسان پیشکسوت و همچنین یاری گرفتن از اساتید و صاحب نظران متبحر در ارائه علم روز ایجاب می‌کند از طریق کانون‌های کارشناسان رسمی، کمیته آموزش تشکیل و مستمرا به فعالیت جدی در امر تشکیل کلاس‌های آموزشی و باز آموزی مخصوصا در ارتباط با ارتقاء صلاحیت کارشناسان و کارشناسان جدید الورود اقدام لازم به عمل آید که متاسفانه تا کنون، کانون در این مورد فعالیت کافی نداشته است.

لازم به ذکر است که نظام نامه کمیته‌های آموزشی توسط شورای عالی کارشناسان رسمی تصویب و به تمامی کانون‌ها اعلام گردیده است.

چه برنامه هایی برای بالا بردن سطح معلومات همکاران در برنامه این واحد مد نظر دارید؟

- ایجاد زمینه لازم به منظور ارائه خدمات مطلوب تر کارشناسی
- بروز رساندن دانش و مهارت کارشناسان متناسب با پیشرفت‌های علمی و فنی
- ارتقاء فرهنگ و اخلاق حرفه ای
- شرکت در بازدیدهای علمی، سمینارها، همایش‌ها، کنفرانس‌های علمی
- تشکیل کلاس‌های آموزشی در رابطه با نحوه گزارش نویسی و کارشناسی با استفاده از تجربیات کارشناسان پیشکسوت و اساتید دانشگاه
- تشکیل جلسات هم اندیشی با گروه‌های تخصصی جهت بررسی مشکلات موجود در کلیه رشته ها
- جلسه هم اندیشی و توجیهی برای کار آموزان و اساتید دوره‌های کار آموزی برای ایجاد وحدت رویه در نحوه انجام دوره‌های کار آموزی یک ساله و دوره‌های سه ماهه فراگیر

چرا آموزش برای همکاران مهم است؟

با توجه به پیشرفت‌های علمی در تمامی زمینه‌ها برای اینکه کارشناسان رسمی نیز مجهز به علم روز باشند، ضرورت وجود کمیته آموزشی برای بروز رساندن علمی و فنی دانسته‌های کارشناسان مهم و ضروری است.

برنامه‌های خود را بیان نمایید؟

- تشکیل کلاس‌ها و دوره‌های آئین نگارش و گزارش نویسی به صورت عموم برای کارشناسان محترم
- بررسی مشکلات موجود کلیه رشته‌ها با تشکیل جلساتی با رئیس گروه‌های تخصصی و تلاش در رفع آن‌ها
- سعی در تهیه وسایل و ملزومات کمک آموزشی در کانون
- ترتیب دادن شرکت کارشناسان محترم در سمینارها و کنفرانس‌های علمی و فنی
- تشکیل کلاس‌های بازآموزی با استفاده از کارشناسان پیشکسوت و اساتید دانشگاه
- ترتیب دادن بازدیدهای علمی در ارتباط با کار کارشناسی
- استفاده از مقاله‌ها و جزوات آموزشی کارشناسان محترم با انجام فراخوان از اساتید و کارشناسان
- سعی در ارایه فیلم و سی دی آموزشی در کلاس‌های آموزشی
- فعال نمودن سایت کمیته آموزشی جهت استفاده کارشناسان با درج مقاله‌های علمی و کارشناسی‌های نمونه و سایر موارد عند الزوم

اعضاء کمیته آموزشی عبارتند از:

مهندس حبیب اله عجمی
مهندس کریم حبشی
مهندس رامین نوبهار
دکتر سیامک ساعدی
دکتر بهرام میر شکاری
خانم وحیده خانپور
مهندس رحمان صفری

شایان ذکر است به استناد نشست و تصمیم کمیته آموزش برای بالا بردن اطلاعات همکاران کارشناس مقرر شد کلاس‌های ذیل به شرح زیر برگزار شود:

۱- کلاس بهینه سازی تهیه گزارش کارشناسی

زمان :

الف) ۱۲/۱۱/۹۶ مدرسین دکتر رنجبر- مهندس عجمی

ب) ۱۹/۱۱/۹۶ مدرسین: دکتر رنجبر - مهندس رشیدی

ساعت ۱۵-۱۳ و۱۷-۱۵

۲- کلاس مبانی حقوقی تهیه گزارش کارشناسی :

زمان : ۱۰/۱۲/۹۶ مدرس : دکتر تیموری

ساعت ۱۸-۱۶

نگاهی به ماهیت گزارش تأمین دلیل کارشناسی

محمد نقی سلیمانی
کارشناس امور حسابداری

تامین دلیل:

تأمین در لغت به معنای ایمن کردن، آرام دادن و حفظ کردن است، دلیل عبارت از امری است که اصحاب دعوا برای اثبات یا دفاع از دعوا به آن استناد می‌نمایند و در اصطلاح حقوقی، تأمین دلیل عبارت است از محافظت دلایل موجود برای امکان استفاده از آن در آینده .

تامین دلیل حفظ دلیل موجود است نه جمع آوری و یا تحصیل دلیل.

گاه ما به امری به عنوان دلیل خود برای دعوایی که در آینده مطرح می‌شود یا احتمال دارد مطرح شود، نگاه می‌کنیم

چنین دعوای ممکن است از سوی ما یا از سوی طرف مقابلمان طرح شود. در هر حال حفظ آنچه می‌تواند در چنین دعوایی مورد استناد ما قرار گیرد و موجب اثبات ادعا یا دفاع ما شود، واجد اهمیت است زیرا ممکن است دلیل مزبور به هر علتی زائل شود یا امکان استفاده از آن از بین برود یا بسیار دشوار شود. به این ترتیب شخص برای اینکه امکان استفاده از دلیل مورد نظرش از بین نرود یا در آینده قابل اثبات باشد، می‌تواند با درخواست تامین دلیل، این دلیل را حفظ و در دعوای آتی از آن استفاده کند.

مصادیق استفاده از تامین دلیل

دلیل یعنی آنچه بر امری دلالت می‌کند بنابراین هر آنچه در مقام طرح ادعا یا دفاع از دعوا بتواند مورد استناد قرار گیرد، دلیل است، اعم از آنکه سند باشد یا شاهد یا اقرار یا هر چیز دیگری که این قابلیت را داشته باشد. در خصوص تأمین دلیل به نوع خاصی از دلایل نظر نداریم و هر آنچه بتواند حتی قرینه بر امری باشد می‌تواند موضوع تامین دلیل قرار گیرد. مانند موارد ذیل:

۱) تعیین میزان خسارت وارده به ساختمان، اتومبیل و... که ذینفع قصد تعمیر یا مرمت آن را دارد.

۲) تهیه شرح یا توضیحی از وجود مدارک یا سندی در یک پرونده قضائی و بیمه ای و مالیاتی و سایر موارد.

۳) تائید ثبت یا عدم ثبت برخی وقایع در دفاتر روزنامه وکل طرف مقابل

۴) تهیه گزارش از شخصی که احتمال فوت یا خروج از کشور را دارد و شاید استشهادیه زیاد مؤثر نباشد.

البته موارد مختلف دیگری نیز هست که استفاده از تأمین دلیل ضرورت می‌یابد. بر همین اساس ماده ۱۴۹ قانون آیین دادرسی مدنی مقرر داشته است: «در مواردی که اشخاص ذی نفع احتمال دهند که در آینده استفاده از دلایل و مدارک دعوای آنان از قبیل تحقیق محلی و کسب اطلاع از مطلعین و استعلام نظرکارشناسان یا دفاتر تجاری یا استفاده از قرائن و امارات موجود در محل و یا دلایلی که نزد طرف دعوا یا دیگری است، متعذر یا متعسر خواهد شد، می‌توانند از دادگاه درخواست تامین آن‌ها را بنمایند».

تشریفات درخواست تامین دلیل

مطابق ماده ۱۵۱ قانون آیین دادرسی مدنی ، درخواست تامین دلیل می‌تواند کتبی یا شفاهی باشد. البته در عمل همواره درخواست تامین دلیل به صورت کتبی صورت می‌پذیرد

درخواست تامین دلیل باید مشخصات درخواست کننده، مشخصات طرف مقابل، موضوع دعوایی که برای اثبات آن درخواست تأمین دلیل شده و اوضاع و احوالی (موضوع دعوا) که موجب درخواست تامین دلیل شده است، قید شود.

در مواردی که مشخص کردن و یا تعیین طرف مقابل به سادگی امکان‌پذیر نباشد، مثل جایی که بر اثر سرایت رطوبت، به ساختمانی آسیب وارد شده است اما هنوز معلوم نیست که از کدام یک از املاک مجاور سرایت کرده است؛

در چنین شرایطی طبق ماده ۱۵۴ قانون آیین دادرسی مدنی درخواست‌کننده مجاز است که بدون تعیین طرف مقابل، تقاضای تامین دلیل کند.

نحوه رسیدگی درخواست تامین دلیل

شوراهای حل اختلاف معمولا قرار تأمین دلیل را بدون رسیدگی خاصی صادر می‌کنند. در مرحله اجرای قرار مزبور مطابق ماده ۱۵۲ قانون آیین دادرسی مدنی مرجع صالح باید طرف مقابل را برای تأمین دلیل احضار کند، جز در مواردی که فوریت دارد. در حال حاضر اکثراً شوراهای حل اختلاف گزارش تامین دلیل را پس از مصدق کردن به خواهان دعوی تحویل می‌دهند تا به عنوان مدرک به مرجع قضائی برای دعوی حقوقی و یا کیفری تسلیم شود.

مرجع انجام درخواست تامین دلیل

اکنون شوراهای حل اختلاف صلاحیت انجام تأمین دلیل را دارند و به همین دلیل دادگاه‌ها از انجام آن امتناع می‌کنند، اگرچه به نظر می‌رسد صلاحیت شوراهای حل اختلاف نافی صلاحیت دادگاه‌ها برای انجام تأمین دلیل نباشد، به‌خصوص در جایی که این درخواست به تجویز ماده ۱۵۰ قانون آیین دادرسی مدنی در هنگام دادرسی صورت می‌پذیرد، دادگاه باید به آن رسیدگی کند.

ماهیت و نقش تأمین دلیل در افزایش ارزش و اعتبار یک دلیل

- هرگز تأمین دلیل، موجب افزایش ارزش و اعتبار یک دلیل نمی‌شود.
- تأمین دلیل صدور نظریه کارشناسی نیست بلکه اثبات دلیل یک یا قسمتی از موضوع دعواست.
- قضات محترم نیز براساس گزارش تأمین دلیل رأی صادر نمی‌کنند.
- منظور از تأمین دلیل فقط ملاحظه و صورت برداری و حفظ آن است و نفیا یا اثباتا تأثیری بر ارزش دلیل مورد نظر ندارد. مورد دیگر این است که تأمین دلیل، نه تنها تاثیری بر ارزش دلیل مورد نظر ندارد، بلکه حتی به معنای پذیرش دلالت یک دلیل بر ادعای درخواست‌کننده نیز نیست.
- ممکن است شخصی، چیزی را دلیل اثبات ادعای خود بداند، اما در واقع چنین نباشد.
- به نظر می‌رسد با توجه به اینکه تأمین دلیل اظهار نظر کارشناسی نیست و می‌توان در پرونده دیگر خواهان و خوانده نظریه کارشناسی صادر نمود ولی این مطلب بین برخی از صاحب نظران کارشناس مورد اختلاف می‌باشد وبه نظر شایسته است در این خصوص کارشناس محترم از محضر مقام قضائی دستور مجدد (مبنی بر اینکه جزء جهات رد دادرسی هست یا خیر؟) کسب تکلیف نماید
- مرجع انجام تامین دلیل ورود به محتوای موضوع نمی‌کند و به صرف ادعای درخواست‌کننده، قرار تامین دلیل را صادر و اجرا می‌کند و این دادگاه رسیدگی‌کننده به دعواست که باید دلیل مورد نظر مدعی را ارزیابی و در خصوص اعتبار و ارزش آن تصمیم‌گیری کند.

نگاهی به مقوله کارشناس و کارشناسی

عبداللّه فتحی
کارشناس رسمی دادگستری
رشته راه و ساختمان

در ادبیات فارسی کارشناس به کسی اطلاق می‌شود که در کار خود دانا دانشمند و با خرد بوده و در آن کار تخصصی کسب کرده باشد. کارشناسی عبارت از استفاده از علم و تجارب کسب شده با دقت و هوشیاری کامل و اعمال آن در موارد علمی و عملی است. در لغت نامه دهخدا کارشناس به معانی متخصص با خرد و دانا تعریف گردیده و جایگزین کلمه خبره که در گذشته معمول بوده گشته است. کارشناس و امر کارشناسی در هر نظام قضائی امر واضحی بوده و با توجه به اینکه قضات محترم خود کارشناس در رشته‌های قضائی می‌باشند بنابراین هیچگاه نمی‌توان کارشناسی را از امر قضا تفکیک نمود. بخصوص در نظام قضائی اسلام اگر چه بنظر نمی‌رسد در فقه اسلامی در مبحث خاصی به کارشناس و کارشناسی اشاره شده باشد ولی اکثر آراء صادر شده بر پایه نظریه خبرگان بوده است.

کارشناس و کارشناسی در مبحث شهادت به شرحی است که در مواردی قاضی جهت تشخیص وتعیین حق، نیاز به شهادت شهودی دارد که موضوع را دیده و یا در زمان وقوع آن حاضر بوده اند.

در این مرحله از قضاوت است که پس از استماع شهود قاضی اقدام به اعلام رای و صدور حکم می‌نماید. گاه مورد شهادت طوری است که شخص عادی با مشاهده آن و حتی حضور در محل به اصل موضوع پی نبرده و قطعا کسی باید در این مورد شهادت دهد و یا اظهار نظر نماید که متخصص و مطلع در امر مربوطه بوده که با تلفیق علم و دانش و تخصص خود هم چنین با عدالت و آگاهی وجدان مورد خواسته را تعیین و تائید نماید.

در تاریخ فقه اسلامی از نظرات کارشناس استفاده‌های متعدد گردیده و حتی در مواردی نیز بر اساس نظر کارشناس زنان حکم لازم صادر گردیده است و این امر در مواردی بوده که به علت عدم وجود تخصص در رشته‌های مختلف مخصوصا رشته پزشکی زنان (زایمان و غیره) مردان قادر به اظهار نظر نبوده و از تخصص و کارشناسی زنان استفاده شده است.

امروزه پیشرفت علم در رشته‌های مختلف و ایجاد تخصص‌های گوناگون عواملی به وجود آمده است که بر خلاف زمان‌های گذشته اظهار نظر کارشناسی نمی‌تواند توسط هر شخصی که صرفا عادل و یا فقط متخصص باشد صورت گیرد.

برای اینگونه اظهار نظرها و یا کارشناسی‌ها علاوه بر داشتن تخصص و دانش‌های امروزی پیشرفت عدالت توأم با آگاهی وجدان نیز لازم است. در این مرحله از امر با توجه به مطالب ذکر شده چنین سوالی پیش می‌آید که آیا آنچه اختصارا بیان گردید شناخت از کارشناس و کارشناسی کافی است یا آنکه در تکمیل آن جنبه و موازین اخلاقی و انسانی و وجدانی و احساس مسئولیت‌ها نیز در دسترس و کسب این مقام رفیع اجتماعی لازم و ملزوم یکدیگرند. آیا با داشتن تخصص و علم و دانش پیشرفته امروزی بدون معنویات انسانی و منظور نظر داشتن وجدان کار و یا بالعکس واجدین اینگونه خصال والای انسانی بدون کسب دانش پیشرفته و تخصص می‌توانند به عنوان کارشناس به معنی واقعی مورد قبول جامعه و مردم آن گردند. بدیهی است کارشناسی موفق و سربلند خواهد بود که به زیور معنویات و خصوصیات والای انسانی آراسته بوده و با رفتار شایسته و رعایت عدل و انصاف دانش و تخصص خود را عرضه نماید. در مدت کوتاهی که تشکیلات قضائی جایگاه رفیع خود را در ایران پیدا کرده و امور قضائی و اعمال امر قضا در محاکم به افراد و شخصیت‌های مطلع و آگاه واجد شرایط قضاوت سپرده شده و تشکیلات قضایی به نحو مطلوب جوابگوی عادلانه دادخواهان و تامین حقوق حقه آنان است بجاست این طبقه از خدمتگزاران اجتماع و مردم به منظور انجام هر چه بهتر و شایسته تر امور محوله توجهی خاص به هم فکری علمی و عملی کارشناسان رسمی دادگستری با در نظر گرفتن صلاحیت‌های اعلام شده در پروانه کارشناسی آنان داشته و برای اجرای عدالت از وجود کارشناسان رسمی دادگستری استفاده نمایند تا همگام با پیشرفت علم و تکنولوژی و بالنتیجه ازدیاد رشته‌های تخصصی ارزش و منزلت والای کارشناسی رسمی تجلی بیشتری داشته باشد و در این صورت است که در تشکیلات قضایی تفکیک کارشناس رسمی در امر قضا منطقا امری غیر ممکن خواهد بود.

نگاهی به تاریخچه فشرده کانون کارشناسان رسمی کشور

کارشناسی به اندازه مسئله داوری و قضاوت بین افراد جامعه از قدمت قابل توجهی برخوردار است. داوری و یا اختلاف در دوران ساسانیان که آئین زرتشتی اجرا می‌شد گواهی سه نفر از دلایل اثبات دعوی محاسبه می‌شده در آن زمان به آن‌ها اهل خبره می‌گفتند.

اهل خبره عموماً در تقسیم اموال، مسئله ارث در زمین و مرز نظر می‌دادند. با ظهور اسلام و در زمان خلافت حضرت علی (ع) و عمر بن خطاب اهل خبره به جریان افتاد. معمولاً با دستور خلفای اسلامی اهل خبره در مسائل حقوقی نظر می‌دادند. در حقوق اسلامی ارزش و اعتبار خبرگان فوق العاده مورد توجه عام و خاص قرار گرفته است. برخی از صاحب نظران و قرآن پژوهان عقیده دارند منظور از اهل الذکر در آیه ۴۳ سوره النحل و آیه هفت سوره انبیاء همان خبرگان هستند. درست است که در قرآن مجید واژه خبرگان قید نشده ولی با مراجعه به تاریخ اسلام معلوم می‌گردد در صدر اسلام افرادی بودند که در میزان جزیه یا مالیات و یا مساحی خبره بودند و از وجودشان استفاده می‌شد. در ایران پس از ظهور مشروطیت برای اولین بار قانون موقتی محاکمات مصوب خرداد ۱۲۹۰شمسی خبرگان در محاکمات جزائی و حقوقی تجلی گردید در بهمن ماه ۱۳۱۷ قانون کارشناسان به رسمیت شناخته شد و در ابان ماه ۱۳۵۸ لایحه قانون استقلال کارشناسان رسمی دادگستری مورد تصویب شورای انقلاب رسید و امور مربوط به کارشناسان اعم از واجدین شرایط آزمون‌های مربوطه و صدور پروانه به اداره فنی دادگستری ارجاع گردید و به این ترتیب کارشناسی به رسمیت شناخته شد. فعلا در ایران بیش از ۱۲۰ رشته تخصصی فعالیت می‌کنند و در سال ۱۳۶۸ کانون کارشناسان استقلال پیدا کرده که در شهرستان‌های بزرگ مانند اصفهان، شیراز، مشهد، اردبیل، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی استقلال یافته اند.

جامعه کارشناسی را در مسائل حقوقی و اجتماعی در قاضی می‌دانند و عقیده دارند وقتی قاضی در مسائل پیچیده حقوقی دچار تردید می‌شود ازکارشناس یاری می‌طلبد و برچسب مواد قانونی کارشناسی انتخاب می‌گردد. معمولاً کارشناسان رسمی دادگستری در حرفه خود کاملا مسلط هستند.

کانون کارشناسان رسمی آذربایجان شرقی نیز از استقلال برخوردار بود. استقلال کانون مرهون زحمات بیش از اندازه مرحوم محمد حسین خیاط خامنه ای، مرحوم حمید کارنگ، مرحوم خسروشاهی و مرحوم سیروس قمری و سرهنگ حسینی و سایر همکاران قدیمی می‌باشد. ابتدا کانون در خیابان تربیت و سپس کوچه مشکاه و خیابان فردوسی - خیابان چهارراه منصور تاسیس و سپس با تلاش آقای خسروشاهی و مرحوم سیروس قمری در محل فعلی تاسیس گردید.

گفتگو با کارشناس پیشکسوت

استاد سیروس قمری

گفت و گو از: سید عطا اله مهدی زاده مرتضوی

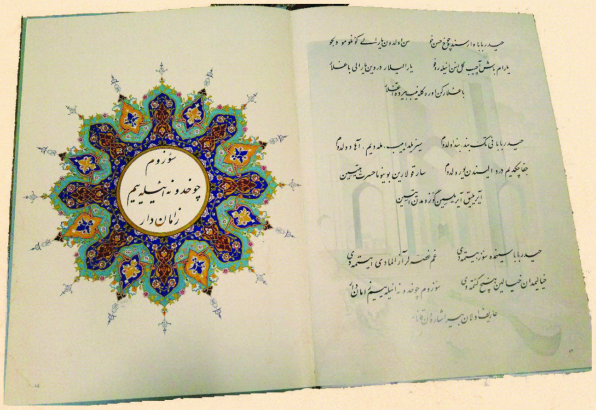

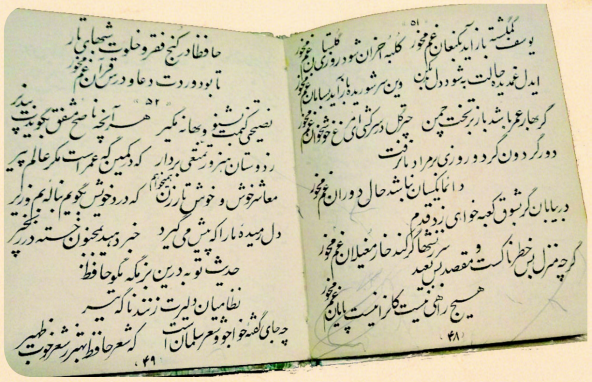

در عکس فوق دو نمونه از خط آقای سیروس قمری دیده می‌شود که با مهارت خاصی نگاشته شده است وی شاگرد بزرگان خط آذربایجان از جمله استاد طاهر خوشنویس و استاد هریسی بوده است

اینجانب متولد سال ۱۳۱۷ در شهر تبریز پای به دنیا نهاده، پدر و اجدادم کتاب فروش بوده اند. تحصیلات ابتدایی و متوسطه و علمی را در تبریز به پایان رسانیده مدت هفت سال در محضر اساتید فن مخصوصاً استاد طاهر خوشنویس و هریسی و امینی به تلمذ خط نسخ و نستعلیق پرداخته و موفق به اخذ گواهی نامه گردیدم. سپس در سال ۱۳۵۰ در محضر مرحوم استاد شریفی کارشناس قدیمی، اصول و مبانی کارشناسی خط و امضا را فرا گرفتم و در سال ۱۳۵۵ پس از آزمون‌های زیاد در تهران توفیق یافتم تا بعنوان کارشناس خط و امضاء وارد جرگه کارشناسی بشوم. در این مدت بارها عضو هیئت مدیره کانون و سپس عضو دادگاه انتظامی انتخاب گردیده ام. سپس از طرف اتحادیه کتاب و لوازم التحریر تبریز بعنوان عضو هیئت رئیسه اتحادیه از سوی کتاب فروشان تبریز انتخاب در خلال این مراحل افتخار می‌کنم صداقت و امانت داری را که ارثیه پدر دانشمندم بوده حفظ نموده ام. شایان توجه است برای استقلال کانون کارشناسان رسمی آذربایجان شرقی به اتفاق مرحومین محمد حسین خامنه ای، کارنگ، خسروشاهی، سرهنگ حسینی و روحانی تلاش نموده و موفقیت حاصل شد. خدا را شکر می‌کنم در طول خدمت ۴۱ ساله با توصیف اینکه نه بیمه شده ام نه حقوقی از کانون دریافت نموده ام فقط از حق الزحمه کارشناسی با قناعت امرار معاش نموده علاوه بر کارشناسی مدیریت کتابخانه فردوسی را بعهده گرفته تاکنون چندین کتاب را تالیف نموده که اکثر آن‌ها نایاب می‌باشند. شایان ذکر است اینجانب کارشناسان رشته خط و امضاء و انگشت نگاری را آموزش داده ام که اینک اکثر آن‌ها عضو کانون می‌باشند و در حین آموزش به آن‌ها توصیه نموده ام در امر کارشناسی سه چیز را مد نظر قرار دهند: خدا، وجدان، تجربه. چون امر کارشناسی خط و امضاء و انگشت نگاری امر بسیار خطیر و قابل توجهی است و از اهمیت والائی برخوردار است. سعی شود حدالامکان صداقت و درستکاری را نصب العین قرار دهند مبادا قلم در تضییع حق دیگران بکار برده شود. بنا به فرموده مولا علی علیه السلام ایمان و صداقت دو بال است. اگر یکی ناقص باشد پرواز مشکل و محال می‌باشد. خاطرات بس شیرین در دوران کارشناسی داشته ام که اگر فرصت پیش آید بصورت مجموعه ای تقدیم علاقمندان خواهد شد. در خاتمه برای بنده و سایر همکاران شایسته بسی افتخار و مباهات است که جناب آقای فرجپور که با قلم ایشان آشنایی کامل دارم و سال‌های سال خدمتگذار مطبوعات بوده اند در کانون کارشناسان بعنوان مسئول روابط عمومی انتصاب و امیدوارم در این راه پیروز و موفق بوده و در اعتلای کانون کوشا باشند.

گفتگو با پیشکسوت کانون و از موسسین آن

استاد محمود روحانی

در یکی از شب‌های پاییزی طبق هماهنگی قبلی به منزل استاد محمود روحانی واقع در محله لکلر شریعتی رفتیم. استاد به پیشواز آمدند و با رویی گشاده ما را به دفتر خود که در طبقه همکف منزل مسکونی خود قرار دارد راهنمایی کردند و خودشان از ما پذیرایی به عمل آوردند.

۹۵ ساله است و هنوز قبراق و بشاش و آماده بکار، هر لحظه معبود حق را تسبیح می‌گوید و از دنیا رهیده است. باب گفتگو را گشودیم، وی گفت: متولد ۱۳۰۱ ه.ش در شهر تبریز است و کم کم وارد ۹۶ سالگی خواهد شد.

استاد روحانی درس را از مکتب خانه‌های تبریز آغاز کرده و با آغاز شیوه نوین مدرسه دیپلم ادب گرفته و وارد دانشکده ادبیات دانشگاه تبریز شده و لیسانس امور تربیتی و فلسفه گرفته است و علاوه بر تدریس در مدارس در سال ۱۳۵۰ در امتحان ورودی کانون کارشناسان رسمی دادگستری مرکز شرکت کرده و موفق به اخذ پروانه کارشناسی رسمی دادگستری در رشته حسابداری و حسابرسی شده است و اکنون نزدیک به پنجاه سال است که به فعالیت خود در این رشته ادامه می‌دهد و همه قضات دادگستری استان وی را به خوشنامی و دقت در امور محوله می‌شناسند.

وی صحبت هایش را اینگونه ادامه می‌دهد: در طول نزدیک به ۵۰ سال کارشناسی بیش از پنج هزار کار کارشناسی محوله قضایی و خصوصی را به نحو احسن انجام داده ام. در این مدت تنها سه نفر از بنده شکایت کرده اند که ادعای هر سه نفر نیز از سوی خبرگان کانون کارشناسان رد شده است.

استاد روحانی رمز موفقیت خود را در وهله اول توکل و توجه خاص به خداوند و در نظر گرفتن انصاف و مروت و قناعت و مردم داری ذکر می‌کند و به کارشناسان جوان توصیه می‌کند در امور محوله رضای خدا و خلق را در نظر گیرند و تمام هم و غم خویش را بکار بگیرند و پرونده‌های ارجاعی را با دقت کافی و لازم مطالعه نمایند و با در نظر گرفتن همه جوانب، کشف حقیقت را مد نظر قرار دهند و اعتبار کارشناسان که امروز مورد وثوق اکثریت مردم هستند صداقت، پاکدستی و تیز بینی و کمک به کشف حقیقت است.

استاد روحانی همچنین با اشاره به اینکه اینجانب بعنوان یک کارشناس علاوه بر انجام امور محوله قضایی در محلات شریعتی تبریز نیز بعنوان داور حل اختلافات ارثی و حسابرسی اموال مردم بوده ام خاطر نشان کرد: دین مبین اسلام بعنوان کاملترین دین قوانینی جامع و کامل دارد و من در انجام امور محوله چه بصورت مکتوب و چه بصورت حضوری مسائل و داوری را با استنباط حق از کلام الله مجید این کتاب گران سنگ و یکتای جهان و آموزه‌های اسلامی و حقوق اسلامی و تجارب

حقوق انجام می‌دهم.

استاد روحانی در ادامه این گفتگو با اشاره به شکل گیری کانون کارشناسان رسمی دادگستری در دهه ۶۰ در تبریز گفت: آن زمان هیچ امکانات لازم را نداشتیم و با سعی و تلاش مردانی چون آقایان خیاط خامنه، فتحی، سیروس قمری، کانون تشکیل شد و در رشد و نمو آن خون دلها خورده اند و البته امروز الحمدالله کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان با یک هزار عضو یکی از قویترین و بزرگترین کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری کشور است.

گفت و گو: خانم مهری خیری

گفتگوی کوتاه با کارشناس پیشکسوت

آقای احمد ابراهیم زاده

آقای احمد ابراهیم زاده متولد ۱۳۱۸ ه.ش در شهر ماکو و دانش آموخته رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه مونیخ آلمان و حدود ۳۲ سال است که کارشناس رسمی دادگستری در رشته برق و ماشین آلات بوده و تاکنون بیش از یک هزار پرونده به وی محول شده است و این کارشناس با دقت لازم به انجام امور محوله پرداخته است.

وی با حضور در دفتر روابط عمومی کانون ضمن استقبال از انتشار نشریه آذرکارشناس گفت: باید به مستند سازی تجارب کارشناسان پرداخت و انتشار این نشریه می‌تواند به این امر مهم کمک شایانی کند.

وی از کارشناسان جوان خواست که با دقت و موشکافانه پرونده‌های محوله را بررسی کنند و از هرگونه لغزش پرهیز نمایند. وی که آورنده پنجره‌های دو جداره از آلمان به ایران بوده می‌افزاید: باید در دانشگاه‌ها به ایجاد رشته‌های فنی و علمی بیشتر بها داد.

ابراهیم زاده با اشاره به سفر خود به ۱۵ کشور جهان، عاشق بازدید از آثار تاریخی و باستانی است و می‌گوید که تبریز و آذربایجان را دوست دارد چرا که از مراکز مهم تمدن ایران زمین هستند.

آقای ابراهیم زاده دو فرزند دارد که هر دو پزشک هستند. وی ۷ سال در سال ۱۳۵۵ مهندس تولید در شرکت ایدم تبریز بوده اند.

جایگاه، اهمیت، وظایف و اختیارات شورای عالی کارشناسان

علیرضا هوشمند شریفی
کارشناس رسمی دادگستری
رشته کشاورزی و منابع طبیعی

نظر به کثرت و تنوع دعاوی مطروحه در محاکم قضائی و عدم تخصص قضات محترم در همه رشته‌های علمی و فنی و در راستای تحقق دادرسی عادلانه، در مواردی نیاز به کسب عقیده کارشناسان ضرورت می‌نماید. به عبارتی می‌توان گفت از جمله مواردی که برای اثبات دعوا به کار گرفته می‌شود، کارشناسی است و آن عبارت است از: اقدامی تحقیقی و علمی که بر اساس سوابق تجربی واطلاعات فنی و علمی نسبت به مواردی صورت می‌پذیرد.

کارشناس شخصی است که به پشتوانه تخصص و تجربه بالای خود می‌تواند قاضی را در صدور رای معاونت و مدد نماید.

بر اساس نظریه فقهای دینی، واژه کارشناس و کارشناسی ریشه در فقه اسلامی دارد. در باب دیات، تسبیب و ... تصریح دارد که برای حل اختلاف دعاوی که نیاز به تخصص و فن مربوطه دارد، برای تشخیص آن باید به اهل معرفت و خبره - که همان کارشناس است - مراجعه شود. در راستای همین موضوع سوابق و قرائن موجود حکایت از آن دارد که اولین قانون راجع به کارشناسان رسمی در ۱۳۱۷/۱۱/۲۳ به تصویب مجلس وقت رسید و آئین نامه اجرائی آن نیز در شهریور ماه ۱۳۱۸ از تصویب هیات وزیران وقت گذشت. قانون مزبور در ۱۳۳۹/۰۲/۱۴ با اصلاحاتی مواجه شد و در سال ۱۳۴۱ موادی به آیین نامه اجرائی آن اضافه گردید.

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، شورای انقلاب اسلامی که وظیفه قانون گذاری را به عهده داشت در اول آبان ۱۳۵۸ « لایحه قانونی مربوط به استقلال کانون کارشناسان رسمی» را مشتمل بر ۳۰ ماده و تبصره به تصویب رساند که در ۱۳۵۸/۰۸/۱۲ به وزارت دادگستری ابلاغ و در روزنامه رسمی مورخ ۱۳۵۸/۰۹/۰۵ درج گردید.

با توجه به مسائل مطروحه در لایحه قانونی مصوب ۱۳۵۸/۰۸/۰۱ شورای انقلاب اسلامی، قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۰۱/۱۸ مجلس محترم شورای اسلامی با ۴۱ ماده و تبصره تصویب و در تاریخ ۱۳۸۱/۰۱/۲۸ به تایید شورای محترم نگهبان رسید.

بر اساس ماده ۴۱ این قانون کلیه قوانین قبلی اشاره شده لغو گردیدند.

آئین نامه اجرائی آن نیز مشتمل بر ۸ فصل و ۷۰ ماده و۲۰ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۰۷ هیات محترم وزیران تصویب گردید.

اهمیت و جایگاه قانونی شورا

به لحاظ اهمیت پیش گفته و تنسیق امور مربوطه به کارشناسان شورایی تحت عنوان شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری در ماده ۳ قانون مزبور پیش بینی شده است. در ماده ۳ قانون کارشناسان رسمی دادگستری آمده است:

شورای عالی کارشناسان متشکل از هجده نفر عضو به انتخاب کارشناسان کل کشور به تناسب تعداد کارشناسان عضو هر کانون در تهران تشکیل می‌گردد. اعضای شورای عالی کارشناسان باید دارای شرایط موضوع ماده (۱۵) این قانون باشد و نحوه انتخاب آنان بر اساس آئین نامه این قانون خواهد بود.

مدت عضویت در شورای عالی کارشناسان چهار سال می‌باشد و انتخاب مجدد برای یک دوره دیگر بلامانع است.

در ماده ۱۵ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری آمده است که متقاضیان اخذ پروانه کارشناسی رسمی، علاوه بر وثاقت باید از صلاحیت‌ها و شرایط ذیل برخوردار باشند:

الف/ متدین به دین اسلام و یا یکی از اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و وفاداری

به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
ب/ داشتن تابعیت ایرانی
ج/ نداشتن پیینه کیفری موثر
د/ عدم اعتیاد به مواد مخدر
ه/ نداشتن وابستگی و سابقه عضویت و هواداری در گروه‌های غیر قانونی یا مخالف اسلام.
تبصره: وزارت اطلاعات مکلف است ظرف مهلت دو ماه مراتب استعلام را اعلام نماید.
و/ داشتن دانش نامه کارشناسی یا بالاتر در رشته مورد تقاضا و حداقل پنج سال سابقه تجربی در رشته مربوط بعد از اخذ مدرک تحصیلی مذکور. هرگاه در رشته مورد نیاز، دوره تحصیلی کارشناسی یا بالاتر وجود نداشته باشد، در این صورت افراد با دارا بودن مدرک دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در هر رشته و حداقل پانزده سال سابقه کار در آن رشته می‌توانند متقاضی اخذ پروانه کارشناسی رسمی باشند.
ز/ دارا بودن حداقل بیست و پنج سال سن در پایان مهلت ثبت نام
ح/ موفقیت در آزمون علمی و تجربی و گزینش صلاحیت اولویت‌های اخلاقی
ط/ گذرانیدن دوره کارآموزی به مدت یک سال تحت نظر کارشناس رسمی ای که بیش از ده سال سابقه کارشناسی رسمی داشته و به عنوان کارشناس راهنما با معرفی هیات مدیره کانون مربوطه
ی/ داشتن معافیت یا کارت پایان خدمت وظیفه عمومی
در واقع قانون گذار شرایط اعضای شورای عالی کارشناسان را مترادف با صلاحیت متقاضیان اخذ پروانه کارشناسی رسمی اعلام نموده است. برای تشخیص صلاحیت‌های مندرج در ماده ۱۵ قانون کانون، کمیسیونی متشکل از ۵ عضو اصلی و دو عضو علی البدل در ماده ۱۳ قانون مزبور پیش بینی شده (مشهور به کمیسیون ماده ۱۳) که دو عضو اصلی و یک عضو علی البدل از بین حقوق دانان توسط رئیس محترم قوه قضائیه انتخاب و بقیه اعضا از بین کارشناسان و تایید رئیس محترم قوه قضائیه منصوب خواهند شد. تشخیص صلاحیت اولویت‌های اخلاقی مندرج در این قانون بر عهده کمیسیون یاد شده می‌باشد.

وظایف و اختیارات شورای عالی

به اساس ماده ۷ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، وظایف و اختیارات شورای عالی کارشناسان به قرار زیر است:
الف/ اقدامات لازم برای ارتقا سطح خدمات کارشناسی در سراسر کشور از طریق سیاست گذاری، برگزاری دوره‌های آموزشی، بازآموزی، گردهمایی، هم اندیشی و همچنین برگزاری آزمون سالیانه بر اساس نیاز مناطق کشور و تدوین مقررات مربوط به رشته‌ها و گروه‌های مختلف کارشناسی.
ب/ تدوین مقررات ضوابط صلاحیت علمی و فنی متقاضیان کارشناسی و نیز ضوابط ارتقا صلاحیت علمی جغرافیایی و نقل و انتقال کارشناسان رسمی برابر مقررات این قانون.
ج/ تدوین نظام نامه‌های مربوط به تشکیل و شرح وظایف کمسیون‌های مشورتی علمی و فنی و سایر کمسیون‌های خاص.
د/ تعیین تعرفه عضویت و پیشنهاد حق الزحمه کارشناسی جهت ارائه به مراجع ذیربط
ه/ بررسی و تصویب با رد پیشنهادات کانون‌ها در محدوده ضوابط و مقررات.
و/ تدوین و تصویب نظام نامه‌های مالی، معاملاتی و استخدامی کانون ها.
ز/ تدوین و بازنگری در ضوابط روش‌های کارشناسی و اظهارنظر در خصوص استعلامات و ارائه رویه واحد در امور کارشناسان.
ح/ نظارت بر حسن انجام انتخابات کانون‌ها در حوزه‌های انتخابات استانی با رعایت مقررات مربوطه.
ط/ نظارت بر اجرای مقررات توسط ارکان هر کانون و اعلام تخلفات آنان به مراجع ذیربط.
ی/ تعیین نماینده جهت شرکت در مجامع بین المللی و مجامع داخلی از قبیل قانون گذاری، اجرایی و قضایی.
ک/ صدور احکام انتصاب اعضای هیات مدیره، روسا و دادستان‌های انتظامی هر کانون.
ل/ انجام سایر وظایف مقرر در قوانین و مقررات.
تبصره ۱: نحوه تشکیل جلسات و اتخاذ تصمیم طبق آئین نامه اجرایی این قانون می‌باشد.
تبصره ۲: تصمیمات شورای عالی کارشناسان در حدود مقررات این قانون برای کلیه کانون‌های کشور لازم الاجرا می‌باشد.
تبصره ۳: شورای عالی کارشناسان می‌تواند با توجه به شرایط، قسمتی از اختیارات خود را به کمسیون‌های وابسته و یا کانون‌های مستقل استان مربوط تفویض نماید. شایان ذکر است که به دلیل جایگاه، اهمیت و ضرورت شورای عالی در آئین نامه اجرایی قانون کارشناسان رسمی دادگستری فصل مستقلی تحت عنوان فصل دوم با ۱۱۹ ماده و ۱۰ تبصره به مبحث «شورای عالی» (ساختار، فرایند ثبت نام و برگزاری انتخابات شورا و سایر موارد مرتبط با شورا) اختصاص دارد.

انتخابات چهارمین دوره شورای عالی

انتخابات چهارمین دوره شورای عالی کارشناسان، در تهران و تمامی استان‌ها در روز پنج شنبه ۹۶/۰۷/۲۷ به صورت سراسری برگزار شد و نتیجه انتخابات به صورت رسمی در روز شنبه مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۹شامل اسامی نهایی ۱۸ نفر عضو محترم چهارمین مجمع شورای عالی کارشناسان، به شرح زیر اعلام گردید:

منتخبین تهران:
۱/ طهماسب مظاهری/ ۲۴ رای
۲/ ایرج ملازاده صادقیون/ ۲۴ رای
۳/ اسعد استیفایی/ ۲۴ رای
۴/ فریدون معظمی/ ۱۸ رای
۵/ علیرضا طباطبایی مقدم/ ۱۸ رای
۶/ محمد مسعود علیزاده خرازی/ ۱۷ رای
منتخبین استان ها:
۷/ حسن اصلانی/۲۵ رای
۸/ نورالله صلواتی/ ۱۵ رای
۹/ امیررضا حسینی ابریشمی/ ۲۰ رای
۱۰/ محمد حسین دادخواه/ ۲۹ رای
۱۱/ محمد رضا قائمیان/ ۲۳ رای
۱۲/ محمود حسن پور/ ۳۳ رای
۱۳/ محمد زنگی آبادی/ ۲۱ رای
۱۴/ داریوش بازگیریان/ ۱۹ رای
۱۵/ میر داوود محامد خسروشاهی/ ۲۰ رای
۱۶/ جعفر هاشم زاده/ ۳۰ رای
۱۷/ احمد دوانی/ ۱۷ رای
۱۸/ سید حسن نایبی/ ۱۹ رای
شماره‌های اعلام شده در کنار اسامی تعداد رای ماخوذه از ۳۶ رای منتخبین محترم مرحله اول شورای عالی کارشناسان می‌باشد.
با آرزوی موفقیت منتخبین محترم در به ثمر رسانی برنامه‌های انتخاباتی و به امید روزهای بهتر.

سخنی از زبان دادیاران گروه ۴ (امور مالی):

صلاحیت‌های کارشناسان رسمی دادگستری گروه ۴ (امور مالی)

● محمد یارنیا ● منوچهر صدری

رشته حسابداری و حسابرسی از ۶۰ رشته موجود در زمرهٔ رشته‌های کارشناسی دادگستری بوده که در سال‌های اخیر نقش بسزائی در سرانجامی پرونده‌های کیفری وعلی الخصوص حقوقی داشته و اخیراً نیاز سیستم قضایی استان به رشته حسابداری و حسابرسی نیز بیشتر معطوف شده است, لذا بر خود وظیفه دانسته تا اهم صلاحیت‌های متعلق به رشته را به همکاران محترم یادآوری نموده تا با اخذ صلاحیت‌های مربوطه از صدور تخلف انتظامی احتمالی جلوگیری به عمل آید. لازم است کارشناس رسمی دادگستری رشته حسابداری و حسابرسی، پس از اخذ پروانه فعالیت حرفه‌ای به عنوان کارشناس رسمی در عناوین حوزه فعالیت صلاحیت‌های مربوطه را اخذ نماید. و همین طور کارشناس بایستی در محل جغرافیایی تعیین شده و رشته و بخشی به مباحث مالی در کشور، به ویژه اصلاحات بنیادی در نظام مالیاتی، مسئولیت کارشناسان رسمی دادگستری رشته حسابداری و حسابرسی دو چندان شده است. اختلافات حادث شده فیمابین شرکاء و یا حساب‌های فیمابین شرکت‌های همکار در قراردادهای مشترک، رسیدگی به اسناد مالی شرکت‌های سهامی عام و بورسی، ارزیابی سهام و سهم الشرکه در بانک‌ها و موسسات اعتباری و بخش زیادی از مباحث و موضوعاتی از این دست تنها در صورتی امکان پذیر است که کارشناسان رشته حسابداری و حسابرسی، ضمن اشراف و تسلط کامل به موضوعات تخصصی به عنوان همکار و اشخاص مورد وثوق سیستم قضایی در تهیه نظریه‌ها و گزارشات حسابرسی در کمال بی طرفی به روشنگری و شفافیت سازی بخش مالی مجموعه‌ها بپردازند.

صلاحیت‌های اخذ شده فعالیت نموده و خارج از موارد مذکور اظهار نظر ننماید و الا تخلف انتظامی تلقی می‌گردد.

حسابداری بنا بر تعریف، دانشی است که موضوعش فهم رویدادهای مالی و تبدیل کردن آن‌ها به اعداد و ارقام است، حسابداری فن جمع آوری اطلاعات مالی، طبقه بندی آن ها، تلخیص و تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری از اطلاعات است.

بهره گیری از تخصص کارشناسان در زمینه حسابداری و حسابرسی لازمه مستند سازی و بررسی صورت‌های مالی و دفاتر مالی اشخاص حقیقی و حقوقی فعال اقتصادی است. امروزه تقریباً هیچ نهاد اقتصادی هرچند که با مقیاس کوچک باشد خود را بی نیاز از مباحث مرتبط با مدیریت مالی، حسابداری و حسابرسی نمی‌داند. طی دهه گذشته خصوصاً با حرکت به سمت شفافیت

نکته ای که قابل توجه است اینکه وکلای دادگستری مکلف از دفاع موکلین خود می‌باشند در حالیکه کارشناسان رسمی دادگستری به عنوان بازوی کمکی مراجع قضائی در تشخیص امور حقوقی و قضائی نظیر خود قاضی بی طرف بوده و براساس واقعیت‌ها اظهار نظر می‌نمایند.

اهمیت این موضوع در بخش‌های مختلف اقتصادی انکار ناپذیر است، در مجموعه هایی که شمول نظارت دستگاه‌های دولتی را ندارند، بهره گیری از تخصص کارشناس رسمی دادگستری رشته حسابداری و حسابری به منظور بررسی وضعیت مالی این بخش‌ها مانند شهرداری ها، بنیادها و سایر مؤسسات عام‌المنفعه بخوبی وضعیت مالی این مجموعه‌ها را بیان می‌کند، و علاوه بر تخصص‌های لازم که در زمان اخذ پروانه فعالیت احراز می‌گردد، کارشناس رسمی

دادیاران گروه ۴ (امور مالی) کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجانشرقی

دادگستری رشته حسابداری و حسابرسی می‌بایستی به مطالعه، تحقیق، پژوهش و به روز رسانی اطلاعات خود به معیارهای استاندارد بین المللی در تهیه گزارشات مالی به خوبی تسلط داشته باشد. عناوین و شرح صلاحیت کارشناس رسمیِ دادگستری رشته حسابداری و حسابرسی ذیلاً آورده شده است، لیکن جهت مزید استحضار همکاران محترم و همچنین به جهت جلوگیری از عدم صدور گزارش یا نظریه‌های خارج از صلاحیت لازم است همکاران محترم هر سال نسبت به درخواست صلاحیت‌های مزبور اقدام نمایند.

*** صلاحیت رشته حسابداری و حسابرسی**

۱-۱- رسیدگی و حسابرسی امور خدماتی و بازرگانی و حساب های بانکی اشخاص حقیقی و حقوقی

۱-۲- حسابداری و حسابرسی موسسات و نهاد های عمومی غیردولتی، از جمله بنیادها، شهرداری‌ها و سایر موسسات عام المنفعه

۱-۳- حسابداری و حسابرسی وزارتخانه‌ها سازمان‌ها و موسسات دولتی و طرح های عمرانی

۱-۴- حسابداری و حسابرسی امور تولیدی و صنعتی

۱-۵- حسابرسی امور مالیاتی

۱-۶- حسابرسی بانک ها، بیمه‌ها و موسسات اعتباری

۱-۷- حسابرسی امور بورس

۱-۸- ارزیابی سهام و سهم الشرکه شرکت های خدماتی و بازرگانی

۱-۹- ارزیابی سهام و سهم الشرکه شرکت های تولیدی و صنعتی

۱-۱۰- ارزیابی سهام و سهم الشرکه بانک‌ها ، بیمه‌ها و موسسات اعتباری

*** صلاحیت‌های رشته امور بازرگانی**

۲-۱- رسیدگی به اختلاف نظر در برداشت از مفهوم مفاد قرار دادهای بازرگانی ، خرید و فروش کالا و خدمات داخلی

۲-۲- رسیدگی به اختلاف نظر در برداشت از مفهوم مفاد قراردادهای بازرگانی صادرات و واردات

۲-۳- رسیدگی به اختلاف نظر در برداشت از مفهوم قرادادهای بازرگانی و خرید و فروش کالا و خدمات بین المللی

۲-۴- رسیدگی به اختلاف ناشی از نحوهٔ عملکرد شرکت‌های بازرگانی کالا و شرکت‌های خدماتی در قراردادهای داخلی و خارجی

۲-۵- رسیدگی به اختلافات بازرگانی و تجاری مربوط به قراردادهای: بیع متقابل (buy back) فانیانس (finance) ساخت، بهره برداری، انتقال مهندس تدارکات و اجرا- کلید در دست و نظایر آن ها

*** صلاحیت‌های رشته امور سرمایه گذاری پولی واعتباری**

۳-۱- بررسی اختلاف ناشی از ارائه خدمات بانک‌ها و موسسات اعتباری

۳-۲- بررسی صحت تخصیص منابع سپرده‌های قرض الحسنه و تسهیلات جایزه حساب‌های مذکور

۳-۳- بررسی عملکرد قراردادهای اعتباری وتجهیز منابع و تطبیق با عقود اسلامی و تخصیص آن

۳-۴- بررسی مدیریت ریسک و رتبه سنجی متقاضان تسهیلات

۳-۵- بررسی رعایت نسبت‌های لازم الرعایه در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

۳-۶- بررسی مراحل صدور اوراق در بورس و اختلاف ناشی از تصمیمات مدیریت بورس

۳-۷- بررسی عملکرد صندوق‌های سرمایه گذاری و صحت انجام معاملات در بورس‌های مختلف

۳-۸- بررسی انجام تعهدات و اختلافات بین عوامل بورس

۳-۹- بررسی صحت محاسبه سود قطعی و حق الوکاله سپرده‌های سرمایه گذاری

*** صلاحیت‌های رشته بیمه**

۴-۱- بیمه آتش سوزی و خطرات تبعی

۴-۲- بیمه‌های باربری

۴-۳- بیمه‌های اتومبیل

۴-۴- بیمه‌های مهندسی، کشتی، هواپیما

۴-۵- بیمه‌های مسئولیت‌های حرف مختلف

۴-۶- بیمه‌های عمر و حوادث و درمان

*** صلاحیت‌های رشته تعیین نفقه**

۵-۱- تعیین نفقه زوجه و اقارب

۵-۲- تهیین مهر المثل و مهر المتعه

۵-۳- تعیین اجرت المثل زوجه

۵-۴- تعیین ارزش البکاره

در ضمن لازم است در اینجا به یک نکته اشاره شود و آن اینکه کارشناسان رسمی دادگستری در پرونده‌های ارجاعی که کارشناسی می‌نمایند، از انجام خدمات (غیر از کارشناسی) به ویژه در رشته حسابداریِ وحسابرسی نظیر خدمات حسابداری جداً خودداری نمایند زیرا در غیر اینصورت متخلف محسوب خواهند شد.

دیدار شهردار تبریز با هیئت رئیسه کانون کارشناسان رسمی دادگستری

هیئت رئیسه ی کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی به دنبال انتخاب دکتر ایرج شهین باهر به عنوان شهردار جدید تبریز به دیدار وی رفتند. به گزارش (آذر کارشناس) این ملاقات صمیمانه که دو ساعت طول کشید ابتدا مهندس سید احمد براری نائب رئیس کانون کارشناسان با اشاره به اینکه کانون کارشناسان رسمی دادگستری، آذر بایجان شرقی یکی از فعال ترین کانون‌های استانی کشور است گفت: هم اکنون یک هزار نفر از دانش آموختگان و نخبگان جامعه ما عضو کانون استان هستند و پتانسیل خوبی برای کمک به امور کارشناسی در مجموعه نهفته است و کانون کارشناسان رسمی دادگستری بازوی نظام اداری، قضایی و بانکی آذربایجان شرقی هستند.

وی افزود این کانون با پیاده کردن سیستم شفاف سازی امور کارشناسی محوله توانسته است با در نظر رفتن خبره گی و تجربه و دانش کارشناسان به توزیع اصولی امور کارشناسی بپردازد و خوشبختانه توانستیم در امور اداری، قضایی و بانکی موثر باشیم. در این نشست همچنین هیئت رئیسه ی کانون خواستار توزیع عادلانه ی امور کارشناسی در مجموعه ی سازمان‌ها وابسته به شهرداری کلانشهر تبریز شدند.

در ادامه این نشست همچنین اعضای هیئت رئیسه کانون کارشناسان، انتخاب دکتر ایرج شهین باهر به ریاست شهرداری کلانشهر تبریز را تبریک گفتند. دکتر ایرج شهین باهر نیز در این نشست گفت: تلاش می‌کنیم با بهره گیری از ظرفیت‌های کارشناسان، مهندسان، اساتید دانشگاه‌ها و هماهنگی با شورای شهر و مجموعه ی پرسنل شهر داری در عمران و آبادانی این کهن شهر بکوشیم و هم اکنون به دنبال برگزاری جشن‌های تبریز ۲۰۱۸ هستیم. وی گفت شتاب توسعه و آبادانی کهن شهر تبریز آرزوی همه ماست و همه در قبال این شهر بزرگ مسئول هستیم.

وی که ریاست مرکز کارشناسان قوه ی قضائیه را نیز عهده دار است، خواستار همکاری‌های تنگاتنگ با کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان شد در پایان این دیدار صمیمانه علاوه بر پرسش و پاسخ درباره مسائل کلانشهر تبریز و امور کارشناسان، یک قطعه تابلو فرش نفیس دستبافت که به دست هنرمندان آذربایجانی بافته شده بود به رسم یاد بود به شهردار جدید تبریز اهدا شد.

عکس ها از: شهداد فکرانه

مهندس احمد براری نائب رئیس کانون کارشناسان

هم اکنون نزدیک به یک هزار نفر از دانش آموختگان و نخبگان جامعه ما عضو کانون استان هستند و پتانسیل خوبی برای کمک به امور کارشناسی در مجموعه نهفته است و کانون کارشناسان رسمی دادگستری بازوی نظام اداری، قضایی و بانکی آذربایجان شرقی هستند

تفرجگاه عینالی

نمونه موفق در تامین و اصلاح الگوی مصرف آب

مهندس بابک رضوی اقدم
کارشناس برق، ماشین
و تاسیسات کارخانجات

مصاحبه زیر خلاصه گفتگو با پژوهشگر برتر استان ((مهندس بابک رضوی)) در حوزه اصلاح الگوی مصرف آب و انرژی است.

در ابتدا از شما خواهش می کنم مختصری از سوابق حرفه ای خود را برای علاقه مندان فصلنامه آذرکارشناس بیان کنید؟

من فارغ التحصیل رشته مهندسی مکانیک حرارت سیالات از دانشگاه تبریز بوده و تا سال ۸۴ در شرکت پمپ ایران به صورت تمام وقت همکاری داشتم. تدفین ۸ شهید گمنام دفاع مقدس در اراضی عوبن ابن علی و تعریف شدن پروژه خط انتقال و ایستگاه های پمپاژ آبرسانی فضای سبز ضلع شمالی کمربند سبز تبریز مسیر شغلی و زندگی حرفه ای ام را تغییر و به عنوان طراح و مشاور ناظر در پروژه فوق فعالیت خود را در این حوزه آغاز نمودم.

اکنون در چه بخش هایی مرتبط با موضوع اصلاح الگوی مصرف آب و انرژی فعالیت دارید ؟

عضو شورای فنی آب و تاسیسات زیر بنائی شهرداری تبریز، عضو اتاق گفتمان آب استان مشاور سازمان توسعه و عمران عون ابن علی، مشاور شهرداری سهند، عضو کمیته بازیافت پساب های شهری زیر نظر استانداری آذربایجان شرقی، کارشناس رسمی دادگستری در رشته ماشین آلات صنعتی و طرح و مشاور و ناظر پروژه باغ موزه دفاع مقدس تبریز هستم .

لطفا با توجه به موضوع بحران آب و خشک سالی های پیا پی به عنوان یک کارشناس موفق که توانسته اید پروژه های شاخص و متعددی را طراحی و نظارت نمائید از شما می خواهم در ابتدا مختصری از ویژگی های پروژه آبرسانی اراضی عون بن علی بیان نمائید ؟

تفرجگاه عون بن علی نه به عنوان یک سایت گردشگری بلکه به عنوان یک پژوهشگاه علمی در حوزه اصلاح الگوی مصرف آب و انرژی خصوصا انرژی های نو مطرح است و اکنون که با گذشت زمان نتیجه کارهای علمی و تخصصی اجرا شده به صورت کاملا عینی نمود پیدا کرده، از سوی متخصصین و علاقه مندان این حوزه بیشتر مورد توجه می گیرد. این مجموعه بی نظیر با به کارگیری کلیه استاندارد های روز و ابزار های پیشرفته و علمی و با اتکا به دانش بومی کلیه مندرجات جداول طراحی برای شبکه های آبرسانی را کنار زده و توانسته با کم ترین مقدار آب تامین شده بالا ترین بهره وری در این حوزه را به خود اختصاص دهد. به عبارت دیگر یک قطره آب در ارتفاعات عون ابن علی به هدر نرفته و مدیریت هوشمند می گردد.

در مصاحبه های دیگر اعلام نموده اید برای نجات دریاچه ارومیه باید به تجارب به کار رفته در پروژه عون ابن علی توجه شود ، لطفا توضیح دهید ؟

در سایت عون ابن علی کلیه زون های آبیاری مجهز به تجهیزات هوشمند کنترل تزریق آب به پای ریشه متناسب با نیاز آبی و میزان رطوبت مورد نیاز می باشند از مواد سوپر جاذب که با خاک مخلوط گردیده برای نگهداری رطوبت پای ریشه استفاده شده است، مشابه کاری که نیاکان ما با دفن کوزه پای ریشه درختان و پر کردن آن با آب انجام می دادند. کلیه سرویس های بهداشتی به دستگاه های تصفیه فاضلاب به صورت بی هوازی مجهز و پساب تصفیه شده به صورت مدفون با لوله پلی اتلین مشبک به مصرف آبیاری فضای سبز خصوصا در دامنه‌ها می رسد. با نصب توربین های بادی به ظرفیت تقریبی ۲ مگاوات در قالب طرح مشارکتی با شرکت برق منطقه ای بخش عمده ای از برق مورد نیاز انتقال آب به ارتفاعات به صورت پاک و بادی تامین می شود با این کار میزان آب مصرفی نیروگاه از بابت سهم برق مصرفی در پروژه عون ابن علی تقریبا حذف می گردد. گونه های کاشته شده متناسب با شرایط اقلیمی آذربایجان و شهر تبریز و سازگار با محیط انتخاب و مصرف آب آن‌ها متناسب با منطقه می باشد. اجرای گابیون در خط القعرها مانع از جاری شدن سیل و فرسایش خاک گردیده و رطوبت آب های باران و سطحی به صورت آرام به خاک وارد و به مصرف درختان و پوشش گیاهی پائین دست می رسد. این‌ها بخشی از مواردی است که اگر در حوزه آبریز دریاچه ارومیه در سطح وسیع به کار گرفته شود قطعا می تواند برای احیاء آن مفید واقع گردد .

دقیقا بفرمائید چه مقدار کاهش مصرف آب به ازاء هر هکتار در هر شیفت آبیاری در مقایسه با پروژه های مشابه انجام پذیرفته است ؟

در کتب رشته آبیاری و کشاورزی مدول آبیاری تعریف شده و درج شده در جداول طراحی به ازاء هر هکتار فضای سبز در هر شیفت آبیاری یک لیتر در ثانیه می باشد. در شرایطی که شبکه آبیاری مجهز به تجهیزات پیشرفته و کنترل هوشمند باشد این رقم تا ۰/۶ لیتر در ثانیه قابل کاهش می باشد.

ظرفیت خط انتقال آب اراضی عون ابن علی ۸۰ لیتر در ثانیه می باشد با این حساب طبق اصول طراحی مندرج در استاندارد های طراحی می بایست حداکثر ۱۰۰ الی ۱۳۰ هکتار کاشت انجام می پذیرفت. ویژگی خاص پروژه این است که اکنون بالغ بر ۸۰۰ هکتار کاشت بدون کوچک ترین کمبود آبی انجام و ان شاءالله با به کارگیری روش های پیشرفته تر سطح زیر کشت با همین میزان آب تامین شده به دو برابر یعنی یک هزار و ۶۰۰ هکتار افزایش پیدا خواهد کرد .

آقای مهندس اشتباه نمی کنید آیا اینکار ممکن است؟ با ارقامی که شما ارائه نمودید کلیه مبانی طراحی درحوزه آب زیر سوال می رود؟ لطفاً بیشتر توضیح دهید؟

بله این موضوع واقعیت دارد و همین ویژگی است که در بازدید های متعدد هیئت های علمی از دانشگاه های داخلی و خارجی باعث تعجب پژوهشگران گردیده است. اصلاح الگوی مصرف آب تا حد ۱۰ برابر کمتر از پروژه های مشابه با استفاده از تجهیزات و دانش بومی، ویژگی خاص پروژه آبرسانی اراضی عون ابن علی است علاوه بر موارد بیان شده ذخیره سازی آب در مخازن و استخر های متفرق در فصل غیر آبیاری یکی دیگر ازروش های استفاده بهینه از منابع آب است. اجرای پروژه داغ گلی که به صورت دریاچه ای چند منظوره طراحی و اجرا شده با هدف تامین آب و ذخیره آب جهت آبیاری بخش‌ها ضلع شمالی سایت می باشد. جنب دریاچه فوق ایستگاه پمپاژ پیشرفته ای اجرا شده که علاوه بر سیر کولاسیون آب در آبشار و آبنماهای داخل دریاچه، تامین آب خام توسعه پروژه با ظرفیت ۸۰۰ هکتار کاشت جدید را انجام می دهد.

به عنوان یک شهروند تبریزی از شنیدن مطالب شما بسیار خوشحال و امیدوار گردیدم، آقای مهندس به عنوان سوال آخر از شما می خواهم از پروژه های در دست اقدام در حوزه اصلاح الگوی مصرف آب نام ببرید و به خوانندگان روزنامه این نوید را می دهم که در آینده در ادامه این مقاله حتماً از نظرات کارشناسی جنابعالی استفاده و اطلاعات پروژه های فوق را برای آگاهی عمومی چاپ نمائیم.

بازیافت پساب های منتهی به شبکه های دفع فاضلاب و کانال های دفع آب های سطحی به صورت موضعی و منطقه ای جهت مصارف فضای سبز و شستشو، احیاء قنات های تبریز و نیز جمع آوری آب های استحمال شده در قالب طرح مدیریت یک پارچه منابع آب تبریز. توسعه نیروگاه های بادی و خورشیدی با دانش بومی و احداث کارخانه تولید تجهیزات فوق در شهر تبریز با توجه به موقعیت و توجیه اقتصادی پروژه. استفاده از انرژی زمین گرمائی (ژئونزمال) و بهره برداری از سفره آب داغ زیرزمین منطقه به منظور ایجاده نیروگاه زمین گرمایی و مجتمع های آب درمانی و گردشگری و چندین طرح و پروژه دیگر که همگی ان شاءالله با استفاده از دانش متخصصین داخلی و تجهیزات ساخته شده در کارخانجات بومی و داخلی به بهره برداری خواهند رسید.

مصاحبه ای کوتاه با یکی از اعضای کانون کارشناسان دادگستری استان آذربایجان شرقی:

لزوم گسترش ارتباطات برون سازمانی کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان

*** لطفا خودتان را کامل برای مخاطبان ما معرفی کنید؟**

بنده موسی کاظمی فارغ التحصیل رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه فنی استانبول به سال ۱۳۵۱ با درجه فوق لیسانس و بیش از ۲۰ سال است که در رشته تاسیسات ساختمانی مشغول به کار کارشناسی هستم و در دوره چهار ساله از ۸۶ تا ۹۰ عضو علی البدل هیات مدیره انجام وظیفه نمودم و در حال حاضر عضو هیات رئیسه گروه صنعت و فن و مسئول کمیسیون علمی و فنی رشته تاسیسات و عضو کمیته بررسی صلاحیت ارشد مهندسان مکانیک و کمیته راهبردی واحد گاز نظام مهندسی هستم.

*** به نظر شما برای توسعه کار کارشناسی همکاران کانون چه باید کرد؟**

فکر می‌کنم منظور از توسعه کار کارشناسی همکاران تقسیم عادلانه کار بین کارشناسان البته با در نظر گرفتن صلاحیت اعطایی به آن‌ها است، کما اینکه این مساله در سازمان نظام مهندسی نیز به شیوه گذراندن دوره مقتضی در رشته مربوطه، دادن امتحان واحد رتبه پایه به ترتیب از سه تا یک و سپس پایه ارشد میسر می‌شود. تقسیم کار عادلانه نیز فراهم نمی‌شود مگر از طریق واگذاری انتخاب کارشناس بصورت اتوماسیون به کانون کارشناسان.

ولی متاسفانه در حال حاضر درخواست کارشناس از کانون توسط طیف اندکی از سازمان‌ها و نهادها صورت می‌پذیرد و بیش از ۹۰ درصد انتخاب کارشناس توسط خود شوراهای حل اختلاف و شعبات دادگستری و سایر نهادهای دولتی و غیر دولتی انجام می‌شود.

تحقق این امر هم بستگی به پیگیری مستمر شورای عالی کارشناسان و کانون‌های استان‌ها دارد. ولی واقعیت امر چیز دیگریست. آن چیز هم عدم وجود همدلی و همکاری جدی بین کارشناسان است. اخیرا ملاحظه فرمودید تشکیل مجمع عمومی کانون در نوبت سوم میسر گردید. وقتی همکاران گرامی علاقه ای به شرکت در مجمع عمومی که بهترین فرصت برای طرح این چنین دغدغه هاست، نشان نمی‌دهند چگونه ازهیات مدیره‌ها و شورای عالی کارشناسان باید انتظار داشت تا برای تحقق این امر جانفشانی کنند.

*** بعنوان کارشناس کانون کارشناسان دادگستری ارتباطات با نهاد ها، ادارات بانکی و قضایی چگونه انجام می‌گیرد؟**

به نظرم جواب این سوال در بطن بخش روابط عمومی کانون نهفته است. اگر روابط عمومی قوی، کاردان و کار کشته ای داشته باشیم که الحمدالله در حال حاضر به آن نائل آمده ایم و حمایت همه جانبه ای از آن به عمل آوریم مسلما ارتباط نزدیکتری بین کانون و سایر نهادها برقرار خواهد گردید.

*** برای شکوفایی کانون چه پیشنهادی دارید؟**

کانون زمانی شکوفا می‌شود که اکثریت اعضا آن فعالانه در مجامع کانون شرکت کنند، پیشنهادهای سازنده ای ارائه دهند، در کمیسیون‌های مختلف اعلام آمادگی و مشارکت کنند. عامل مهم کشاندن اعضاء کانون به صحنه فعالیت، داشتن روابط عمومی فعال و قویست که ایجاد ارتباط آسان را به طرق مختلف رسانه ای فراهم سازد و همدلی و علاقمندی بین اعضاء را به وجود بیاورد. در این صورت است که کانون شروع به شکوفایی می‌کند.

*** نگرش مردم به کارشناسان رسمی دادگستری چگونه است؟**

نگرش مردم نسبت به کارشناسان بستگی به عملکرد کارشناس دارد. کارشناس اگر نظریه کارشناسی خود را بر اساس موازین علمی و فنی و قانونی و مستدل بنا نهد بدون شک مورد اقبال طرفین دعوی قرار خواهد گرفت در غیر این صورت مورد اعتراض و نارضائی مردم قرار خواهد گرفت و در نتیجه دود آن به چشم همه کارشناسان خواهد رفت.

*** مسائل جدید در حوزه کارشناسان تاسیسات از نظر شما این روزها چه می‌تواند باشد؟**

تلاش کارشناسان تاسیسات در خصوص شرکت دادن آن‌ها به همراه کارشناسان ساختمان در ارزیابی ساختمان‌ها البته در بخش مربوط به تاسیسات علی رغم نامه نگاری‌ها و جر و بحث‌ها و دفاع در جلسات شورای عالی توسط مدیریت سابق آقای دکتر خسروشاهی متاسفانه تاکنون بجایی نرسیده و تازه از صلاحیت‌های رشته تاسیسات در حوزه تاسیسات و تجهیزات کارخانجات به تازگی توسط شورای عالی کارشناسان از ردیف صلاحیت‌های رشته تاسیسات حذف و به رشته برق ماشین اضافه شده است که این مساله باید توسط کانون استان‌ها با هماهنگی پیگیری شود.

ممنون از اینکه به سوالات ما پاسخ دادید.

دیدار هیئت رئیسه کانون کارشناسان رسمی دادگستری با شهردار منطقه دو تبریز

● مهندس خوشنواز:
در تلاش برای برپایی هرچه با شکوه تر این رویداد مهم فرهنگی هستیم

● مهندس براری:
عمران و آبادی کلانشهر تبریز آرزوی تمامی شهروندان است

هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری، با شهردار منطقه دو تبریز دیدار کردند.

به گزارش امور ارتباطات شهرداری منطقه دو تبریز، در دیدار جمعی از کارشناسان هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری با مهندس باقر خوشنواز، شهردار منطقه دو در سخنانی بهره گیری از ظرفیت‌های این کانون را در حسن اجرای پاره ای امور در شهرداری منطقه دو بسیار مهم دانسته و گفت: شهرداری منطقه دو یکی از مناطق مهم این شهر در توسعه، عمران و آبادانی تبریز بشمار می‌آید.

شهردار منطقه دو ضمن اشاره به انتخاب تبریز به عنوان پایتخت گردشگری کشورهای اسلامی در سال جدید میلادی اظهار داشت: بنابه تاکید شهردار و شورای اسلامی شهر تبریز، در تلاش برای برپایی هرچه با شکوه تر این رویداد مهم فرهنگی هستیم و برای نشان دادن بخشی از عظمت و شکوه گذشته تمدن آذربایجان تمام تلاش خود را به کار خواهیم گرفت.

مهندس خوشنواز استقبال شایسته از رویداد ۲۰۱۸ را با بکارگیری ظرفیت نیروی انسانی و متخصص شهرداری منطقه دو و سرعت بخشی به اجرا و اتمام پروژه‌های شهری دانست.

در ادامه این دیدار سید احمد براری نائب رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی ضمن تبریک به مهندس باقر خوشنواز برای انتصاب ایشان به عنوان شهردار جدید منطقه دو تبریز و با تاکید به اینکه مهندس خوشنواز خود از همکاران موفق و متخصص عضو کانون کارشناسان رسمی دادگستری می‌باشد گفت: این کانون با بهره گیری از ۱ هزار کارشناس خبره و ممتاز در همه رشته‌های کارشناسی، آماده همکاری با شهرداری منطقه دو برای پیشبرد فعالیت‌های عمرانی و کارشناسی می‌باشد.

مهندس براری با عنوان اینکه عمران و آبادی کلانشهر تبریز آرزوی تمامی شهروندان است و در این خصوص آبادانی بیشتر این شهر نیازمند مساعدت تمامی کارشناسان، مهندسان و آحاد مردم می‌باشد افزود: هم اکنون کانون کارشناسان رسمی دادگستری به عنوان مرجع اصلی امور کارشناسی سازمان ها، ادارات، بانک‌ها و شهرداری‌های سراسر کشور در حال فعالیت بوده و با استفاده از افراد نخبه و خبره خود و ارائه نظرات موثق در بهبود امورات مرتبط با این کانون، پیشتاز می‌باشند.

آغاز کارگاه‌های تخصصی آموزشی

کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی

رئیس کانون مهندس عباس رنجبر: در دنیای علم و دانش و ارتباطات به روز کردن آموزش‌ها و تخصص‌ها بیش از پیش ضروری است

در راستای بالا بردن سطح آگاهی‌های علمی ، تخصصی و قضایی کارشناسان رسمی دادگستری استان آذربایجان شرقی کارگاه‌های تخصصی آموزش کارشناسان آغاز شد. مهندس عباس رنجبر رئیس هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری در آغاز اولین دوره کارگاه‌های تخصصی آموزش کارشناسان که در سینما ناجی تبریز برگزار شد لزوم ارائه آخرین تکنیک‌ها و فنون تخصصی را در همه رشته‌های کارشناسی یادآور شد و گفت: در دنیای علم و دانش و ارتباطات به روز کردن آموزش‌ها و تخصص‌ها بیش از پیش ضروری است و علاوه بر آن استفاده از تجارب پیشکسوتان و اساتید دانشگاه‌ها بسیار حیاتی است. مهندس رنجبر با اشاره به تشکیل کمیته آموزش در کانون کارشناسان رسمی دادگستری آذربایجان شرقی گفت: در این کمیته تعدادی از افراد صائب و صاحب نظر و مدرس حضور دارند و ان شاالله سعی خواهد شد با تشکیل کار گروه‌های تخصصی آموزشی در همه رشته‌ها نیاز سنجی آموزشی به عمل آید و کمیته آموزش پس از جمع بندی مسئول برپایی این کارگاه‌های آموزشی خواهد بود. مهندس حبیب اله عجمی یکی از متخصصان و پیشکسوتان کانون کارشناسان آذربایجان شرقی بهینه سازی تهیه گزارش کارشناسی را مد نظر قرار داد و در جمع کارشناسان گفت: مطالعه دقیق پرونده‌های ارسالی از مراکز قضایی، ارتباط با طرفین پرونده و استنباط و کشف حقیقت باید مد نظر همه کارشناسان باشد چرا که کارشناسان رسمی دادگستری هم امین دستگاه قضایی و هم مورد اعتماد و مورد وثوق افراد جامعه هستند و باید گزارش کارشناسی دقیق، بی طرفانه، به موقع، شفاف و دور از هر گونه ابهام نوشته شود تا به محاکم قضایی کمک کند حقایق کشف شود و حق به حق دار برسد. وی از کارشناسان خواست که در معاینه و بازدید از محل تمام جوانب را در نظر بگیرند و در بررسی اسناد و اطلاعات صبور و دقیق باشند. دکتر رنجبر استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تبریز نیز شیوه‌های صحیح گزارش نویسی و رعایت نکات سجاوندی را یاد آور شد و گفت: در گزارش‌های کارشناسی نباید درهم ریختگی و عدم انسجام به چشم بخورد و روان نویسی درست نویسی و محتوای کارشناسی باید در ارائه گزارش‌های کارشناسی مد نظر قرار گیرد. وی با بررسی حدود ۱۰ گزارش کارشناسی ارائه شده به محاکم قضایی نکات مبهم و اشکالات جزئی و کلی را یاد آور شد. مهندس صفری رئیس کمیته آموزش کانون کارشناسان رسمی دادگستری نیز گفت: با توجه به نقش و اهمیت کارشناسان در امر قضاوت استفاده از دانش روز و کشف حقیقت تشکیل دوره‌های آموزشی به ویژه برای کارشناسان جوان و جدیدالورود و کمک به ارتقاء صلاحیت‌های آنان در نظر گرفته شده است که تشکیل دوره‌های بهینه سازی تهیه گزارش کارشناسی و دوره مبانی حقوقی در تهیه گزارش‌های کارشناسی از آن جمله اند.

تخت مورب چیست؟

مهندس جواد عزتی
کارشناس رشته کشاورزی
و منابع طبیعی

یک وسیله خیلی ساده برای استراحت و رفع خستگی تمام بدن، تخت مورب می باشد (اصطلاح تخت مورب یا سرازیر به فرانسه، «planche Inclinee» و به انگلیسی «Body slant» است. (تختی که در آن، سر باید پایین تر از پاها قرار گیرد و عرض آن پنجاه سانتی متر و طول آن، کمی بیشتر از طول قد شماست.

برای این که نتیجه ی بهتری به دست آید، یک طرف تخت نباید بیش از ۳۵ سانتی متر از طرف دیگر بلندتر باشد. در ضمن زیر سری آن می بایست ساده تر باشد.

در روی تختخواب مورب، ستون فقرات راست می‌شود و پشت مسطح می‌گردد، عضلات که معمولا کشیده هستند باز می‌شوند و در حال استراحت قرار می‌گیرند.

پاها و ساق پاها در حالتی قرار می‌گیرند که گرفتگی خون بافت‌ها و سیاه رگ‌ها را کاهش می‌دهد، عضلات شکم که روی هم تا شده اند در این حالت باز و برجسته شده و خون به آزادی هرچه تمام تر به عضلات چانه، گلو و گونه جریان یافته و قدرت آن‌ها را نگه داشته و حفظ می‌کند.

رنگ چهره ، موها و پوست موی سر از یک جریان کامل خون استفاده می‌برند.

تختخواب مورب یا سرازیر را باید در هر روز دوبار و هر بار به مدت پانزده دقیقه یا یک ربع ساعت، قبل از این که فعالیت روزانه خود را آغاز کنید و شب‌ها پیش از این که به خواب روید استفاده نمائید و یا بهتر است وقتی به خانه آمدید و خسته و فرسوده بودید بر روی تخت سرازیر دراز کشیده و تمدد اعصاب نمائید.

من ایده ای را به سازندگان تختخواب می‌دهم که بسیار با ارزش است. به این ترتیب که آن‌ها می‌توانند نوعی تختخواب بسازند که مرکب از تختخواب معمولی به اضافه تخت مورب باشد و به طوری که هر وقت مورد احتیاج نبود آن را جمع کنند.

از آنجایی که اغلب مردم، طالب چنین تختخواب هایی با حجم کم و دو منظوره هستند، کارخانه‌های تختخواب سازی مطمئناً به زودی چنین تختخواب هایی را به تعداد زیاد به بازار عرضه خواهند داشت.

در اثر این توصیه دکتر هاوزر، اخیرا در سویس نوعی از تختخواب چوبی را ساخته اند که مرکب از تختخواب‌های معمولی به علاوه تخت های مورب است و خیلی ساده می‌باشد و دو پایه تختخواب به وسیله لولا وصل شده که وقتی خواستند آن را می‌خوابانند و یک طرف، کوتاه تر از طرف دیگر می‌شود، وقتی نخواستند از آن استفاده نمایند پایه‌ها را به وسیله لولا بلند می‌کنند .

چون خود من هم بلند قد و بالا بلند هستم، عقیده دارم تخته و نرده هایی که پایین تخت می‌گذارند و از دراز کردن پاها جلوگیری می‌شود باید به کلی برداشته شود زیرا هیچ چیز کسل کننده تر و ناراحت کننده تر از این نیست که آدم‌های بلند قد در تخت خوابی بخوابند که نتوانند به آزادی و راحتی پاهای خود را دراز کرده و کاملا استراحت نمایند.

بهترین شرایط خواب در حالتی است که بدون لباس و در اتاقی که پنجره آن باز باشد بخوابیم و فراموش نکنیم که بهترین عادت تنفسی در مواقع خواب، بزرگترین فایده را به تمام بدن ما خواهد بخشید.

همان طور که پزشکانی هم چون دکتر «هوف هاور» (Hofhauer)، «اشمیت» (Schmit)، «داگلاس» (Douglas)، «بر» (Behr) و «پروفسور تیرالا» (Tirala) می‌گویند، تنفس، اثر مطبوع و گوارایی بر بدن دارد و آن‌ها عقیده دارند این خاصیت و اثر گوارا، دارای نتایج درخشانی است که ایشان به وسیله تنفس آن را کسب کرده و به دست آورده اند و شما هم می‌توانید وقتی دمزدن کامل و صحیح را آموختید با خواب، معالجه کاملی از خود بکنید.

کسی که به منتهای درجه در انجام کارهای خود در این دنیا موفق می‌شود، اگر در پایان روز، هنگامی که می‌خوابد چشمانش بسته نشوند و یا روحش استراحت نکند و یا وجدانش آرامش لازم را نداشته باشد، به زودی افسرده شده و در مسابقه زندگی خواهد باخت و این موضوع، یکی از تراژدی‌های بزرگ تمدن است. بنابراین، اغلب اشخاصی که زیاد کار می کنند از یک خواب کامل و راحت بهره مند نمی‌باشند و استفاده از تخت مورب می تواند به فراهم آوردن چنین شرایطی، کمک نماید.

هنگامی که بر روی تخت سرازیر مثل عکس دراز کشیده اید اتفاقات زیر در بدن شما می افتد :

۱. خون در عضلات چانه، گلو و گونه‌ها جریان یافته و آن‌ها را سفت و محکم می‌کند.

۲. رنگ صورت، موها، پوست موی سر، از خونی که سرعت جریان آن بیشتر شده است استفاده می‌کند و به علاوه مغز، آرامش یافته و بیشتر روشن و باز می‌شود.

۳. عضلات شکم، آرامش یافته و به جای خود قرار می‌گیرد.

۴. ستون فقرات کشیده شده و پشت و کمر، به خودی خود از خمیدگی خارج می‌شود .

۵. چون مرکز ثقل بدن جا به جا شده است، پاها و ساق پاها از زیر سنگینی بار عادی، خلاص شده و خونی که در عروق دستگاه تنفسی متوقف مانده بود به سهولت به جریان می‌افتد.

با نگاه کردن به آیینه بیماری تان را تشخیص دهید

منوچهر شجاعی
کارشناس رسمی دادگستری
مهندسی آب

اگر زیر انگشتان، پوست خشک و زبری را حس می‌کنید و با نگاه کردن از نزدیک، پوسته‌ها را روی آن می‌بینید، این می‌تواند نشانه ای از کم آبی و یا کمبود چربی در بدن شما باشد.

آیا تا به حال فکر کرده اید که در روزگارانی که هیچ گونه داروی شیمیایی و هیچ پزشک و متخصصی وجود نداشته است، انسان‌ها چطور زندگی می‌کردند و چگونه به حیاتشان ادامه می‌دادند؟ امروزه جواب دادن به این سوال شاید راحت به نظر برسد، چون همه ما می‌دانیم که بدن ما این توانایی را دارد که با مکانیزم‌های مخصوصی در برابر بیماری‌ها بجنگد و به کمک سیستم دفاعی، جسم ما را از بسیاری از بیماری‌ها مصون نگه دارد.

در حقیت مکانیزم دفاعی بدن ما به گونه ای عمل می‌کند که به هنگام بروز بیماری‌ها سیگنال هایی را به ما می‌دهد که اگر به آنها درست نگاه کنیم و به این نشانه‌ها دقت بیشتری داشته باشیم، می‌توانیم زودتر پی به نوع و درجه بیماری مان ببریم و برای درمان آن‌ها زودتر دست به کار بشویم.

گاهی این نشانه‌ها آنقدر واضح و ساده هستند که با نگاه کردن به آیینه هم می‌توانید آن‌ها را ببینید و از بروز مشکلات جدی تر بکاهید. پس خوب به آیینه نگاه کنید تا بیماری هایتان را زودتر کشف کنید.

داخل چشمانتان خوب نگاه کنید

اگر داخل چشمانتان قرمز است و یا به اصطلاح خون انداخته است، احتمالا جزو آن دسته افرادی هستید که از مسکن‌ها زیاد استفاده می‌کنید. داروهای مسکن، خون را رقیق می‌کنند و از لخته شدن خون و ایجاد ورم جلوگیری می‌کنند، اما اگر از این داروها زیاد مصرف می‌کنید باید بدانید که به سختی می‌توانید از شر قرمزی‌های چشمانتان خلاص شوید. پس بهتر است هر از گاهی برای کم کردن اثرات دارو های شیمیائی از داروهای گیاهی نیز به عنوان مسکن استفاده کنید.

جلوی آیینه زبانتان را در بیاورید

یک زبان سالم و سلامت، صورتی رنگ است. اگر رنگ زبانتان پریده یا زرد فام

است، احتمالا کم خون هستید. کم خونی بیماری است که بیشتر در خانم‌ها دیده می‌شود و در حقیقت به این معناست که بدن شما به اندازه کافی گلبول قرمز تولید نمی‌کند. از نشانه‌ها و علایم مهم این بیماری احساس خستگی و بی قراری در فرد است. برای پیشگیری از این بیماری و جلوگیری از فقر آهن، حتما باید به دکتر مراجعه کنید و از او کمک بگیرید. در این موقعیت است که پزشکان عموما خوردن مواد غذایی پر آهن، چون سبزیجات و گوشت قرمز را به بیماران توصیه می‌کنند.

به موهایتان از نزدیک نگاه کنید

اگر در برخی از قسمت‌های سرتان احساس می‌کنید موهایتان کم پشت شده است، این می‌تواند نشانه ای از خوب کار نکردن تیروئید در بدن شما باشد. غده تیروئید، غده ای است که در روی گردن قرار گرفته و با هورمون هایی که ترشح می‌کند درحفظ تعادل و تنظیم درجه حرارت بدن موثر است. زمانی که این غده کم کار می‌شود می‌تواند متابولیسم و رشد موها را تحت تاثیر قرار بدهد و باعث کند شدن سوخت و ساز و رشد موها بشود. جای شکرش باقی است که این نوع از بیماری‌ها راه درمان دارند و به کمک داروهای مخصوص معالجه می‌شوند.

به پوستتان دست بکشید

زمانی که به پوستتان دست می‌کشید، زیر انگشتانتان چه حس می‌کنید؟ اگر زیر انگشتان، پوست خشک و زبری را حس می‌کنید که با نگاه کردن از نزدیک پوسته‌ها را روی آن می‌بینید، این می‌تواند نشانه ای از کم آبی و یا کمبود چربی در بدن شما باشد. اگر آب و چربی‌های مفید را از مواد و رژیم غذایی تان حذف کنید بعد از مدتی پوست شما مثل یک کاغذ خشک می‌شود و در نهایت چروک‌های زیادی روی آن ایجاد می‌شود. باید بدانید که این چین و چروک‌ها به چروک‌های میان سالی شباهتی ندارد و با مصرف روزانه ۸ لیوان آب و یا خوردن ماهی آزاد، فندق و آووکادو می‌توانید آنها را از بین ببرید.

آیا صورتتان کک و مک یا لک‌های زیادی دارد؟

در شرایطی که از داروهای ضدبارداری استفاده می‌کنید، استروژن موجود در این قرص‌ها می‌تواند باعث ایجاد لک‌ها و چند رنگ شدن پوست شما بشود. این حالت بیشتر در پیشانی، چانه و گونه‌ها اتفاق می‌افتد که اگر مصرف قرص‌ها را قطع کنید به مرور زمان این لک‌ها کم رنگ می‌شوند و در نهایت از بین می‌روند. برای درمان این لک‌ها می‌توانید به یک متخصص پوست مراجعه کنید.

به پاهایتان این بار از پشت نگاه کنید

وقتی به پشت پاها نگاه می‌کنید چه می‌بینید؟ اگر رگ های پشت پایتان برجسته شده و ورم های بزرگی را در آن‌ها مشاهده می‌کنید، این حالت می‌تواند عوارض زانو روی زانو انداختن باشد. اگر عادت دارید به هنگام نشستن، زانو را روی زانوی دیگر بیاندازید، باید بدانید در این حالت قسمت پایین پاها تحت فشار قرار می‌گیرند و باعث پارگی رگ‌ها می‌شود. در این شرایط بهتر است مدل نشستن تان را تغییر دهید و یا حداقل اینکه جای پاها را با هم عوض کنید تا فقط به یک پای شما فشار وارد نشود. همچنین آخر شب به مدت ۲۰ دقیقه پاها را بالا بگیرید و اجازه بدهید گردش خون در بدن شما سرعت پیدا کند.

خواب کم و یا خواب زیاد، اعتیاد به مصرف کافئین، استرس و نور چراغ‌های مصنوعی و همچنین استفاده بی حد و اندازه از کامپیوتر و یا تلویزیون می‌تواند از عوامل ایجاد پف در چشم‌ها باشد. اگر بعد از گذراندن یک روز پر استرس نمی‌خواهید فردا صبح با چشمانی پف کرده از خواب بیدار شوید، بهتر است به این دستورالعمل‌ها گوش بدهید:

استفاده از چای‌ها و جوشانده‌های گیاهی چون گل آفتابگردان، اسطوخودوس و لیمو ترش که جنبه درمانی ندارند می‌توانند ورم و پف چشم‌ها را از بین ببرد. به این منظور باید یک مشت لیموترش را در یک فنجان آب جوش بریزید و بعد از ۱۰ دقیقه آن را از صافی بگذرانید و اجازه بدهید سرد شود. ۲ عدد پنبه آرایشی را داخل این جوشانده کنید و بعد آن را روی پلک‌ها قرار بدهید بعد از ۱۰ دقیقه می‌توانید چشم‌ها را بشویید. برای رفع ورم و پف چشم‌ها می‌توانید از کرم‌های دور چشم که خواص آنتی اکسیدانی دارند استفاده کنید. اما اگر درگیر یک بیماری مزمن هستید حتما باید به پزشک مراجعه کنید.

منبع :سلامت نیوز

یاداشت کمیسیون آموزش شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری

میرداود خسروشاهی
مسئول کمیسیون شورای عالی

به استناد ماده ۷ قانون کارشناسان رسمی دادگستری اولین وظیفه شورای عالی برگزاری دوره های آموزشی، گرد همائی و هم اندیشی به منظور ارتقاء سطح علمی کارشناسان به منظور پاسخگوئی به نیاز های روز، قوه قضائیه و آحاد جامعه می باشد.
ما در عصری قرار داریم که: کهکشانی در فاصله ۳۰ میلیارد سال نوری کشف می شود و کهکشانی در فاصله ۱۳ میلیارد سال نوری رصد قرار می گیرد.
کره زمین توسط ماهواره سنتینل نگهبانی و هر گونه فعل انفعالات از جمله آلودگی محیط زیست، سلامت گیاهان و جنگل ها، حتی اندازه گیری دقیق یخ ها و وضعیت اقیانوس ها و سامانه جریان های دریائی مانند سونامی های النینو، شمال شرق ژاپن، کشور چین طوفان کاترنیا و پیش بینی وضعیت آب و هوا در دهه های آینده و... رصد می شود.
برخلاف تئوری نسبیت عمومی انیشتن که احتمال فرا رفتن از سرعت نور را مقدور نمی داند، به دنبال دستیابی به سرعت فراتر از سرعت نور هستند، تا امکان سفرهای بین ستاره ای را تحقق بخشند.
دانشمندان با معکوس کردن پروسه تبدیل سیگنال های الکتریکی به صوتی توانستند اصوات فرکانس بالا را به نور مبدل کنند.
با استفاده از متا مواد زیر دریائی های غول پیکر را در مقابل رادارهای ردیاب نامرئی می کند و...
در چنین دنیائی که انتظار جا به جائی مرزهای دانش از سوی کارشناسان رسمی دادگستری که دانش و علم را از دانشگاه ها، کار بردی و عملیاتی کردن آن را در کارشناسی ها یاد گرفته اند، بعضاً ملاحظه می شود که حتی در ابتدائی ترین مسائل کارشناسی از جمله در ارزیابی ها به یک وحدت رویه و نظر و استاندارد سازی معینی نرسیده ایم.
لذا با هدف طراحی و فراهم آوردن فرصت های یادگیری و آموزش حضوری با برگزاری سمینارهای سراسری و انتقال مطالب با عمق بیشتر و گسترده و آموزش گروهی به جای آموزش انفرادی و استقرار یک سیستم فراگیر با روش های نوین آموزشی و همچنین آموزش غیرحضوری از طریق انترنت و انترانت جهت دستیابی به کتابخانه های بزرگ جهان و تغییر در رفتار علمی کارشناسی، در دوره سوم شورای عالی نسبت به تاسیس کمیسیون آموزش در شورای عالی و کمیته های آموزش در کانون های استان ها و تهیه نظام نامه، تعین بودجه و سرفصل نیاز های آموزشی، برگزاری ۲ بار سمینار سراسری، تاکید بر ناظرین استان ها در خصوص بررسی مسائل آموزشی و ارائه گزارش به شورای عالی اقدام و میزان علاقمندی و رشد سیستم آموزشی کانون ها ارزیابی گردید، که نتایج آن با بررسی و ارزیابی مجدد اعلام خواهد شد، امید است با همکاری جدی کانون های استان ها دسترسی به اهداف تعین شده از سوی شورای عالی در جهت حفظ حقوق آحاد جامعه و موقعیت و جایگاه کانون های کارشناسان رسمی دادگستری فراهم شود.

پیشنهاد هیأت رئیسه گروه ۴ (امور مالی)

همچنانکه مستحضرید در نگارش نظریه‌های کارشناسی به جهت عدم وجود الگوی مشخص و مدون ، هر یک از همکاران از سبک و سلیقه بخصوص در نگارش و ویرایش نظریه‌های کارشناسی استفاده می‌نمایند لذا پیشنهاد می‌شود به جهت یکسان سازی تیپ گزارشات و نظریه‌های صادره با ملحوظ داشتن قرار کارشناسی از فرمت ذیل استفاده نمائیم.

عنوان به ترتیب

۱- عنوان مخاطب
۲- مشخصات خواهان پرونده
۳- مشخصات خوانده پرونده
۴- شماره پرونده
۵- گردش کار (نحوهٔ اطلاع از پرونده)
۶- اظهارات و مدارک ابرازی خواهان یا شاکی بهمراه لایحه مشروح چگونگی موضوع
۷- اظهارات و مدارک ابرازی خوانده یا مشتکی عنه بهمراه لایحه مشروح چگونگی موضوع
۸- رسیدگی‌ها و یافته‌های کارشناسی براساس اظهارات ، مدارک – استعلامهای بعمل آمده
۹- اظهار نظر نهایی
۱۰-تاریخ و امضاء و مهر کارشناس

هیأت رئیسه گروه ۴ (امور مالی)

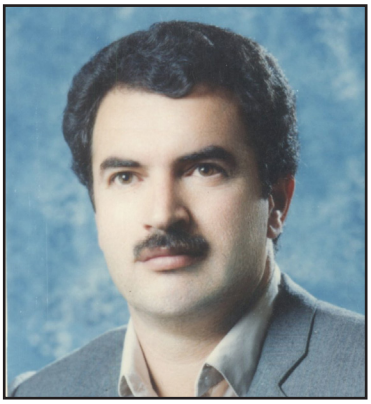

انا لله و انا الیه راجعون

تسلیت

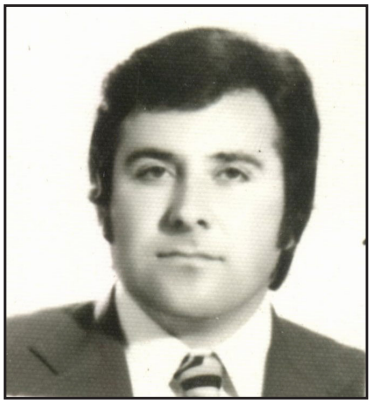

زنده یاد مهندس خلیل چائی کارشناس رسمی دادگستری در رشته خط و امضاء تابستان امسال دار فانی را وداع گفت و علاوه بر خانواده و دوستان موجب تالم و تاثر اعضای کانون کارشناسان شد. وی که در سال ۸۱ به عنوان کارشناس رسمی در کانون استان پذیرفته شده بود از کارشناسان و وکلاء خوشنام شهر تبریز بود و منشاً خدمات بسیاری در خدمت به مردم و حل مشکلات حقوقی مردم بود. روابط عمومی کانون کارشناسان رسمی دادگستری از طرف هیئت مدیره کانون و کلیه ی کارشناسان و کارکنان ضمن تسلیت به خانواده های معزا برای آن سفر کرده عزیز علو درجات را از درگاه ایزد منان خواستار است.

روحش شاد باد

زنده یاد مهندس یعقوب آبداب کارشناس رسمی دادگستری در رشته حسابداری و حسابرسی بهمن ماه سال جاری دار فانی را وداع گفت و علاوه بر خانواده و دوستان موجب تعلم اعضای کانون کارشناسان شد. وی که در سال ۶۴ به عنوان کارشناس رسمی در کانون استان پذیرفته شده بود از کارشناسان عالی رتبه بانک ملی کشور بود و سال های سال ریاست بانک ملی شعبه کشور آلمان را عهده دار بوده است. و منشاً خدمات بسیاری در خدمت به مردم بود. روابط عمومی کانون کارشناسان رسمی دادگستری از طرف هیئت مدیره کانون و کلیه ی کارشناسان و کارکنان ضمن تسلیت به خانواده های معزا برای آن سفر کرده عزیز علو درجات را از درگاه ایزد منان خواستار است.

روحش شاد باد

اعضاء هیئت مدیره و رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان آذربایجان شرقی در سال‌های ۸۱-۹۵

سال ۸۱-۸۶	سال ۸۶-۹۰	سال ۹۰-۹۵	سال ۹۵-۹۹
مهندس عبدالله فتحی مهندس محمد ساسانی مهندس اسماعیل رشیدی مهندس حسین زاده ستربادی دکتر مقصود نسیمی دو سال اول دکتر مقصود نسیمی سه و یک دوم سال دوم مهندس عبدالله فتحی	مهندس عبدالله فتحی مهندس محمد ساسانی مهندس حسن وثوقی اکبر عطائی دکتر میر داور محامد خسروشاهی دو سال اول وثوقی دو سال دوم خسروشاهی	دکتر میر داور محامد خسروشاهی مهندس عزتی مهندس ساسانی مهندس محقق رستگار حسین زادگان	مهندس عباس رنجبر دکتر دربندی دکتر بالاگر مهندس براری مهندس مرسلی رئیس هیئت مدیره عباس رنجبر

اعضاء هیئت مدیره و رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان آذربایجان شرقی در سال‌های گذشته

سال ۶۱-۶۵	سال ۶۵-۶۹	سال ۶۹-۷۳	سال ۷۳-۷۷	سال ۷۷-۸۱
مرحوم یعقوب بنی اسماعیلی مرحوم حمید کارنگ مرحوم اکبر مختاری معمار اسماعیل اسماعیل پور دو سال اول رییس هیئت مدیره مرحوم بنی اسماعیلی دو سال بعد مرحوم خامنه ای	مرحوم محمد حسین خیاط خامنه مرحوم حمید کارنگ مرحوم مهندس سلک غفاری مرحوم مهندس نور خالیچی اسماعیل اسماعیل پور رئیس هیئت مدیره مرحوم خیاط خامنه نائب رئیس مرحوم سلک غفاری سالهای پاکسازی کارشناسان رسمی ۶۷-۶۸	مرحوم محمد حسین خیاط خامنه مرحوم مهندس سلک غفاری مرحوم تقی زادگان مهندس عجمی مهندس رشیدی رئیس هیئت مدیره مرحوم خیاط خامنه نائب رئیس مهندس عجمی	مرحوم محمد حسین خیاط خامنه روحانی مهندس رشیدی قمری مرحوم تقی زادگان رئیس هیئت مدیره مرحوم خیاط خامنه نائب رئیس مرحوم تقی زادگان	مرحوم محمد حسین خیاط خامنه مهندس حبیب الله عجمی مهندس عبدالله فتحی مهندس محمد ساسانی مهندس علی حسین زاده رئیس هیئت مدیره مرحوم خیاط خامنه نائب رئیس فتحی

پیام‌تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

«و هر از گاه در گذر زمان در گذر بی صدای ثانیه‌های دنیای فانی،جرس کاروان از رحیل مسافری خبر می‌دهد که در سکونی، آغازی بی پایان را می‌سراید» درگذشت جناب آقای محمد رضا محمد مرادی کارشناس کامپیوتر و فناوری اطلاعات را به خانواده محترمشان تسلیت عرض نموده برایشان از درگاه خداوند متعال مغفرت، برای سایر بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل خواهانم.

پیام‌تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

«و هر از گاه در گذر زمان در گذر بی صدای ثانیه‌های دنیای فانی، جرس کاروان از رحیل مسافری خبر می‌دهد که در سکونی، آغازی بی پایان را می‌سراید» درگذشت جناب آقای آقای خلیل چائی تشخیص اصالت خط و امضاء و اثر انگشت را به خانواده محترمشان تسلیت عرض نموده برایشان از درگاه خداوند متعال مغفرت، برای سایر بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل خواهانم.

پیام‌تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای محمد فرج پور ،کارشناس رسمی محترم دادگستری در امور خبرنگاری
جناب آقای محمد شیشوانی، کارشناس محترم برق، ماشین و تاسیسات کارخانجات
جناب آقای سید علی اعرج خدائی، کارشناس محترم کامپیوتر و فناوری اطلاعات
جناب آقای بهنام جعفری، کارشناس محترم راه و ساختمان
جناب آقای احد بابالو، کارشناس محترم حوادث ناشی از کار
جناب آقای صمد دربندی، کارشناس محترم کشاورزی و منابع طبیعی

با نهایت تاسف درگذشت غم انگیز پدر گرامیتان را به محضر جنابعالی و خانواده محترمتان تسلیت عرض نموده برای آن عزیز از دست رفته روضه رضوان الهی و برای جنابعالی و بازماندگان عزیزصبر و شکیبائی مسئلت می‌نمائیم. ما را در غم خویش شریک بدانید.

روابط عمومی کانون

پیام‌تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای سیروس اصغری، کارشناس محترم راه و ساختمان
جناب آقای کاظم و حسین خلیل مرد، کارشناس محترم راه و ساختمان
جناب آقای مهراب پارسامهر، کارشناس محترم کشاورزی و منابع طبیعی
جناب آقای علیرضا تاری، کارشناس محترم راه و ساختمان
جناب آقای علی رزاقی، کارشناس محترم کشاورزی و منابع طبیعی
جناب آقای محمد جوادپور، کارشناس محترم تعیین نفقه
سرکار خانم آقازاده، کارمند محترم حراست کانون
کل من علیها فان و یبقی وجه ربک ذو الجلال و الاکرام
ضایعه درگذشت مادر مهربان و مومنتان را از صمیم قلب تسلیت عرض می‌کنم.
خداوند متعال روح پاکش را با سرورش فاطمه زهراء محشور نماید و به بازماندگان صبر جزیل عنایت فرماید.

روابط عمومی کانون

پیام تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای فرهاد امید بخش، کارشناس محترم کشاورزی و منابع طبیعی
جناب آقای غلامرضا صفاری، کارشناس محترم مهندسی آب
کل من علیها فان و یبقی وجه ربک ذو الجلال و الاکرام
ضایعه درگذشت همسر مهربان و مومنتان را از صمیم قلب تسلیت عرض می‌کنم.
خداوند متعال روح پاکش را با سرورش فاطمه زهراء محشور نماید و به بازماندگان صبر جزیل عنایت فرماید.

پیام تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای اصغر شهبازی، کارشناس محترم کشاورزی و منابع طبیعی
جناب آقای صابر فرانجام، کارشناس محترم کشاورزی و منابع طبیعی
خبر درگذشت برادرعزیزتان چنان سنگین و جانسوز است که به دشواری به باور می‌نشیند ولی در برابر تقدیر حضرت پروردگار چاره‌ای جز تسلیم و رضا نیست خداوند قرین رحمتش فرماید.